การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

STUDY FACTORS OF A PACKAGE DESIGN FOR ABHAIBHUBEJHR'S SKIN HERBAL SOAP

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-222-113

การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

STUDY FACTORS OF A PACKAGE DESIGN FOR ABHAIBHUBEJHR'S SKIN HERBAL SOAP

ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

NATTAKUL TREESURIYASANGCHOT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

KMITL-2018-ED-M-222-113

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY FACTORS OF A PACKAGE DESIGN FOR ABHAIBHUBEJHR'S SKIN HERBAL SOAP

NATTAKUL TREESURIYASANGCHOT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF

MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION

IN TECHNOLOGY OF INDUSTRIAL PRODUCT DESIGN

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2016

KMITL-2018-ED-M-222-113

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2016

MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร Study Factors of a Package Design for Abhaibhubejhr's Skin Herbal Soap
นักศึกษา	นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ
รหัสประจำตัว	55630902
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.ทรงวุฒิ	เอกวุฒิวงศา	
ผศ.ดร.อภิสักก์	สินธุภัค	
รศ.อุดมศักดิ์	สาริบุตร	
ผศ.ดร.ธเนศ	ภิรมย์การ	
ผศ.ดร.รัฐไท	พรเจริญ	

วัน / เดือน/ ปี ที่สอบ 14 กรกฎาคม 2559 เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ห้อง ค. 417 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงค์ มะโน)
คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 19 **เดือน** ก.ค. **พ.ศ.** 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
นักศึกษา	นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ
รหัสประจำตัว	55630902
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร 2)เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร 3)เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจากผู้เชี่ยวชาญมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร โดยวิเคราะห์ตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากนั้นผู้วิจัยทำการร่างแบบและสร้างเครื่องมือ ประเมินเพื่อเลือกรูปแบบที่เหมาะสมในการออกแบบบรรจุภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 3 คน ทำการประเมินรูปแบบบรรจุภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 คน เพื่อสรุปแบบที่เหมาะสมและทำการประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ของอภัยภูเบศรจำนวน 50 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่ม (Grouped Data)

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายของอภัยภูเบศร มีดังนี้ 1)ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ 2)ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ 3)การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต ผู้วิจัยทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ได้โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่มีโครงสร้างแบบหีบห่อ มีการปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางด้านวัสดุ พัฒนาเป็นลักษณะบรรจุภัณฑ์ที่ดูมีมูลค่าเพิ่ม ด้านการออกแบบกราฟิก พัฒนาให้กราฟิกมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดมากยิ่งขึ้น เน้นในเรื่องของความสะอาดและชัดเจนในแง่ของชนิดของสมุนไพรภายในผลิตภัณฑ์และการรับรู้ของผู้บริโภค เพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์ จากนั้นนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้พัฒนารูปแบบแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ปัจจัยการออกแบบ, บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร, ความสะอาดผิวกาย, อภัยภูเบศร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Study Factors of a Package Design for Abhaibhubejhr's Skin Herbal Soap
Student	Nattakul Treesuriyasangchot
Student ID.	55630902
Degree	Master of Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2016
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Apisak Sindhuphak
Thesis Co-Advisor	Assoc. Prof. Udomsak Saributr

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1) to study the design factors of a package for Aphaiphubet herbal body cleansing product, 2) to design the packages for Aphaiphubet herbal body cleansing product, and 3) to assess customer's satisfaction affected by for Aphaiphubet herbal body cleansing product packages.

How to Conduct Research The researchers studied the design of packaging products, herbal cleansing the body Abhaibhubejhr expert Hospital Foundation XVI Abhaibhubejhr. The analysis based on the theory and design of packaging. Then the researcher sketch and build tools. Evaluated to select the appropriate format in the packaging design expert Hospital Foundation XVI Abhaibhubejhr of 3 assesses packaging expert package design number three person expert packaging production in offset. number three, to conclude an appropriate and assess the satisfaction of consumer products Abhaibhubejhr 50 by sampling simple (Simple Random) were collected using a questionnaire and analyzed by grouping (Grouped Data)

The results showed that the design of packaging products, herbal cleansing the body of Abhaibhubejhr are as follows: 1) Clean the principles expressed in its products. 2) Clearly shows the benefit of the principles and methods used. 3) Experience in a special way that can create memories or positive attitude toward the product and the manufacturer. The researchers designed the packaging The packaging has a packaging structure. A restructuring package to help reduce the costs of producing the material. Development is a package that has added value. Graphic design Improved graphics are suitable for the product, which is used to clean up. Focus on the clean and clear in terms of the types of herbal products and recognition by consumers. Additional printing techniques to increase the attractiveness of the packaging. Then, the satisfaction of consumers on product

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

packaging, herbal cleansing the body Abhaibhubejhr has already developed a model. On average there is a reasonable level.

Keywords : Herbal Body Cleansing Product, Package Design, Aphaiphubet, and Tactile Perceptibility

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ครั้งนี้ ได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสักก์ สินธุภัค อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ช่วยให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและแก้ไข วิธีคิด กระบวนการ ขั้นตอน ตลอดจนการสรุปผลการวิจัย ให้ความรู้ประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญและอาจารย์สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาในกระบวนการขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าตลอดมาขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ปรึกษาและแนะนำกระบวนการเก็บข้อมูล การลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินการวิจัย ด้านการออกแบบจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรขอขอบพระคุณ นายแพทย์เปรม ชินวันทนานนท์ ประธานกรรมการบริหาร และเภสัชกรหญิงดร.สุภาภรณ์ ปิติพร เลขาธิการ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ที่ให้ความกรุณาข้อมูลในการจัดทำหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ รวมถึง นางสาวณชุมา เมธามนตรี และนายสุวิทย์ วีระยุทธศิลป์ เจ้าหน้าที่และหัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์และออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์จากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.กฤติกา ตันประเสริฐ, ดร.นุชจรินทร์ เหลืองสะอาด และนายฉัตรชัย ระเบียบธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต รองศาสตราจารย์ ดร.สุชปา เนตรประดิษฐ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ยุทธ จั่นทอง และอาจารย์ภิรมย์ นิลเจียรนัย ในการให้ข้อมูลและคำปรึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงผลงานการออกแบบจนสำเร็จ

ขอขอบคุณ นายพิทักษ์และนางทอรุ้ง ตรีสุริยาแสงโชติ บิดา-มารดา ของข้าพเจ้า นางสาวอุษมลน์และนายเจตพล ตรีสุริยาแสงโชติ น้องสาว-น้องชาย ของข้าพเจ้า นาย ปรีดี ทินกร ณ อยุธยา และเพื่อนๆ พี่น้อง ชาวเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นที่รักและคอยให้กำลังใจกระตุ้นในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีตลอดมา

ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....III
กิตติกรรมประกาศ.....IV
สารบัญ.....V
สารบัญตาราง.....VIII
สารบัญภาพ.....X
บทที่ 1 บทนำ.....1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....5

บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....7
2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอภัยภูเบศร.....7
2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร.....26
2.3 ข้อมูลปัจจัยสำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร.....27
2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายประเภทสบู่.....28
2.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนอภัยภูเบศร.....34
2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์.....38
2.7 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัสดุบรรจุภัณฑ์.....51
2.8 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดของสินค้าสมุนไพร.....54
2.9 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านวัสดุบรรจุภัณฑ์ ระบบบรรจุภัณฑ์และเครื่องจักร.....57
2.10 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์บรรจุภัณฑ์.....59
2.11 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มบรรจุภัณฑ์.....62
2.12 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย....70

3.1 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวการอภัยภูเบศร....70

3.2 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่พัฒนาขึ้น....74

3.3 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....77

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย....81

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล....82

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....82

4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนจำนวน 10 ชนิด....86

4.3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....108

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ....116

5.1 สรุปผลการวิจัย....116

5.2 อภิปรายผลการวิจัย....118

5.3 ข้อเสนอแนะ....120

บรรณานุกรม....121

ภาคผนวก....123

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....124

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล....130

ภาคผนวก ค ข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น....146

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย.....149
ภาคผนวก จ ผลการออกแบบ.....158
ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย.....163

ประวัติผู้เขียน.....182

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรและสรรพคุณที่นิยมนำมาใช้เป็นส่วนผสมทำสบู่ 32
2.2 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของ
อภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด 34
2.3 แสดงวัสดุและรูปแบบของการบรรจุภัณฑ์ ในราวปี ค.ศ. 1200 39
2.4 แสดงอิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึกของมนุษย์ 49
2.5 แสดงตลาดนำเข้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรของประเทศไทย 57
2.6 แสดงมูลค่าส่งออกบรรจุภัณฑ์กระดาษไทย (ล้านบาท) ในช่วงปี 2553-2555 66
3.1 รูปแบบตารางประเมินเพื่อหารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำ
ความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร 74
3.2 รูปแบบตารางประเมินบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิว
กายอภัยภูเบศร 77
3.3 รูปแบบตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรของผู้บริโภคด้านการออกแบบ 79
3.4 รูปแบบตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรของผู้บริโภคด้านวัสดุ 80
3.5 รูปแบบตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรของผู้บริโภคด้านประโยชน์ใช้สอย 80
4.1 ตารางการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของคุณประโยชน์ด้านหน้าที่ใช้สอย 87
4.2 ตารางการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ด้านการสื่อสารและสร้าง
ผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค 88
4.3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์
สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร 92
4.4 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างภายใน 94
4.5 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ 96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.6 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และโครงสร้างภายใน บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร 100

4.7 การประเมินการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย อภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิดที่ออกแบบใหม่ 107

4.8 ประเมินความพึงพอใจในด้านการออกแบบจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน 109

4.9 ประเมินความพึงพอใจในด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิตจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัย ภูเบศรจำนวน 50 คน 109

4.10 ประเมินความพึงพอใจในด้านประโยชน์ใช้สอยจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัย ภูเบศร จำนวน 50 คน 110

4.11 แสดงการแยกกลุ่มบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิดที่ได้ออกแบบใหม่ 112

4.12 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรเดิม และกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ที่ได้พัฒนาใหม่ทั้ง 10 ชนิด 113

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 แสดงสถานที่ตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร....8
2.2 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าอาคารเจ้าพระยาอภัยภูเบศร....10
2.3 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าอาคารเจ้าพระยาอภัยภูเบศร....10
2.4 แสดงภาพเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์)....11
2.5 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าอาคารการแพทย์ไทยอภัยภูเบศร....13
2.6 แสดงรูปแบบเครื่องหมายการค้าของอภัยภูเบศร....14
2.7 แสดงภาพ สุภาภรณ์ ปิติพร ผู้ริเริ่มพัฒนาสมุนไพรอภัยภูเบศร....15
2.8 แสดงภายนอกอาคารผลิตและภายในอาคาร....16
2.9 แสดงการเก็บเกี่ยวและตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรที่แปลงเกษตรอินทรีย์....17
2.10 แสดงตำราเภสัชตำรับ (Pharmacopeia)....17
2.11 แสดงเครื่องผลิตยาน้ำแก้ไอมะขามป้อม....18
2.12 แสดงการควบคุมคุณภาพในห้องปฏิบัติการ....19
2.13 แสดงการแต่งกายของพนักงานในการปฏิบัติงาน....19
2.14 แสดงพื้นที่ในการผลิต....20
2.15 แสดงทัศนียภาพภายในร้านยาไทยต้นแบบโพธิ์เงิน....20
2.16 แสดงการนวดไทยอภัยภูเบศร....21
2.17 แสดงบรรยากาศกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้....22
2.18 แสดงทัศนียภาพทางเข้าสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....22
2.19 แสดงบรรยากาศทางเข้าสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....23
2.20 แสดงบรรยากาศภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....23
2.21 แสดงบรรยากาศภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....24
2.22 แสดงบรรยากาศในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....24
2.23 แสดงบรรยากาศในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....25
2.24 แสดงประเภทและจำนวนผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของอภัยภูเบศร....25
2.25 แสดงราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศร....37
2.26 แสดงความแตกต่างด้านราคาในผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย ชนิดก้อนของแต่ละยี่ห้อ ที่มีขายอยู่ในห้างสรรสินค้าชั้นนำ....37
2.27 แสดงฟิล์มอัดรีดเคลือบผิว Chameleon....58
2.28 แสดงหลักการพิมพ์ในระบบ Offset....60
2.29 แสดงตัวอย่างเครื่องพิมพ์ในระบบ Offset....61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ **หน้า**

3.1 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย อภัยภูเบศร....81

4.1 ภาพบรรจุภัณฑ์สบู่สมุนไพรอภัยภูเบศรชนิดก้อน 10 ชนิด รูปแบบเดิม....83

4.2 ภาพบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เดิม....84

4.3 ภาพรายละเอียดและข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เดิม....85

4.4 ภาพรายละเอียดและข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เดิม....85

4.5 ภาพบรรจุภัณฑ์เดิม....86

4.6 แสดงความแตกต่างด้านราคาในผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อน ของแต่ละยี่ห้อ ที่มีขายอยู่ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ....89

4.7 แสดงราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศร....90

4.8 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ขั้นที่ 1....91

4.9 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ขั้นที่ 2....91

4.10 แสดงโครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....95

4.11 แสดงโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบบที่ 1....97

4.12 แสดงโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบบที่ 2....98

4.13 แสดงโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบบที่ 3....99

4.14 แสดงการออกแบบกราฟิกแบบ Duotone....101

4.15 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่รำข้าว....102

4.16 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ลูกยอ....102

4.17 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่เปลือกมังคุด....103

4.18 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ขมิ้นบำรุงผิว....103

4.19 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่นางพญา....104

4.20 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่นม น้ำผึ้ง....104

4.21 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน....105

4.22 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง....105

4.23 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน....106

4.24 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา....106

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ **หน้า**

5.1 แสดงข้อเสนอแนะการออกแบบชั้นวางสินค้าเพื่อบรรจุภัณฑ์....120
ง.1 ภาพถ่ายการลงพื้นที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร....150
ง.2 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ตึกแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร....150
ง.3 ภาพถ่ายการลงพื้นที่สวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....151
ง.4 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....151
ง.5 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....152
ง.6 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....152
ง.7 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....153
ง.8 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....153
ง.9 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....154
ง.10 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....154
ง.11 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....155
ง.12 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....155
ง.13 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร....156
ง.14 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ร้านสมุนไพรอภัยภูเบศร จังหวัด ปราจีนบุรี....156
ง.15 ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค อาจารย์สาขาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์....157
ง.16 นายสุวิทย์ วีระยุทธศิลป์และคุณ ณชุมา เมธามนตรี เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร....157
จ.1 ภาพร่างแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....159
จ.2 ประเมินแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....159
จ.3 โครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....160
จ.4 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร....160
จ.5 กลุ่มโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย อภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด....161
จ.6 บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด แบบเดิมและแบบพัฒนาใหม่....161
จ.7 บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด....162

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

กระแสการใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรได้รับความสนใจและเป็นที่นิยมอย่างมากทั่วโลก (พรเทพ ฉัตรทิพย์มงคล. 2550 : 2) จากความนิยมผลิตภัณฑ์สมุนไพรส่งผลให้ธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิเช่น เวชสำอางจากสมุนไพร ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเวชสำอางจากสมุนไพรมีคุณสมบัติในการบำรุงผิวโดยไม่เป็นอันตรายในระยะยาว ในขณะที่เวชสำอางในปัจจุบันเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสารทางเคมีที่มีผลข้างเคียงค่อนข้างสูง เป็นที่น่าสังเกตว่าผลิตภัณฑ์เวชสำอางสมุนไพรประเภทสบู่ของประเทศไทยในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มเติบโตขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยในช่วงปี 2545-2547 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 22 ต่อปี ในปี 2549 มูลค่าการส่งออกสบู่สมุนไพรของไทยในตลาดต่างประเทศมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นด้วยอัตราการเติบโตประมาณร้อยละ 25 และในปี 2550 ศูนย์วิจัยกสิกรไทย วิเคราะห์ถึงผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรของไทยในตลาดโลกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นด้วยอัตราการเติบโตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ตามความต้องการในตลาดโลกที่มีแนวโน้มเติบโตเพิ่มขึ้น ปัจจุบันสินค้าผลิตภัณฑ์ธรรมชาติของไทยเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับในระดับสากลสูง ในขณะเดียวกันผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรของไทยยังต้องมีการปรับตัวและพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง มีการวิจัยพัฒนาเพื่อยกระดับสินค้าให้ก้าวสู่ระดับสากล ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่สามารถดึงดูดผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันมีการขยายตลาดสบู่ที่มีส่วนผสมสมุนไพรและสารสกัดธรรมชาติมากขึ้น ตามกระแสการตื่นตัวเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ และการบำบัดร่างกายด้วยธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับทั้งในตลาดหลักและตลาดใหม่ ผู้ประกอบการไทยพยายามสร้างสรรค์ชิ้นงานสินค้าสบู่จากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติให้มีความหลากหลายมากขึ้น ด้วยจุดเด่นเฉพาะตัวทั้งทางด้านรูปลักษณ์และกลิ่น เพื่อครองตลาดต่างประเทศที่มีกำลังซื้อสูง โดยขยายกลุ่มกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550 : 25)

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาสมุนไพรมาอย่างต่อเนื่อง ที่จะทำให้ภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรของประเทศไทยได้รับการสืบสาน ด้วยการผสมผสานเทคโนโลยีทางเภสัชกรรม การศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์และความรู้ทางพฤกษศาสตร์พื้นบ้านอันเป็นภูมิปัญญาของคนโบราณที่สั่งสมขึ้นมายาวนานเข้าด้วยกัน การเริ่มงานสมุนไพรของอภัยภูเบศร เริ่มมาตั้งแต่ปี 2526 โดยผู้ริเริ่มพัฒนาสมุนไพรอภัยภูเบศร คือ สุภาภรณ์ ปิติพร ผู้ที่สนใจการใช้สมุนไพรเริ่มต้นเรียนรู้ภูมิปัญญา เดินสำรวจป่า และเก็บรวบรวมข้อมูลที่สะสม มาหลายชั่วอายุคน จากหมอยาพื้นบ้านและได้วางแนวทางพัฒนาความคิด “จากใบไม้ให้กลายเป็นยา” เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อบริการแก่ประชาชน มีการพัฒนาสมุนไพรที่มีข้อมูลการศึกษาวิจัยเป็นหลักฐานยืนยันถึงสรรพคุณ สามารถนำใช้ได้จริงในสังคม กลุ่มผลิตภัณฑ์ทั้งยาสมุนไพร เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม ตลอดระยะเวลากว่า 30 ปี อภัยภูเบศรได้พัฒนาผลิตภัณฑ์มากกว่า 100 รายการ เพื่อเป็นทางเลือกแรกในการดูแลสุขภาพของผู้คนด้วยวิถีและคุณค่าจากธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนแข็งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้ในระดับต้นๆโดยผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายของอภัยภูเบศรชนิดก้อนแข็งมีอยู่ด้วยกัน 10 ชนิด โดยสบู่เปลือกมังคุด ได้รับความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยมสูงสุด มียอดขาย 175,729 ก้อนในปี พ.ศ. 2557 สรรพคุณของสบู่สมุนไพรอภัยภูเบศรเป็นสบู่สมุนไพรช่วยทำความสะอาดผิวที่มีส่วนผสมของสมุนไพรไทยที่อุดมไปด้วยสรรพคุณในการบำรุงผิวกายเหมาะกับทุกสภาพผิวและไม่มีสารเคมี ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคสอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิ (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. [Online], 2557)

ในปัจจุบันรูปแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร ขาดการดึงดูดความสนใจจากกลุ่มผู้บริโภค โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวต่างประเทศที่ให้ความเชื่อถือในตัวเครื่องสำอางที่มีตัวยาจากธรรมชาติมากกว่าตัวยาสังเคราะห์หรือมีส่วนผสมทางเคมี ความก้าวหน้าทางเภสัชกรรมของแพทย์แผนไทย ได้สร้างความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเภสัชภัณฑ์ เนื่องจากตัวยาที่มีคุณสมบัติที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคในระยะยาว ในปัจจุบันยังขาดทิศทางทางการตลาดและการวางตำแหน่งของสินค้าให้เหมาะสม (วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552 : 1-15)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เนื่องจากแนวโน้มของผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีแนวโน้มเติบโตมากยิ่งขึ้นและเป็นที่น่าสังเกตุว่าผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรของไทยในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มเติบโตในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ โดยมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาสมุนไพรมาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งหวังที่จะทำให้ภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรของประเทศไทยได้รับการสืบสาน ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นถึงความสอดคล้องกันจากแนวโน้มของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของไทยกับนโยบายของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังที่จะศึกษาปัจจัยสำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร พัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร โดยมุ่งหวังให้บรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพรของไทยให้ได้รับการสืบสานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

1.2.2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยโครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร มีกรอบแนวความคิด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

เพื่อศึกษาปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. 2557 : 5) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายสำหรับอภัยภูเบศรมีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1.3.1.1 ปัจจัยด้านความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะเน้นในเรื่องของความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสื่อถึงความปลอดภัยของตัวผลิตภัณฑ์ภายในซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์ในที่นี้จะต้องทำให้ผู้บริโภคที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกิดทัศนะคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ภายใน โดยการสื่อสารทางบรรจุภัณฑ์ในด้านของกราฟิกที่ประกอบอยู่บนบรรจุภัณฑ์จะต้องมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่เหมาะสม สะอาดตา น่าใช้

1.3.1.2 ปัจจัยด้านความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ ในที่นี้การออกแบบโครงสร้างและกราฟิก ยังคงสามารถสื่อสารผลิตภัณฑ์ภายในผ่านทางบรรจุภัณฑ์ให้แก่ผู้บริโภคได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและครบถ้วน

1.3.1.3 ปัจจัยการสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะต้องคำนึงถึงการสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์ เช่น กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ต้องสื่อสารให้เข้าใจตั้งแต่แรกเห็น ส่วนประกอบที่สำคัญ ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในหรือสามารถสัมผัสในเรื่องกลิ่นของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ก่อนการเลือกซื้อ

1.3.2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรผู้วิจัยได้นำแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 77) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์อยู่ 2 ประการ ดังนี้

1.3.2.1 เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเอื้ออำนวยคุณประโยชน์ในด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัยต่อการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ มีความประหยัด มีประสิทธิภาพในการผลิต การบรรจุ การขนส่ง การเก็บรักษา การวางจำหน่ายและการอุปโภค

1.3.2.2 เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยใช้ความรู้แขนงศิลปะเข้ามาสร้างคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติต่างๆ เช่น

(1) ความมีเอกลักษณ์พิเศษของผลิตภัณฑ์

(2) ความมีลักษณะพิเศษที่จะสามารถสร้างความทรงจำ หรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต

(3) ความมีลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อุปโภคบริโภคตลอดจนให้เข้าใจถึงความหมายและคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งรวมระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document) และเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ในการศึกษาแนวทางการออกแบบและการประยุกต์ใช้ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ในการเก็บข้อมูลและการวัดตัวแปรเป็นค่าร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้บริโภค โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1.4.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ดำเนินการศึกษาดังนี้

1.4.1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.1.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลโดยการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร เพื่อนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจำนวน 3 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน

โดยใช้การเลือกกลุ่มการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

1.4.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และเจ้าของผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และเจ้าของผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน

โดยใช้การเลือกกลุ่มการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

1.4.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ประชากร คือ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ณ ร้านสมุนไพรอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร บ้านเลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000 จำนวน 50 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจำนวน 10 ชนิด ดังนี้

(1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด
(2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว
(3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว
(4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ
(5) บรรจุภัณฑ์สบู่ใบฝรั่ง
(6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสแตงกวาผสมวิตามินอี
(7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสขมิ้นชัน
(8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสดอกอัญชัน
(9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง
(10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ หมายถึง แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและการออกแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่สอดคล้องกับมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเกิดเป็นรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่มีความเหมาะสมกับผู้บริโภค

1.5.2 ผลิตภัณฑ์สมุนไพร หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มาจากพืชและผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย (1) เปลือกมังคุด (2) ขมิ้น (3) รำข้าว (4) ลูกยอ (5) ใบฝรั่ง (6) แตงกวา (7) ขมิ้นชัน (8) ดอกอัญชัน (9) น้ำผึ้ง (10) นางพญา จากสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร

1.5.3 บรรจุภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกาย หมายถึง สิ่งห้อหุ้มตัวผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายประเภทก้อนแข็ง ในที่นี้หมายถึงกล่องบรรจุสบู่ก้อนสมุนไพรอภัยภูเบศร ประกอบด้วย (1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด (2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว (4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ (5) บรรจุภัณฑ์สบู่ใบฝรั่ง (6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสแตงกวาผสมวิตามินอี (7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสขมิ้นชัน (8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสดอกอัญชัน (9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง (10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา

1.5.4 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาด หมายถึง ผลิตภัณฑ์ชนิดก้อนที่ใช้ทำความสะอาดโดยมีส่วนผสมของสารสกัดจากสมุนไพร ในงานวิจัยนี้หมายถึง สบู่ก้อน ประกอบด้วย (1) สบู่เปลือกมังคุด (2) สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) สบู่รำข้าว (4) สบู่ลูกยอ (5) สบู่ใบฝรั่ง (6) สบู่ใสแตงกวาผสมวิตามินอี (7) สบู่ใสขมิ้นชัน (8) สบู่ใสดอกอัญชัน (9) สบู่นมน้ำผึ้ง (10) สบู่นางพญา โดยตัวผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติในการทำความสะอาด เพื่อความสดชื่นผ่อนคลายและฟื้นฟูสภาพผิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.5 ผิวกาย หมายถึง สิ่งที่ปกคลุมร่างกายของมนุษย์ตั้งแต่ลำคอจนถึงปลายเท้า ในงานวิจัยนี้เป็นการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย ที่มีคุณสมบัติในการทำความสะอาดผิวกายโดยเฉพาะ เพื่อความสดชื่นผ่อนคลายและฟื้นฟูสภาพผิว

1.5.6 อภัยภูเบศร หมายถึง มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่มีแนวทางพัฒนาความคิด “จากใบไม้ให้กลายเป็นยา” ส่งเสริมและพัฒนาการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อบริการแก่ประชาชน ในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ออกแบบบรรจุภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายและแสดงถึงอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัสดุจากธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศร

2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอภัยภูเบศร

2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร

2.3 ข้อมูลปัจจัยสำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายประเภทสบู่

2.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนอภัยภูเบศร

2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์

2.7 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัสดุบรรจุภัณฑ์

2.8 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดของสินค้าสมุนไพร

2.9 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านวัสดุบรรจุภัณฑ์ ระบบบรรจุภัณฑ์และเครื่องจักร

2.10 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์บรรจุภัณฑ์

2.11 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มบรรจุภัณฑ์

2.12 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอภัยภูเบศร

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.1 แสดงสถานที่ตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

2.1.1 ประวัติความเป็นมา

ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2452 โดยท่านเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) ต่อมาตึกหลังนี้ได้ใช้รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ .ศ. 2455 และเชื้อพระวงศ์อีกหลายพระองค์ ตึกหลังนี้เป็นมรดกตกทอดมาถึงพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี ในรัชกาลที่ 6 พระองค์ทรงมอบตึกหลังนี้ให้แก่ทางราชการในปี พ.ศ. 2482 และได้กลายเป็นตึกผู้ป่วยที่สวยงามที่สุดจนถึงปี พ.ศ. 2512 ในสมัยนายแพทย์สุจินต์ พลานุกูล ได้ทำการบูรณะและเปิดใช้เฉพาะในโอกาสพิเศษเท่านั้น ต่อมาได้มีการบูรณะตึกครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2537 โดยงบประมาณของจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 2.5 ล้านบาท และคุณป้าจรวย ประสมสน บริจาคสมทบอีก 100,000 บาท เพื่อจัดทำเป็น พิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

ต้นตระกูลอภัยวงศ์คือ เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (แบน) ซึ่งในสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้รับราชการอยู่ที่กัมพูชา เพราะขณะนั้นเกิดการจลาจลเหลือแต่นักองค์เอง ซึ่งยังทรงพระเยาว์อยู่ เมื่อนักองค์เองเติบใหญ่ได้พระราชทานภิเษกให้ปกครองกัมพูชา และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงมีพระราชดำรัสขอเมืองพระตะบอง เสียมราฐ ศรีโสภณให้เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (แบน) ครอบครองตรงต่อกรุงเทพฯตั้งแต่ พ.ศ.2337 เพื่อเป็นบำเหน็จแก่เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (แบน) ที่ปกครองกัมพูชาโดยเรียบร้อยมาถึง 12 ปี เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) เกิดเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2404 ที่ จังหวัดพระตะบอง เป็นบุตรเจ้าพระยาคทาธรธรณินทร์ (เยีย) ผู้สำเร็จราชการเมืองพระตะบองและท่านผู้หญิงทิม เมื่อเจริญวัยมีอายุสมควรเข้ารับราชการได้ บิดาจึงได้นำเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กวิเศษอยู่มณฑลกรุงเทพ ฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ ไปฝึกหัดราชการในสำนักสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) และในราชสำนักท่านมีความกตัญญูกตเวทิตาคุณต่อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างยิ่ง ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนเป็น พระอภัยพิทักษ์ ตำแหน่งผู้ช่วยราชการเมืองพระตะบอง จากนั้นจึงได้ออกไปรับราชการกับบิดา

ปี พ.ศ. 2435 บิดาถึงแก่อสัญกรรม ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์เลื่อนเป็นพระอภัยพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยราชการเมืองพระตะบอง ปี พ.ศ. 2439 โปรดเกล้า ฯ ให้รวมหัวเมืองพระตะบอง เสียมราฐ ศรีโสภณ และพนมศก เข้าเป็นมณฑลเรียกว่า มณฑลบูรพาท่านเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) มีความแตกต่างจากบรรพบุรุษ เนื่องจากได้เข้ามาศึกษาในมณฑลกรุงเทพ ฯ จึงเป็นที่คุ้นเคยกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสยามและนโยบายของรัชกาลที่ 5 เจ้าพระยาอภัยภูเบศรรับราชการด้วยความสามารถ ฉลาด รู้ทางได้ทางเสีย ปฏิบัติราชการมิได้บกพร่อง ในปี พ.ศ. 2446 จึง โปรดเกล้าให้เจ้าพระยาอภัยภูเบศรเป็นผู้สำเร็จราชการ มณฑลบูรพาและให้ว่าราชการเมืองพระตะบอง ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์เลื่อนเป็นพระยาคทาธรธรณินทร์

ปี พ.ศ. 2449 เกิดการผันแปรทางการเมืองระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีน ของฝรั่งเศส ซึ่งกัมพูชา ตกไปอยู่ภายใต้การปกครอง ของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้ขอเปลี่ยนแผ่นดินเมืองตราดซึ่งอยู่ภายใต้ความครอบครอง ของมณฑลบูรพาทั้งหมดของไทย รัฐบาลไทยจึงได้ตกลงสัญญา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2447 และแลกเปลี่ยนสัตยาบรรณสัญญาระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2450 ต่อ มาเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจึงได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า อยู่หัว ขอพระ ราชทานราชานุญาต อพยพเข้ามารับราชการสนองพระเดชพระคุณในกรุงเทพฯ ท่านเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจึงได้อพยพครอบครัวและผู้ติดตามเข้ามาอยู่ในประเทศไทยที่เมืองปราจีนบุรี

ปี พ.ศ. 2452 ท่าน เจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้สร้างตึกใหญ่โตงดงาม โดยมีเจตนารมณ์เพื่อจะกราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประทับแรม แต่ไม่ทันเพราะทรงเสด็จสวรรคตเสียก่อน ต่อมาในปี พ.ศ. 2455 พระบาทสมเด็จ พระมหาวชิราวุธมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้เสด็จประพาสเมืองปราจีนบุรี เจ้าพระยาอภัยภูเบศรจึงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสใช้ตึกหลังนี้เป็นที่ รับเสด็จได้อย่างเรียบร้อยและสมพระเกียรติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

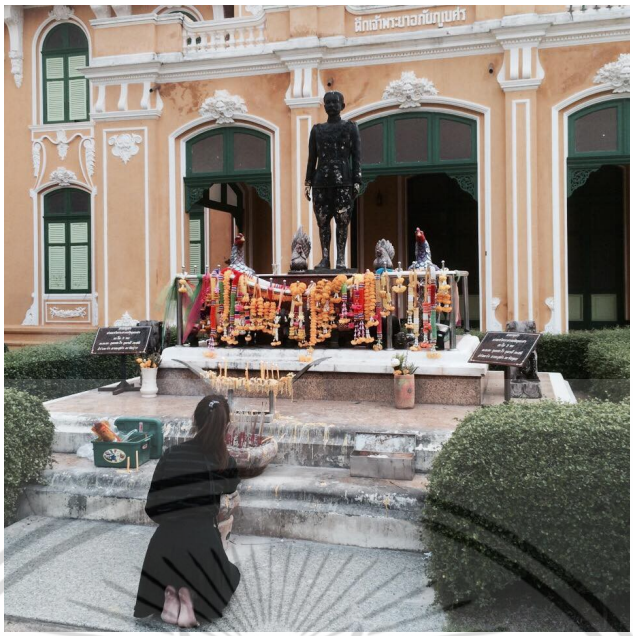

ภาพที่ 2.2 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าอาคารเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

ภาพที่ 2.3 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าอาคารเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตึกหลังนี้สร้างขึ้น ในปี พ.ศ. 2452 โดยบริษัท โฮวาร์ด เออร์สกิน ซึ่งเป็นแบบเดียวกันกับตึกของ ท่านเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่พระตะบอง นอกจากใช้รับเสด็จรัชกาลที่ 6 แล้ว ยังได้ใช้ รับเสด็จ เชื้อพระวงศ์ ในสมัยต่าง ๆ รวมถึงการรับเสด็จ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ครั้งเสด็จประพาสจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งท่านเจ้าพระยาอภัยภูเบศรไม่เคยใช้ตึกหลังนี้เป็นที่พักส่วนตัวของท่าน แต่อย่างใด เมื่อท่านอสัญกรรม จึงได้ใช้ตึกหลังนี้ตั้งบำเพ็ญกุศลศพเป็นครั้งสุดท้ายเท่านั้น ท่านเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ป่วยเป็นโรคเรื้อรังมาหลายปี จนถึง วันที่ 27 สิงหาคม 2465 ถึงแก่อสัญกรรม หลังจากที่ท่านอสัญกรรม พระยาอภัยวงศ์วรเศรษฐ (ช่วง อภัยวงศ์) บุตรชายที่เกิดจาก หม่อมสอิ้ง ซึ่งเป็นบุตร วัยอาวุโสกว่าคนอื่นได้รับพินัยกรรมให้เป็นผู้จัดการมรดกต่อมาปี พ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางเจ้าสุวัทนาพระวรราชเทวี ซึ่งเป็น ธิดาของพระยาอภัยภูเบศร (เลื่อม อภัยวงศ์) ซึ่งเป็นพี่ชายของพระยาอภัยวงศ์วรเศรษฐ (ช่วง อภัยวงศ์) จึงได้ถวายตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและสิ่งปลูกสร้างให้แด่ พระนางเจ้าสุวัทนาพระวรราชเทวีและพระนางเจ้า ฯ ได้น้อมเกล้าถวายแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อมา พระองค์ได้ทรงมอบตึกหลังนี้ คืนให้กับ พระนางเจ้าสุวัทนาพระวรราชเทวี หลายปีต่อมาพระนางเจ้า ฯ ได้ทรงมอบตึกหลังนี้ให้กับรัฐบาลเพื่อใช้เป็นโรงพยาบาลและประโยชน์ต่อส่วนรวม

ภาพที่ 2.4 แสดงภาพเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์)
ที่มา: WIKIPEDIA [Online], (2558)

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เปิดทำการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2484 จัดเป็น 1 ใน 19 โรงพยาบาลประจำจังหวัด ยุคแรกของประเทศไทย เดิมใช้ชื่อว่าโรงพยาบาลปราจีนบุรี ต่อมาได้มีการเปลี่ยนเป็น "โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร" เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2509 เนื่อง จากหอผู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ป่วยหลังแรก คือตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรนั้น สร้างโดยเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) ตึกนั้นมีคุณค่าทั้งความงามด้านสถาปัตยกรรม และทางประวัติศาสตร์ ปัจจุบันตึกหลังนี้ใช้เป็นที่จัดแสดงพิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทย (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

ยุคแรก : แต่เดิมตั้งแต่ก่อตั้ง ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรใช้เป็นสถานที่ รับคนไข้ จนถึงปี 2540 ได้มีการปรับปรุงแก้ไข

ยุคที่สอง : ในปี 2540 - 2541 ประเทศ ไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโรงพยาบาลจึงได้นำภูมิปัญญาที่เก็บรวบรวมไว้และสมุนไพร จากชุมชนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อช่วยเศรษฐกิจชุมชน โดยขยายผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากที่มีเฉพาะยาให้ครอบคลุม ถึงอาหารเสริม เครื่องสำอางค์ และเครื่องดื่ม จากการพัฒนาสมุนไพรของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้จุดประกายให้ผู้คนในสังคมเห็นคุณค่าของการพัฒนาสมุนไพร บนพื้นฐานภูมิปัญญา และวิชาการสมัยใหม่

ยุคที่สาม : จากการพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง การควบคุมคุณภาพโดยยึดมาตรฐานสากลเป็นแนวทางการพัฒนาทำให้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร อภัยภูเบศรได้รับความสนใจจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่องแต่จากกฎระเบียบทาง ราชการทำให้โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรไม่สามารถขึ้นทะเบียนตำรับจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้จึงได้จัดตั้งมูลนิธิฯขึ้นโดยแบ่งภาระกิจกรรม หลักของมูลนิธิฯเป็น 2 ฝ่ายคือฝ่ายกิจกรรมของโรงพยาบาลและฝ่ายพัฒนาภูมิปัญญาไทย โดยฝ่ายพัฒนาภูมิปัญญาไทยมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์สมุนไพรซึ่งรวมการวิจัยและพัฒนาด้านโรงงานผลิตและด้านการตลาดโดย รายได้ร้อยละ 70 มอบเป็นค่าใช้จ่ายให้กับโรงพยาบาลอีกร้อยละ 30 นำมาพัฒนาสมุนไพรและทำประโยชน์ให้สังคม

ปัจจุบัน โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีฐานะเป็นโรงพยาบาลศูนย์ มีขีดความสามารถในการให้การบริการทางการแพทย์ในระดับสูง คือ ระดับทุติยภูมิ เช่น เดียวกับโรงพยาบาลศูนย์ทั่ว ๆ ไป แต่สิ่งที่โรงพยาบาลแห่งนี้แตกต่างจากโรงพยาบาลศูนย์ที่อื่น ๆ ในประเทศนั้น คือ มีการผสมผสานการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของโรงพยาบาล รวมทั้งเพื่อพัฒนาเป็นเศรษฐกิจของชุมชนและออกสู่ตลาดโลก (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.5 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าอาคารการแพทย์ไทยอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

2.1.2 ประวัติองค์กร

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นโรงพยาบาลที่มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาสมุนไพรมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ด้วยความมุ่งหวังที่จะทำให้ภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรของประเทศไทยได้รับการสืบสาน โดยทำหน้าที่เป็นสะพานที่ทอดเชื่อมระหว่างความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมกับคนสมัยใหม่ ทำให้สมุนไพรที่เคยรุ่งเรืองในอดีตสามารถกลับมามีบทบาทอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการผสมผสานเทคโนโลยีทางเภสัชกรรม การศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และความรู้ทางพฤกษศาสตร์พื้นบ้านอันเป็นภูมิปัญญาของคนโบราณที่สั่งสมขึ้นมายาวนานเข้าด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.6 แสดงรูปแบบเครื่องหมายการค้าของอภัยภูเบศร
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

การเริ่มงานสมุนไพรของอภัยภูเบศร เริ่มมาตั้งแต่ปี 2526 โดยผู้บุเบิกริเริ่มพัฒนาสมุนไพรอภัยภูเบศร คือ สุภาภรณ์ บิติพร ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจการใช้สมุนไพร ได้เริ่มต้นเรียนรู้ภูมิปัญญา เดินสำรวจป่า และเก็บรวบรวมข้อมูลที่สะสม มาหลายชั่วอายุคน จากหมอยาพื้นบ้าน และได้วางแนวทางพัฒนาความคิด “จากใบไม้ให้กลายเป็นยา” เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อบริการแก่ประชาชน โดยยึดหลักสำคัญ ดังนี้ 1) ตอบสนองความเดือดร้อน และความจำเป็นในการดูแลสุขภาพแก่ประชาชน 2) สมุนไพรที่นำมาพัฒนาต้องมีสรรพคุณดี และมีความปลอดภัย 3) เป็นสมุนไพรที่หาง่าย ปลูกง่าย และพึ่งตนเองได้ในระดับชุมชนและประเทศ 4) มีการศึกษาข้อมูลความรู้อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาจากตำรายาไทย รายงานทางวิชาการทั้งจากงานวิจัย และผลการทดลองต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศรวมถึงประสบการณ์การใช้ของชาวบ้าน 5) ผสมผสานความรู้เดิมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ให้เหมาะสม 6) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของราชการ องค์กรเอกชนและองค์กรชาวบ้านในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.7 แสดงภาพ สุภาภรณ์ ปิติพร ผู้ริเริ่มพัฒนาสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

แนวคิดดังกล่าวนี้ ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการนำสมุนไพรมาใช้ในระดับการบริการของโรงพยาบาล โดยสมุนไพรชนิดแรกที่ได้นำมาพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวคือ “เสลดพังพอนตัวเมีย” สำหรับรักษาเริม ต่อมา ได้มีการพัฒนาสมุนไพรที่มีข้อมูลการศึกษาวิจัยเป็นหลักฐานยืนยันถึงสรรพคุณ ให้สามารถนำใช้ได้จริงในสังคมในอีกหลายๆ กลุ่มผลิตภัณฑ์ทั้งยาสมุนไพร เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม ตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา อภัยภูเบศรได้พัฒนาผลิตภัณฑ์มากกว่า 100 รายการ เพื่อเป็นทางเลือกแรกในการดูแลสุขภาพของผู้คนด้วยวิถีและคุณค่าจากธรรมชาติ นอกจากนี้อภัยภูเบศร ยังพัฒนาให้มีงานบริการด้านการแพทย์แผนไทย ทั้งศาสตร์การนวด การตรวจรักษาโรคโดยแพทย์แผนไทย ตลอดจนการบริการให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และสมุนไพร โดยมีความมุ่งมั่นว่าทุกผลิตภัณฑ์และบริการของอภัยภูเบศรจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการพึ่งตนเองของประเทศในด้านยา ลดดุลการค้าด้านยาจากต่างประเทศ ช่วยส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและเพื่อตอบสนองต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

2.1.3 มาตรฐานการผลิต

นับตั้งแต่ปี 2526 ที่อภัยภูเบศรได้มีการเริ่มงานสมุนไพร ผลิตภัณฑ์ของอภัยภูเบศรได้ถูกคิดค้นวิจัยและพัฒนา โดยทีมเภสัชกรและนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญ มาถึงวันนี้ อภัยภูเบศรมีผลิตภัณฑ์มากกว่า 100 รายการ ในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิเช่น ยาเม็ด ยาแคปซูล ชาชงสมุนไพร ยาครีม ผลิตภัณฑ์ความงาม สิ่งที่เราคำนึงถึงเหนือสิ่งอื่นใด คือ คุณภาพและมาตรฐานที่สม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์ทุกชิ้น รวมถึงความปลอดภัยของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่อภัยภูเบศรยึดถือมาโดยตลอด ซึ่งผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศรทุกชิ้น ผลิตขึ้นภายใต้มาตรฐานการผลิตขององค์การอนามัยโลก คือ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตยาสมุนไพร หรือ Good Manufacturing Practice : GMP เพื่อให้เกิดความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เชื่อมั่นว่ายาที่ผลิตขึ้นมีคุณภาพสม่ำเสมอ มีความปลอดภัยในการใช้ และมีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมทุกขั้นตอนตั้งแต่วัตถุดิบที่นำมาใช้ ความสะอาดอาคารสถานที่ผลิต อุปกรณ์การผลิต สุขอนามัยบุคลากรในฝ่ายผลิตและการดำเนินการผลิต

ภาพที่ 2.8 จากภาพซ้ายไปขวาแสดงบรรยากาศภายนอกอาคารผลิตและภายในอาคาร
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

วัตถุดิบสมุนไพรที่นำมาใช้ผลิตยาของอภัยภูเบศร เป็นวัตถุดิบจากแปลงเกษตรอินทรีย์ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เกษตรกร และสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานระบบเกษตรอินทรีย์จากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Movement; IFOAM) หลักการคือ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช ข้อกำหนดอื่นๆ เช่น ในระหว่างการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การจัดแยก การหั่น และการตากแห้งสมุนไพร พื้นที่ที่ทำงานจะต้องสะอาด, แห้ง และห้ามมิให้สัตว์เลี้ยง เช่น หมา แมว ไก่ เข้ามาในสถานที่จัดแยก หั่น หรือตากสมุนไพรโดยเด็ดขาดอุปกรณ์และภาชนะที่จะใช้สำหรับการจัดแยก การหั่น หรือการตากสมุนไพร จะต้องสะอาด ไม่เป็นสนิม และจะต้องทำความสะอาดทุกครั้งทั้งก่อนและหลังการผลิตให้เรียบร้อยและเก็บในที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสารเคมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.9 จากภาพซ้ายไปขวาแสดงการเก็บเกี่ยวและตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรที่แปลงเกษตรอินทรีย์

ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

มาตรฐานในการคัดเลือกและการตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบทุกชนิดยึดตามมาตรฐานจากเภสัชตำรับ(Pharmacopeia) โดยส่วนใหญ่จะเลือกใช้ เภสัชตำรับจากประเทศสหรัฐอเมริกา (USP : United State Pharmacopeia) และเภสัชตำรับจากประเทศอังกฤษ (BP : British Pharmacopeia) ซึ่งจะระบุมาตรฐานและวิธีการตรวจสอบวัตถุดิบ ดังนั้นวัตถุดิบที่นำมาใช้ผลิตยา จะต้องผ่านการทดสอบในทุกหัวข้อที่ระบุไว้ในเภสัชตำรับ เช่น ฟ้าทะลายโจรอภัยภูเบศรมีการควบคุมปริมาณสารสำคัญ “แอนโดรกราโฟไลด์” ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ตรวจสอบตั้งแต่วัตถุดิบเพื่อให้มั่นใจว่าสมุนไพรนั้นจะมีฤทธิ์ในการรักษาตามสรรพคุณที่กำหนดไว้

ภาพที่ 2.10 แสดงตำราเภสัชตำรับ (Pharmacopeia)

ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.11 แสดงเครื่องผลิตยาน้ำแก้ไอมะขามป้อม
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

การควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตก็มีความสำคัญเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในแต่ละรุ่นการผลิต ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิต เช่น เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ก็จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องในการติดตั้ง การทำงานและประสิทธิภาพของเครื่อง ก่อนที่จะนำมาใช้งานจริงและต้องมีการตรวจติดตามประสิทธิภาพของเครื่องจักรอย่างสม่ำเสมอภายในส่วนอาคารผลิตของอภัยภูเบศร มีการควบคุมแรงดันของอากาศเพื่อลดการปนเปื้อนและพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัยเป็นระบบอัตโนมัติ อาทิเช่น เครื่องผลิตยาลูกกลอน ระบบอบแห้งด้วยไมโครเวฟอัตโนมัติ เครื่องผลิตยาน้ำและบรรจุอัตโนมัติ เครื่องบรรจุแคปซูลอัตโนมัติ เป็นต้น ทั้งนี้มีการควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอน ทั้งเคมี ชีวะ ฟิสิกส์ ด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย ใช้เครื่องมือที่มีความเฉพาะเจาะจง และมีความแม่นยำสูง ในการตรวจวิเคราะห์ปริมาณตัวยาสำคัญในผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น การหาปริมาณสารสำคัญด้วยเครื่อง HPLC

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 จากภาพซ้ายไปขวาแสดงการควบคุมคุณภาพในห้องปฏิบัติการ
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

มีการสร้างเครือข่ายการวิจัยทั้งการพัฒนาคุณภาพ และการวิจัยทางเทคนิค อาทิเช่น คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น มีการพัฒนาบุคลากรให้ความรู้ความชำนาญ และผ่านการอบรมทักษะการปฏิบัติงานในบริเวณผลิตยา ที่ต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ผู้ที่เข้าในบริเวณการผลิตทุกคน ต้องสวมเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ล้างมือด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าสู่บริเวณผลิตทุกครั้ง ห้ามมิให้พนักงานใช้มือสัมผัสกับยาโดยตรง มีการตรวจสอบมีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี เป็นต้น

ภาพที่ 2.13 แสดงการแต่งกายของพนักงานในการปฏิบัติงาน
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.14 แสดงพื้นที่ในการผลิต

ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

2.1.4 บริการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

2.1.4.1 ร้านยาไทยต้นแบบโพธิ์เงิน - อภัยภูเบศร โอสถ

ให้คำปรึกษาสุขภาพโดยแพทย์แผนไทย จำหน่ายยาต้ม ยาหอม ชาชงสมุนไพร ลูกประคบแก้ปวดเมื่อย ชุดอบสมุนไพร ยาดมสมุนไพร

ภาพที่ 2.15 แสดงทัศนียภาพภายในร้านยาไทยต้นแบบโพธิ์เงิน

ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.2 นวดไทยอภัยภูเบศร

ให้บริการนวดไทยอภัยภูเบศรเป็นการนวดผสมผสานระหว่าง การนวดราชสำนักกับการนวดเชลยศักดิ์ พร้อมทั้งใช้สมุนไพรอภัยภูเบศร ให้เหมาะสมกับปัจเจกบุคคล ด้วยความเคารพในครูและผู้ถูกนวดอธิษฐานจิตและสมาธิที่ปรารถนาให้ผู้ถูกนวดหายจากความไม่สุขสบาย

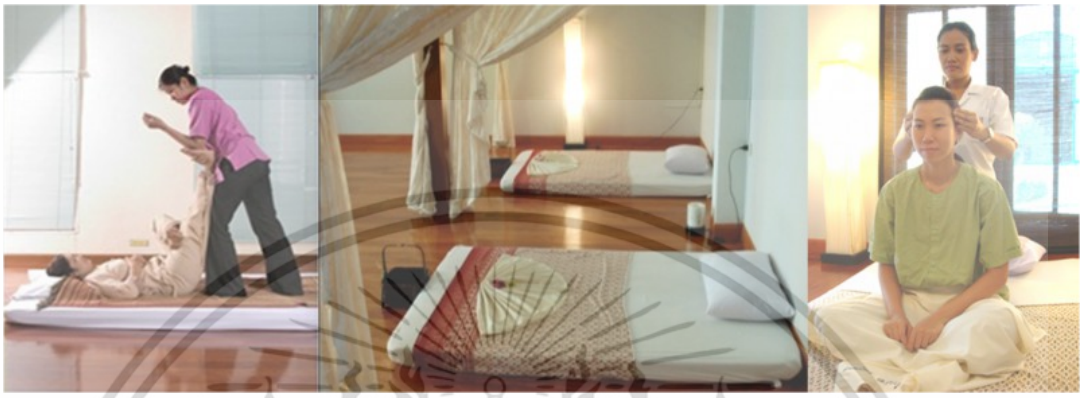

ภาพที่ 2.16 จากภาพซ้ายไปขวาแสดงบรรยากาศภายในนวดไทยอภัยภูเบศร
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2558)

2.1.4.3 ศูนย์การเรียนรู้การดูแลสุขภาพภาคประชาชน

ศูนย์การเรียนรู้การดูแลสุขภาพภาคประชาชน ด้านการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศรจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การถ่ายทอด และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรให้แก่ประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.17 แสดงบรรยากาศกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2558)

2.1.4.4 ศูนย์สารสนเทศสมุนไพร

ศูนย์สารสนเทศด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร เปิดบริการตอบคำถามเกี่ยวกับสมุนไพรและข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทยที่มีการเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆรวมถึงมีสวนสมุนไพรอภัยภูเบศรเพื่อให้บริการแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมได้เข้าไปชมสมุนไพรบางส่วนของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรพร้อมมีป้ายชื่อบอกชนิดของสมุนไพรและสรรพคุณของสมุนไพรของอภัยภูเบศร

ภาพที่ 2.18 แสดงทัศนียภาพทางเข้าสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

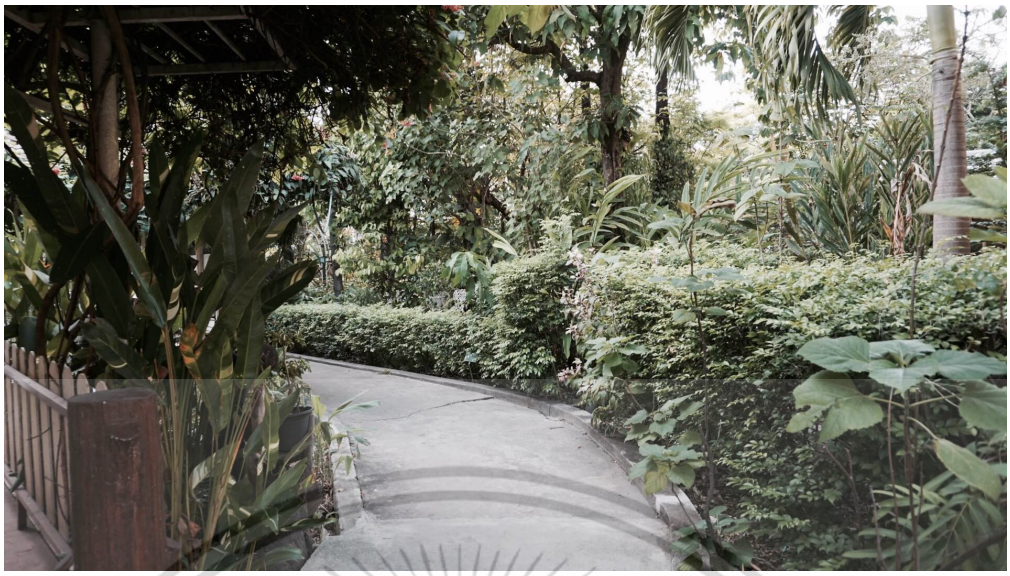

ภาพที่ 2.19 แสดงบรรยากาศทางเข้าสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

ภาพที่ 2.20 แสดงบรรยากาศภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.21 แสดงบรรยากาศภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

ภาพที่ 2.22 แสดงบรรยากาศภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.23 แสดงบรรยากาศภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (23 มีนาคม 2558)

2.1.5 ผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลิตภัณฑ์ของอภัยภูเบศรแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ยาสมุนไพร, เครื่องสำอาง, อาหารและเครื่องดื่ม, ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ดังภาพที่ 2.24

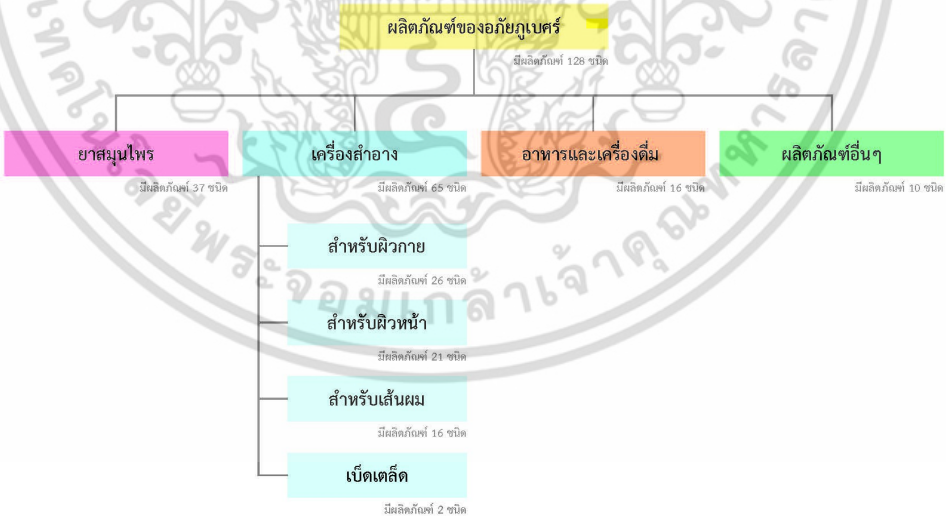

ภาพที่ 2.24 แสดงประเภทและจำนวนผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (28 มีนาคม 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการวิจัยนี้ทำการวิจัยในส่วนของผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนซึ่งมีผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 10 ชนิด ได้แก่ (1) สบู่เปลือกมังคุด (2) สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) สบู่รำข้าว (4) สบู่ลูกยอ (5) สบู่ใบฝรั่ง (6) สบู่ใสแตงกวาผสมวิตามินอี (7) สบู่ใสขมิ้นชัน (8) สบู่ใสดอกอัญชัน (9) สบู่นมน้ำผึ้ง (10) สบู่นางพญา

2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร

อัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร คือ เป็นสะพานที่ทอดเชื่อมระหว่างความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมด้านสมุนไพรกับคนสมัยใหม่ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับชุมชนและสังคม กระตุ้นให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ เกิดความร่วมมือกันในชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การดูแลสุขภาพภาคประชาชนด้านการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การถ่ายทอดและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรให้แก่ประชาชน ถ่ายทอดอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรให้แก่ประชาชนที่สนใจ (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

2.2.1 ศูนย์การเรียนรู้การดูแลสุขภาพภาคประชาชนด้านการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร

ศูนย์การเรียนรู้การดูแลสุขภาพภาคประชาชนด้านการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งพัฒนาและรวบรวมองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยเพื่อเป็นการพัฒนาตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นไปตามความประสงค์ของทางโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เนื่องจากทางโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีการดำเนินงานด้านสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยมากกว่า 30 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพึ่งตนเองได้ในการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานด้วยสมุนไพรไทยและแพทย์แผนไทย โดยการนำสมุนไพรไทยมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ทำให้ประชาชนเห็นว่าสมุนไพรไทยสามารถใช้ได้จริงในบริบทปัจจุบัน อีกทั้งได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป นักเรียนนักศึกษากลุ่มข้าราชการจากกระทรวงต่างๆและภาคเอกชนมาศึกษาดูงานการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรในพื้นที่มาทำเป็นยา ซึ่งชาวบ้านสามารถที่จะนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพพื้นฐานนอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ด้วย

ด้วยแนวคิดดังกล่าวทางโรงพยาบาลเห็นว่าควรมีการจัดศูนย์เรียนรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรภาคประชาชนขึ้นที่ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรด้วยเหตุผลหลายประการ ปัจจุบันตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแหล่งของปราจีนบุรี มีผู้ที่สนใจเข้าเยี่ยมชมนิทรรศการภายในตัวตึก อาทิ สมุนไพรแห้ง เครื่องมือในการทำยาโบราณ ตำรายาโบราณ บอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย แต่อย่างไรก็ตามการจัดแสดงต่างๆที่จัดแสดงภายในตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรยังขาดกิจกรรมที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือในกรณี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ผู้เข้าชมมีความสงสัยสามารถที่จะสอบถามได้จากผู้เชี่ยวชาญภายในมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

2.3 ข้อมูลปัจจัยสำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของอภัยภูเบศรคำนึงถึง โดยมีความมุ่งมั่นว่าทุกผลิตภัณฑ์และบริการของอภัยภูเบศรจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการพึ่งตนเองของประเทศในด้านยา ลดดุลการค้าด้านยาจากต่างประเทศ ช่วยส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และเพื่อตอบสนองต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

2.3.1 ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์

อภัยภูเบศรใช้หลักมาตรฐานการผลิต โดยนับตั้งแต่ปี 2526 ที่อภัยภูเบศรได้มีการริเริ่มงานสมุนไพร ผลิตภัณฑ์ของอภัยภูเบศรได้ถูกคิดค้นวิจัยและพัฒนา โดยทีมเภสัชกรและนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญมาถึงวันนี้ อภัยภูเบศรมีผลิตภัณฑ์มากกว่า 100 รายการ ในรูปแบบที่หลากหลาย สิ่งที่คำนึงเหนือสิ่งอื่นใด คือ คุณภาพและมาตรฐานที่สม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์ทุกชิ้น รวมถึงความปลอดภัยของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นของอภัยภูเบศรทุกชิ้นผลิตขึ้นภายใต้มาตรฐานการผลิตขององค์การอนามัยโลก รวมไปถึงบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศรจะต้องคำนึงถึงการออกแบบที่มีการควบคุมตั้งแต่วัสดุที่นำมาใช้ ความสะอาด สุขอนามัย สำหรับผู้บริโภค การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะเน้นในเรื่องของความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสื่อถึงความปลอดภัยของตัวผลิตภัณฑ์ภายในซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์ในที่นี้จะต้องทำให้ผู้บริโภคที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกิดทัศนะคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ภายใน โดยสื่อสารทางบรรจุภัณฑ์ในด้านของกราฟิกที่ประกอบอยู่บนบรรจุภัณฑ์จะต้องมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่เหมาะสม สะอาดตา น่าใช้ (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

2.3.2 ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้

บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลเกี่ยวก้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เน้นเรื่องความชัดเจน รูปทรงและวัสดุ รวมไปถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องทำการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต

บรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรของอภัยภูเบศรที่ออกแบบจะต้องคำนึงถึงการสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์ เช่น กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ต้องสื่อสารให้เข้าใจตั้งแต่แรกเห็นส่วนประกอบที่สำคัญ ตัวผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในหรือสามารถสัมผัสในเรื่องกลิ่นของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ก่อนการเลือกซื้อ (มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร [Online], 2557)

2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายประเภทสบู่

เนื่องจากผิวหนังชั้นขี้ไคลจะเคลือบด้วยน้ำมันหล่อเลี้ยงผิวซึ่งสร้างจากเซลล์ผิวหนังต่อมไขมัน น้ำและเกลือแร่จากเหงื่อ ถ้าอากาศภายนอกสกปรก ฝุ่นละอองความสกปรกจากบรรยากาศและเครื่องสำอางจะเกาะรวมกับน้ำมันหล่อเลี้ยงผิวทำให้เกิดเป็นคราบสกปรกขึ้น จึงจำเป็นต้องล้างสิ่งสกปรกและน้ำมันหล่อเลี้ยงผิวส่วนเกินออก แต่การชำระล้างที่ถูกต้องควรเหลือน้ำมันหล่อเลี้ยงผิวในปริมาณที่พอเหมาะ เพื่อรักษาความนิ่มนวล ชุ่มชื้นและความยืดหยุ่นของผิวหนังเพื่อเป็นเกราะป้องกันอันตรายจากสิ่งแวดล้อมภายนอก

สบู่ เป็นผลิตภัณฑ์สำหรับทำความสะอาดร่างกายที่ได้จากปฏิกิริยาของด่างกับไขมันจากพืชหรือสัตว์ ปัจจุบัน สบู่มีการใช้ส่วนผสมชนิดต่างๆเพื่อปรับปรุงคุณสมบัติของสบู่ให้มีลักษณะพิเศษตรงตามความต้องการใช้งานที่หลากหลายขึ้น

ผลิตภัณฑ์ของสบู่ที่ทำให้เป็นก้อนหรือเป็นของเหลว พร้อมด้วยส่วนผสมต่างๆ เพื่อให้มีคุณสมบัติเหมาะสำหรับการใช้ทำความสะอาด ซึ่งก็คือผลิตภัณฑ์สบู่ที่เราใช้กันในทุกวันนี้ ส่วน “สบู่ (soap)” อีกคำที่พบในสมการเคมีจะหมายถึง สารตั้งต้นสำหรับการผลิตสบู่ นั่นก็คือ เกล็ดสบู่ที่ได้จากปฏิกิริยาระหว่างด่างเข้มข้นกับไขมันพืชหรือสัตว์ ร่วมด้วยกับกลีเซอรีน (Glycerine)/กลีเซอรอล (Glycerol) ซึ่งสารทั้งสองเป็นสารตั้งต้นในการทำสบู่เหมือนกัน แต่จะให้ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเรียกว่า “เกล็ดสบู่”

2.4.1 ชนิดของสบู่

2.4.1.1 สบู่ก้อนขุ่น

เป็นผลิตภัณฑ์สบู่ที่รู้จัก และใช้กันมานานจนถึงปัจจุบัน มีลักษณะเป็นก้อนแข็งสีขาวขุ่นหรือมีสีต่างๆ ตามสีของสารเติมแต่ง เช่น สีเขียว สีชมพู สีม่วง เป็นต้น สบู่ชนิดนี้ใช้สารตั้งต้น คือ เกล็ดสบู่ที่ผลิตได้จากปฏิกิริยาข้างต้นเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิต ที่ให้คุณสมบัติเป็นก้อนแข็ง ขาวขุ่น ให้ฟองมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.2 สบู่ก้อนใส

เป็นผลิตภัณฑ์สบู่ที่มีลักษณะก้อนใสหรือค่อนข้างใสตามสัดส่วนของกลีเซอรีนที่ผสม ก้อนสบู่จะมีลักษณะอ่อนกว่าสบู่ก้อนขุ่น และสามารถทำให้เกิดสีใสต่างๆตามสารให้สีที่เติมผสม สบู่ชนิดนี้จะให้ฟองค่อนข้างน้อยกว่าสบู่ก้อนขุ่น เนื่องจากมีส่วนผสมของกลีเซอรีนเป็นส่วนใหญ่ สารตั้งต้นที่ใช้อาจเป็นกลีเซอรีนเหลวหรือกลีเซอรีนก้อน (กลีเซอรีนเหลว+เอทิลแอลกอฮอล์) ร่วมด้วยกับสารเติมแต่งชนิดต่างๆ

2.4.1.3 สบู่เหลว

เป็นผลิตภัณฑ์สบู่ที่มีน้ำเป็นส่วนผสมทำให้เนื้อสบู่เหลว สีสีสันต่างๆตามสารเติมแต่ง สบู่ชนิดนี้ใช้สารตั้งต้นจากเกล็ดสบู่ ที่ได้จากปฏิกิริยาข้างต้นเหมือนชนิดสบู่ก้อนขุ่น แต่ต่างกันที่จะใช้ด่างเข้มข้นโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์แทนโซเดียมไฮดรอกไซด์ เพราะจะให้เนื้อสบู่อ่อนตัวดีกว่า

2.4.2 ลักษณะของสบู่ที่ดี

2.4.2.1 มีความสามารถทำความสะอาดได้ดี

2.4.2.2 มีฟองในระดับที่เหมาะสม

2.4.2.3 มีความเป็นด่างน้อยในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อผิวหรือทำลายชั้นไขมันของผิว

2.4.2.4 สบู่ก้อนไม่มีเนื้อเหลว แตกหักง่าย

2.4.2.5 ไม่มีกลิ่นหืน มีกลิ่นหอมน่าใช้ และมีคุณสมบัติเฉพาะในบางกรณี เช่น สบู่ฆ่าเชื้อ

2.4.3 สารเคมีที่ใช้ทำสบู่

2.4.3.1 ไขมัน/น้ำมัน

เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตสารตั้งต้นสบู่ ไขมันหรือน้ำมันที่ใช้อาจได้จากพืช เช่น น้ำมันมะพร้าว น้ำมันมะกอก น้ำมันปาล์ม เป็นต้น ส่วนไขมันที่ได้จากสัตว์ เช่น ไขมันโค กระบือ แกะ แพะ เป็นต้น คุณภาพของน้ำมันที่ได้จากพืช และสัตว์จะมีผลต่อคุณภาพของสบู่ เกล็ดสบู่ ที่ได้จากน้ำมันพืชจะให้ลักษณะขาวเนียน และกลีเซอรีนจะค่อนข้างใสกว่าน้ำมันจากสัตว์ นอกจานั้น เกล็ดสบู่ที่ได้จากน้ำมันจากพืชจะมีกลิ่นหืนน้อยกว่าน้ำมันจากสัตว์ อีกทั้งน้ำมันจากพืชยังเป็นวัตถุดิบที่หาง่ายและราคาถูกกว่า

2.4.3.2 ด่างเข้มข้น

เป็นสารเคมีสำคัญที่ใช้ทำปฏิกิริยากับไขมันธรรมชาติ ด่างเข้มข้นที่นิยมใช้ คือ โซเดียมไฮดรอกไซด์ ซึ่งจะได้เนื้อสบู่สีขาวทึบ เนื้อก้อนแข็ง ให้ฟองมาก นิยมนำมาทำสบู่ก้อนทึบ และอีกชนิดหนึ่ง คือ โพแทสเซียมไฮดรอกไซด์ ซึ่งจะได้สบู่ในลักษณะเดียวกัน แต่เนื้อสบู่มีความอ่อนตัวได้ดีกว่า นิยมนำมาทำสบู่เหลว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3.3 สารเติมแต่ง

เป็นสารเคมีสำหรับปรับปรุงคุณสมบัติของสบู่ เช่น สี น้ำหอม สมุนไพร สารป้องกันความชื้น สารลดความเป็นด่าง สารลดแรงตึงผิว สารทำให้ฟองคงตัว สารเพิ่มความแข็ง สารป้องกันการออกซิเดชัน สารบำรุงผิว สารฆ่าเชื้อ เป็นต้น เป็นสารเติมแต่งที่นิยมผสมในสบู่เพื่อให้มีคุณสมบัติเหมาะแก่การใช้ประโยชน์ในแต่ละอย่าง

2.4.4 การผลิตสบู่ในภาคอุตสาหกรรม

การทำสบู่ในระดับอุตสาหกรรม และระดับครัวเรือน ในกรรมวิธีหลักๆจะไม่แตกต่างกันมาก แต่ในทางอุตสาหกรรมจะมีกระบวนการที่ละเอียด และซับซ้อนกว่า โดยในภาคอุตสาหกรรมอาจเตรียมสบู่สารตั้งต้นเองหรือสั่งซื้อจากอีกแหล่งที่ทำหน้าที่รับผลิต ทั้งที่เป็นเกล็ดสบู่ เพื่อผลิตสบู่ก้อนขุ่น หรือสบู่เหลว และกลีเซอรีน เพื่อผลิตสบู่ก้อนใส

2.4.4.1 ขั้นตอนการผลิตสบู่ภาคอุตสาหกรรม

การผลิตสบู่ในระดับอุตสาหกรรมมีขั้นตอน ดังนี้

(1) การฟอกสีน้ำมันวัตถุดิบเพื่อให้น้ำมันมีสีใส และไม่มีกลิ่นหืน

(2) การต้มสบู่ เพื่อให้ได้เกล็ดสบู่ และกลีเซอรีน ด้วยการเติมด่างโซเดียมไฮดรอกไซด์หรือโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์

(3) ขั้นตอนการแยก โดยการแยกเกล็ดสบู่ และกลีเซอรีนออกจากกัน

(4) ขั้นตอนการฟิต เป็นการนำเอาเกล็ดสบู่เข้าหม้อฟิตเพื่อกำจัดเกลือที่ตกค้างในเกล็ดสบู่

(5) การระเหยน้ำ ด้วยการเป่าแห้งเกล็ดสบู่เหลวเพื่อกำจัดน้ำที่ผสมอยู่ และเพื่อให้เกล็ดสบู่แห้งจับตัวเป็นก้อน เรียกว่า สบู่ดิบ

(6) นำสบู่ดิบมาผสมกับส่วนผสมต่างๆ ภายใต้ความร้อนจนสารทั้งหมดละลายรวมตัวกัน และผ่านเข้าเครื่องอัดความหนาแน่นเพื่อให้สบู่เป็นก้อนที่คงตัว และสม่ำเสมอ

(7) เมื่อสบู่ที่ออกจากเครื่องอัดความหนาแน่นแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนการรีดให้เป็นแท่งยาว และตัดด้วยเครื่อง

(8) ก้อนสบู่ที่ตัดเป็นก้อนจะเข้าสู่ขั้นตอนการปั๊มบนแม่พิมพ์ และตีตรา เข้าสู่ขั้นตอนการบรรจุในขั้นสุดท้าย

2.4.5 การผลิตสบู่สมุนไพรภาคครัวเรือน

สำหรับภาคครัวเรือนสามารถผลิตได้ทั้งสบู่ก้อนขุ่น สบู่ก้อนใส และสบู่เหลว โดยนิยมสั่งซื้อเกล็ดสบู่ และกลีเซอรีน จากแหล่งจำหน่ายโดยไม่ต้องเตรียมเอง

2.4.5.1 ส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตสบู่สมุนไพรภาคครัวเรือน

(1) สารตั้งต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำสบู่ในภาคครัวเรือนนิยมผลิตสบู่ก้อนขุ่น สบู่ก้อนใส และสบู่เหลว ซึ่งจะใช้สารตั้งต้นที่แตกต่างกัน โดยสามารถสั่งซื้อได้ตามอินเตอร์เน็ตหรือร้านขายส่งสารเคมีทั่วไป โดยสารตั้งต้นแต่ละชนิดจะทำให้ได้ชนิดสบู่ที่แตกต่างกัน

(1.1) สบู่ก้อนขุ่น ใช้สารตั้งต้น คือ เกล็ดสบู่ ที่เกิดจากการใช้ด่างโซเดียมไฮดรอกไซด์

(1.2) สบู่ก้อนใส ใช้สารตั้งต้น คือ กลีเซอรีนก้อน

(1.3) สบู่เหลว ใช้สารตั้งต้น คือ เกล็ดสบู่ ที่เกิดจากการใช้ด่างโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์

(2) วิธีการเตรียมสารตั้งต้น

(2.1) วัสดุและสารเคมีที่ใช้ในการทำสารตั้งต้นมี ดังนี้

(2.1.1) น้ำ 1 ลิตร

(2.1.2) โซเดียมไฮดรอกไซด์ 100 กรัม

(2.1.3) น้ำมันจากพืช เช่น น้ำมันมะพร้าว น้ำมันมะกอก น้ำมันปาล์ม 3 ลิตร

(2.2) การทำสารตั้งต้นมีวิธีการ ดังนี้

(2.2.1) ละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ในหม้อที่ต้มน้ำ คนให้ละลายจนหมด และตั้งทิ้งไว้ให้อุ่น

(2.2.2) เทน้ำมันพืชลงในหม้อ กวนให้เข้ากัน และเทใส่แม่พิมพ์หรือภาชนะอื่น

(2.2.3) รินน้ำ และสารละลายใสที่เป็นกลีเซอรีนส่วนบนออก

(2.2.4) สบู่จะนอนก้นเป็นตะกอนขาวขุ่น ซึ่งต้องตั้งทิ้งไว้ให้เย็นจนเกล็ดสบู่ จับตัวเป็นก้อน สำหรับการทำสบู่ก้อนขุ่น

(3) สมุนไพร

สมุนไพรที่ใช้เป็นส่วนผสมทำสบู่มีมากมายหลายชนิด ซึ่งอาจประยุกต์ใช้สมุนไพรชนิดอื่นนอกเหนือจากที่จะยกตัวอย่าง ดังตารางที่ 2.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรและสรรพคุณที่นิยมนำมาใช้เป็นส่วนผสมทำสบู่

ชื่อสมุนไพร	สรรพคุณ
มะขาม, มะนาว, มะกรูด	ให้วิตามินซี และกรด ช่วยขัดเซลล์ผิว และป้องกันเชื้อจุลินทรีย์
เปลือกมังคุด	ให้วิตามินดี ลดรอยด่างดำ
มะละกอ	ให้วิตามินเอ ช่วยบำรุงผิวให้ขาว
ว่านหางจระเข้	ให้วิตามินอีช่วยลดรอยจุดด่างดำ
ขมิ้น, ดาวเรือง	ช่วยบำรุงผิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) การเตรียมสมุนไพร สามารถทำได้โดย

(4.1) การทำเป็นผง : ด้วยการตากแห้ง และนำมาบดให้เป็นผงละเอียด และนำตากให้แห้งอีกครั้ง

(4.2) การสกัดเป็นสารละลาย : ด้วยการบดสมุนไพรให้ละเอียด และนำมาต้มสกัดหรือนำมาแช่สกัดด้วยแอลกอฮอล์ผสมกับน้ำ

สบู่สมุนไพรควรเติมผงสมุนไพรประมาณร้อยละ 1-5 ของน้ำหนักสบู่ และสมุนไพรที่ได้จากการต้มสกัด ควรเติมประมาณร้อยละ 5-10 ของน้ำหนักสบู่

(5) สารเติมแต่ง

(5.1) น้ำหอม เป็นสารเติมแต่งที่นิยมเติมในการทำสบู่ สามารถใช้ได้ทั้งน้ำหอมทั่วไปหรือน้ำหอมสำหรับสบู่

(5.2) ผงสี สารลดความกระด้าง สารรักษาความชื้น สารป้องกันการหืน ซึ่งสารเหล่านี้อาจไม่ใช้ก็ได้หากไม่สะดวกที่จะหาซื้อ

2.3.5.2 ขั้นตอนการทำสบู่ในระดับครัวเรือน

การทำสบู่ในระดับครัวเรือนมีขั้นตอน ดังนี้

(1) นำเกล็ดเกล็ดสบู่ใส่หม้อภาชนะ ตั้งไฟอ่อนๆให้ละลายจนหมด

(2) เติมสมุนไพรหากเป็นผงประมาณไม่เกิน 50 กรัม หากเป็นน้ำสกัดไม่เกิน 100 ซีซี

(3) เติมสารเติมแต่ง เช่น น้ำหอม ผงสี และอื่นตามที่หาซื้อได้ พร้อมคนให้ละลาย

(4) เทสารละลายสบู่ในแม่พิมพ์ และรอจนแห้งตัวก็จะได้สบู่สำหรับใช้งาน

2.4.6 หน่วยราชการที่มีอำนาจในการกำกับดูแลการผลิตและการจำหน่ายสบู่

เนื่องจากสบู่เป็นสินค้าอุปโภคที่มีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน หลายส่วนราชการ จึงได้เข้ามาร่วมกัน กำกับดูแลการผลิตและการจำหน่ายสบู่ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภค ได้แก่

2.4.6.1 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านคุณภาพ ความปลอดภัย การโฆษณา การแสดงรายละเอียดในฉลาก เนื่องจากสบู่จัดเป็นสินค้าประเภทเครื่องสำอางทั่วไป ในส่วนของฉลาก อย่างน้อยต้องระบุข้อความดังต่อไปนี้ ชื่อผลิตภัณฑ์ ประเภทหรือชนิด ชื่อส่วนประกอบ ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า วันเดือนปีที่ผลิต วิธีใช้ ปริมาณสุทธิ คำเตือนเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่ออนามัยของบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการ ที่จะได้รับทราบข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญและเพียงพอในการตัดสินใจเลือกซื้อ

2.4.6.2 กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

ได้อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 62(3) แห่ง พ.ร.บ. มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดชนิดสินค้าหีบห่อที่ต้องบรรจุสินค้าตามปริมาณที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2545 รวม 3 ขนาด คือ 100 110 และ 120 กรัม เพื่อเป็นขนาดมาตรฐานให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคาและสามารถตัดสินใจเลือกซื้อได้ง่ายขึ้น

2.4.6.3 กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ซึ่งมีหน้าที่ดูแลผู้บริโภคด้านราคาสินค้าและให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ โดยอาศัยพระราชบัญญัติว่าด้วยราคา สินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ได้ออกประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรื่อง การแสดงราคาสินค้าและบริการ กำหนดให้สบู่เป็น 1 ในรายการสินค้าและบริการ 235 รายการที่ผู้ค้าปลีก ต้องปิดป้ายแสดงราคา จำหน่ายปลีก นอกจากนี้เพื่อกำกับดูแลให้ราคาของผลิตภัณฑ์สบู่ไม่เคลื่อนไหวเพิ่มสูงขึ้นจนทำให้ผู้บริโภคได้รับความ เดือดร้อน กรมฯได้ใช้มาตรการบริหารในการกำกับดูแลโดยขอความร่วมมือจาก ผู้ประกอบการ ให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงราคาจำหน่ายล่วงหน้า 15 วัน ก่อนการเปลี่ยนแปลงราคาและให้รอผลการพิจารณาก่อนเปลี่ยนแปลงราคาด้วย รวมทั้งได้ติดตามความเคลื่อนไหว ของราคาและพฤติกรรมการค้าอย่างสม่ำเสมอ โดยได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบภาวะตลาดและราคาสบู่เป็นประจำและต่อเนื่อง และพร้อมเข้าแทรกแซงเมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติ

นอกจากนี้สบู่เป็นสินค้าที่ภาคเอกชนหลายฝ่ายประกอบด้วยสมาคมผู้ค้าปลีกไทยและผู้ค้าปลีกรายใหญ่หลายรายได้ให้ความร่วมมือกับกรมการค้าภายในและ กรมทะเบียนการค้าจัดทำเป็นโครงการนำร่องในการแสดงราคาสินค้าต่อหน่วยย่อย ณ จุดขาย เป็นบาท/กรัม/ซีซี โดยใช้ทศนิยม 4 ตำแหน่ง ทั้งสบู่ก้อนและสบู่เหลว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคในการเปรียบเทียบราคาก่อนตัดสินใจซื้อ

2.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนอภัยภูเบศร

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิดนั้น มีวิธีใช้เหมือนกัน คือ ใช้มือที่เปียกน้ำถูสบู่ให้เกิดฟองแล้วนำฟองนุ่มที่ได้มาถูตัวให้ทั่วจนสะอาด ล้างตามด้วยน้ำสะอาดและเพื่อประสิทธิภาพที่ดีควรใช้อาบน้ำวันละ 2 ครั้ง (เช้าและเย็น) มีอายุการใช้งาน 3 ปีหลังจากผลิตและสบู่ก้อนจะบรรจุในกล่องกระดาษ ขนาด 100 กรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

ผลิตภัณฑ์	รายละเอียดผลิตภัณฑ์
	สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง 1. ผงใบฝรั่งบดละเอียด 2. สารสกัดใบฝรั่ง 3. วิตามินอี ช่วยทำความสะอาดผิวกาย ใบฝรั่งมีฤทธิ์ในการดับกลิ่น ต่อต้านเชื้อแบคทีเรียและต้านอนุมูลอิสระ
	สบู่นางพญา 1. ผงว่านเปราะหอม เปราะหอมเป็นพืชที่มีกลิ่นหอม อุดมไปด้วยน้ำมันหอมระเหยช่วยบำรุงผิวให้ชุ่มชื่น
	สบู่นม-น้ำผึ้ง 1. นมสด 2. น้ำผึ้ง นมสด อุดมไปด้วยโปรตีน ไขมัน วิตามินเอ บีและซี น้ำผึ้งช่วยเก็บกักน้ำบนผิว คงไว้ซึ่งความชุ่มชื้นของผิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	รายละเอียดผลิตภัณฑ์
	สบู่เปลือกมังคุด 1. ผงเปลือกมังคุด ช่วยระงับกลิ่นกาย สมานผิว กระชับรูขุมขน ลดผดผื่นคัน
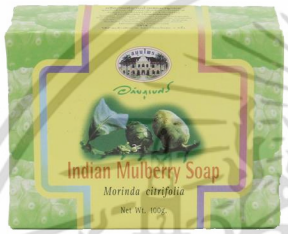	สบู่ลูกยอ 1. ผงลูกยอบดละเอียด อุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติ บำรุงผิวพรรณ
	สบู่รำข้าว 1. ผงรำข้าวบดละเอียด อุดมไปด้วยวิตามินเอ บี และ อี ช่วยบำรุงผิวให้อ่อนเยาว์
	สบู่ขมิ้นชัน 1. ผงขมิ้นชัน ปรับสภาพผิวให้นุ่มนวลสดใส ลดผดผื่นคัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	รายละเอียดผลิตภัณฑ์
	สบู่ใสบำรุงผิวอัญชัน 1.สารสกัดดอกอัญชัน 2. วิตามินอี ช่วยทำความสะอาดผิวกาย ดอกอัญชัน มีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ และบำรุงผิวพรรณ ทำให้ผิวพรรณสดใส อ่อนเยาว์
	สบู่ใสบำรุงผิวขมิ้นชันผสมวิตามิน อี 1. ผงขมิ้นชัน 2. สารสกัดขมิ้นชัน 3. วิตามินอี ปรับสภาพให้ผิวนุ่มนวลสดใส ลดอาการผดผื่นคัน บำรุงผิวพรรณ
	สบู่ใสบำรุงผิวแตงกวาผสมวิตามิน อี สารสกัดแตงกวา วิตามินอี คืนความชุ่มชื้นตามธรรมชาติให้กับผิว และด้วยสรรพคุณของวิตามินอี ทำให้ผิวดูแลอ่อนเยาว์

จากตารางที่ 2.2 แสดงบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิดของอภัยภูเบศรที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันพร้อมรายละเอียดผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดบนบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.25 แสดงราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (28 มีนาคม 2558)

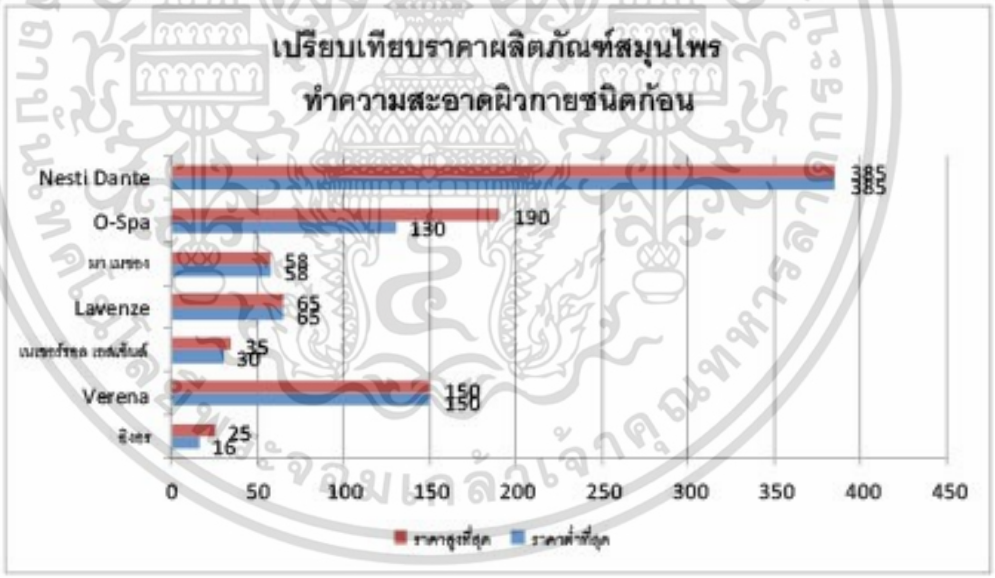

ภาพที่ 2.26 แสดงความแตกต่างด้านราคาในผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของแต่ละยี่ห้อ ที่มีขายอยู่ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (2558)

จากภาพที่ 2.25 และ 2.26 ราคาสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรนั้นมีราคาอยู่ที่ประมาณ 30-50 บาท ซึ่งจากข้อมูลจะเห็นได้ว่าในสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทเดียวกันที่มีขายอยู่ในท้องตลาดราคาที่ต่ำที่สุด คือ 16 บาท และราคาที่สูงที่สุด คือ 385 จะเห็นได้ว่าราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรจัดอยู่ในระดับกลาง

2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์

2.6.1 ความเป็นมาของการบรรจุภัณฑ์

ในยุคหินเมื่อมนุษย์ล่าสัตว์ได้เขาก็จะใช้หนังสัตว์ หรือใบไม้ห่อหุ้มสัตว์ที่ล่ามาได้เพื่อป้องกันพวกแมลง แสงแดดและฝน นอกจากนี้ในการพกพาอาหารหรือวัตถุที่ต้องการ สิ่งที่ใช้ในการห่อหุ้มจะเป็น ใบไม้ เปลือกไม้ เปลือกหอย กระบอกไม้ กระเพาะสัตว์ หนังสัตว์ ฯลฯ เป็นต้น การรู้จักการแก้ปัญหาด้วยการนำเอาวัตถุดิบ (Raw Materials) จากธรรมชาติเจ้ามาเป็นอุปกรณ์ช่วยเคลื่อนย้ายวัตถุมวลสาร การ กระทำดังกล่าวจึงนับว่าเป็นที่มาของการบรรจุ (Filling) ต่อมามนุษย์เริ่มรู้จักการประดิษฐ์ คิดค้นภาชนะบรรจุด้วยการดัดแปลงคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุธรรมธรรมชาติให้มีรูปร่างและหน้าที่ใช้สอยเพิ่มขึ้นนี่เอง จึงจัดว่าเป็นการออกแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิม (Primitive Packaging Design) ที่มนุษย์ในสมัยก่อนได้กระทำขึ้นตามสภาพการเรียนรู้และการค้นพบวัสดุในแต่ละยุค

การออกแบบการบรรจุภัณฑ์ จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการค้าและการบริการ ในฐานะของสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่การขนส่งสินค้า (Aid Transportation) โดยทำหน้าที่ขั้นพื้นฐานอันดับแรกคือ ปกป้อง คุ้มครองสินค้าให้ปลอดภัยจากความเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทบกระเทือน และป้องกันสิ่งปนเปื้อนที่ไม่พึงประสงค์ (To Prevent Spillage And Contamination) ที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการขนส่งสินค้าผลิตภัณฑ์จากโรงงานผลิตไปจนกระทั่งถึงมือผู้บริโภค ซึ่งบทบาทนี้มีผลทำให้รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ (Package Form) มีการพัฒนาขึ้นมารับรอง มีการออกแบบภาชนะบรรจุแบบปิด (Closed Container) เช่น ถังไม้ (Barrel) การรู้จักปิดผนึกบรรจุภัณฑ์ (Container Closure) เช่น มีฝาจุกปิดขวด (Bottle Plug Seals) ฯลฯ เป็นต้น เทคนิคและกรรมวิธีการบรรจุที่พัฒนาขึ้นตามหน้าที่ใช้สอยเหล่านี้ จึงเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่หลากหลายลักษณะตามกาลเวลา และการค้นพบวัสดุหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในราวปี ค.ศ. 1200 รูปแบบของการบรรจุภัณฑ์ ที่ปรากฏเป็นหลักฐาน ตามตารางที่ 2.3 ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 แสดงวัสดุและรูปแบบของการบรรจุภัณฑ์ ในราวปี ค.ศ. 1200

วัสดุ (Materials)		รูปแบบและการใช้งาน (Package Form And Use)
ชื่อภาษาไทย	ชื่อภาษาอังกฤษ	
หนัง	Leather	การห่อ พับเป็น กระเป๋า ถุง
ผ้า	Cloth	การห่อ พับเป็น ถุง กระสอบ
ไม้	Wood	ถังไม้ หีบ ไม้ ลัง กำปั่น
วัชพืชหรือผลิตภัณฑ์จากไม้	Grass/Split Wood	ตะกร้า เสื่อ สิ่งทอ
หิน	Stone	กาน้ำ คนโท
ดิน	Earthenware	หม้อ ถ้วยชาม ฯลฯ
โลหะ	Metal	หม้อ ถ้วยชาม กาน้ำ
แก้ว	Glass	แก้วน้ำ ขวด ชาม คนโท

2.6.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับเรื่องบรรจุภัณฑ์หลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม

การปฏิวัติอุตสาหกรรม (The Industrial Revolution) ที่เริ่มมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 17 ทำให้ระบบการผลิตกลายเป็นการผลิตแบบขนาดใหญ่ (Mass Production) และทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถสนองความสะดวกสบายต่อการขนส่งสินค้า ความต้องการด้านความปลอดภัย ความรวดเร็ว ความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพ และความต้องการความหลากหลายของสินค้า ฯลฯ จึงทำให้เกิดการตรากฎหมาย (Legislation) หน่วยบรรจุภัณฑ์ (Unit Packaging) ตราสินค้า (Brand Identification) และการโฆษณา (Advertising) (AGRO.CMU [Online], 2558)

2.6.2.1 มีการตรากฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ให้ผู้ผลิตเคารพในกรรมวิธีการผลิตที่สะอาดบริสุทธิ์และถูกต้องตามหลักสุขภาพอนามัย (Respect To Sanitation And Purity) ไม่ปิดป้ายฉลาก หลอกลวงผู้บริโภคเกินความจริง

2.6.2.2 หน่วยบรรจุ เกิดขึ้นเพราะให้ความคุ้มครองผลิตภัณฑ์ได้ดีกว่า

2.6.2.3 ตราฉลากสินค้าหรือยี่ห้อผลิตภัณฑ์ เริ่มมีความสำคัญเพราะทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำ และเลือกผลิตภัณฑ์ที่ต้องการตามคุณภาพได้

2.6.2.4 ผู้บริโภคมีความรู้และประสบการณ์หลายด้านเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือเลือกการบริโภคอย่างแพร่หลาย โดยผ่านวิธีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

ปรากฏการณ์เหล่านี้ทำให้ตัวบรรจุภัณฑ์ (Package) เริ่มเข้ามามีบทบาทแทนพนักงานขายมีความสำคัญมากในฐานะ “ ตัวแสดงสินค้า ” (The Representation Of Product) ที่ต้องการแสดงให้ผู้บริโภคเห็นถึงเนื้อในหรือเนื้อหา (Content) ของสินค้าด้วยการให้ข้อมูลรายละเอียดของสินค้าบนหีบห่อ โดยใช้เทคนิควิธีการออกแบบสมัยใหม่ที่สามารถดึงดูดผู้บริโภคได้ ดังนั้นหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาจึงมีการพัฒนากรรมวิธีการผลิตบรรจุภัณฑ์หรือภาชนะบรรจุ ความเร็ว ความเข้าใจด้านศิลปะและการออกแบบกราฟิก

ด้วยเหตุและปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นผลให้เกิดอาชีพเฉพาะขึ้นในวงการอุตสาหกรรม คือ อาชีพนักออกแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging Designer) ที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงไม่ถึงสิบปีที่ผ่านมา ซึ่งนับว่าเป็นอาชีพใหม่ที่มีความสำคัญต่อวงการธุรกิจการค้าเป็นอย่างมาก ดังนั้น การออกแบบบรรจุภัณฑ์จึงเป็นวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับคนหลายวงการ หลายอาชีพ และหลายวิทยาการ (Multidiscipline Profession)

2.6.3 วิวัฒนาการการออกแบบบรรจุภัณฑ์ (The Evolution Of Packaging Design)

มนุษย์เรามีวิวัฒนาการจากยุคหนึ่งมาสู่อีกยุคหนึ่ง เช่นนี้ตลอดมา สิ่งนี้จะส่งผลสะท้อนต่อปัจจัย หรือองค์ประกอบในการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก จากแรกเริ่มที่มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และดำรงชีวิตง่าย ๆ ด้วยการอาศัยผลิตผลจากการเพาะปลูก หรือการเลี้ยงสัตว์เพียงจำนวนไม่มาก มีการพึ่งพาอาศัยและติดต่อกันในกลุ่มใกล้เคียงเท่านั้น ต่อมาเมื่อจำนวนประชากรมีมากขึ้น มีการแบ่งกลุ่มอาศัยออกเป็นหมู่เหล่า การผลิตเฉพาะเพียงบริโภคในครอบครัวเริ่มไม่พอเพียง จึงเริ่มมีระบบการแลกเปลี่ยนที่กว้างขวางขึ้น ในที่สุดระบบการผลิตก็เปลี่ยนรูปไปเกิดเป็นการผลิตแบบอุตสาหกรรม (Mass Production) ขึ้น การแลกเปลี่ยนสิ่งของเครื่องใช้ หรืออาหาร จึงขยายวงจากบุคคลใกล้เคียงไปเป็นการแลกเปลี่ยนกับบุคลในกลุ่มอื่น ในอาณาเขตที่กว้างขวางขึ้น

ในระยะแรกของการแลกเปลี่ยน การเคลื่อนย้ายสิ่งของเครื่องใช้ที่มีการแลกเปลี่ยน ก็อาศัยภาชนะตามพื้นบ้านที่ใช้กันอยู่ในครัวเรือนตามสะดวกแต่ต่อมาเมื่อการแลกเปลี่ยนขยายขอบเขตจนถึงขนาดมีการซื้อขายและขยายขอบเขตวงกว้างออกไปมากๆ บรรจุภัณฑ์ใหม่ๆ จึงเริ่มเข้ามามีบทบาท เริ่มมีการคิดค้นและประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสนองความต้องการในแต่ละกรณี เช่น ใช้ใบไม้มาทำกระทง ห่อขนม เอากิ่งไม้หรือเปลือกไม้มาสานทำกระจก ชะลอม ตะกร้า ฯลฯ ซึ่งบรรจุภัณฑ์เหล่านี้เป็นพื้นฐานมาจากการคิดค้นจากวัสดุธรรมชาติ และพัฒนามาเป็นบรรจุภัณฑ์ ในยุคต่อมาได้มีการคิดค้นวัสดุชนิดอื่นๆ ที่จะสามารถตอบสนองประโยชน์ในการบรรจุภัณฑ์ได้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการศึกษาถึงวิวัฒนาการของบรรจุภัณฑ์ดังกล่าว เราจึงอาจแบ่งประเภทของบรรจุภัณฑ์ออกได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 2 ประเภท คือ

2.6.3.1 บรรจุภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ธรรมชาติได้สร้างหีบห่อขึ้นเพื่อป้องกันและรักษาผลผลิตทางธรรมชาติได้อย่างดีเยี่ยมและชาญฉลาด โดยสร้างให้มีความเหมาะสมกับผลผลิตแต่ละชนิดไป อาทิเช่น เปลือกผลไม้ เปลือกไข่ เป็นต้น

2.6.3.2 บรรจุภัณฑ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นบรรจุภัณฑ์ที่เกิดจากการที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น โดยได้คิดประดิษฐ์จากวัสดุต่าง ๆ เพื่อสนองประโยชน์นานาประการ เช่น เพื่อคุ้มครองป้องกันผลิตภัณฑ์เพื่อความสะดวกในการขนส่ง เพื่อการส่งเสริมการจำหน่าย ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับประเทศไทยเรา คำว่า “บรรจุภัณฑ์” ดูจะเป็นคำใหม่ซึ่งคนไทยยังไม่คุ้นเคยนัก แต่ในความเป็นจริงแล้ว คนไทยนับว่าเป็นนักออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความสามารถยิ่ง จะเห็นได้จากวิธีการนำเอาวัสดุธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ได้อย่างดียิ่ง เช่น การใช้ใบกล้วย ใบตาล ทางมะพร้าว ใบเตย ฯลฯ มาคิดประดิษฐ์เป็นห่ออาหารแบบต่างๆ การจักสานภาชนะต่างๆ จากไม้ไผ่ หวาย ต้นหญ้าปอ ฯลฯ บรรจุภัณฑ์เหล่านี้มีรูปร่างลักษณะสวยงาม แปลกตา และสามารถสนองประโยชน์ได้อย่างดีในแต่ละกรณี เหมาะกับการบรรจุสิ่งของต่างๆ เช่น อาหารทั้งที่เป็นของแห้งหรือมีน้ำ หรือสิ่งของที่ต้องการความปลอดภัยและความสะดวกในการเคลื่อนย้ายอื่นๆ

จากการที่มนุษย์ได้คิดนำวัสดุที่มีตามธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นบรรจุภัณฑ์ใช้ในชีวิตประจำวันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ความพยายามและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ก็ยังไม่สิ้นสุดเมื่อเกิดความต้องการขยายให้กว้างขึ้น เช่น การขยายขนาด และจำนวนของสินค้า การเคลื่อนย้ายของใหญ่ ๆ จำนวนมากต้องการบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม และแม้เมื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านการตลาดมากขึ้น บรรจุภัณฑ์ก็เข้ามามีบทบาทใช้เป็นเครื่องมือในทางการตลาดด้วย เช่น ใช้เป็นเครื่องช่วยในด้านการส่งเสริมการจำหน่าย ดังนั้นจึงได้มีการค้นคว้าคิดประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์แบบใหม่ ๆ ตลอดจนปรับปรุง และค้นหาวัสดุที่ใช้ในการบรรจุให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น จนในที่สุดปัจจุบันเรามีวัสดุที่ใช้เพื่อการบรรจุภัณฑ์มากมายหลายชนิด อาทิเช่น กระดาษชนิดต่าง ๆ แผ่นโลหะ ใยสังเคราะห์ แก้ว พลาสติก ไม้ ฯลฯ (AGRO.CMU [Online], 2558)

2.6.4 ความหมายของการบรรจุภัณฑ์ (Packaging)

การบรรจุภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการตลาด โดยเฉพาะปัจจุบันที่การผลิตสินค้า หรือบริการได้เน้นหรือให้ความสำคัญกับผู้บริโภค (Consumer Oriented) และจะได้เห็นว่าการบรรจุภัณฑ์มีบทบาทมากขึ้นเพราะลำพังตัวสินค้าเองไม่มีนวัตกรรม (Innvoation) หรือการพัฒนาอะไรใหม่อีกแล้ว ฉีกแนวไม่ออกเพราะได้มีการวิจัยพัฒนากันมานานจนถึงขั้นสุดยอดแล้ว จึงต้องมาเน้นกันที่บรรจุภัณฑ์กับการบรรจุหีบห่อ (Packaging) บรรจุภัณฑ์กับหีบห่อ (Package) ถือว่าเป็นคำคำเดียวกัน

2.6.5 หน้าที่บทบาทของบรรจุภัณฑ์

ในสมัยก่อนนั้น การใช้บรรจุภัณฑ์ก็เพื่อเก็บรักษาสินค้าให้คงสภาพ (Protection) ในระยะเวลาหนึ่งหรือจนกว่าจะนำไปใช้ แต่เมื่อมีการแข่งขันทางการค้ามากขึ้น บรรจุภัณฑ์จึงมีบทบาทในด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เริ่มเน้นเรื่องความสวยงาม สะดุดตา ตลอดจนความสะดวกในการนำไปใช้ บรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันมีหน้าที่

2.6.5.1 ทำหน้าที่รองรับ (Contain) บรรจุภัณฑ์จะทำหน้าที่รองรับสินค้าให้รวมกันอยู่เป็นกลุ่มน้อย หรือตามรูปร่างของภาชนะนั้น ๆ

2.6.5.2 ป้องกัน (Protect) บรรจุภัณฑ์จะทำหน้าที่ป้องกันคุ้มครองสินค้าที่บรรจุอยู่ภายในไม่ให้ยุบ สลาย เสียรูปหรือเสียหายอันเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยสภาพดินฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อากาศ ระยะเวลาในการเก็บรักษา สภาพการขนส่ง กล่าวคือให้คงสภาพลักษณะของสินค้าให้เหมือนเมื่อผลิตออกจากโรงงานให้มากที่สุด

2.6.5.3 ทำหน้าที่รักษา (Preserve) คุณภาพสินค้าให้คงเดิมตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงผู้บริโภคคนสุดท้าย

2.6.5.4 บ่งชี้ (Identify) หรือแจ้งข้อมูล (Inform) รายละเอียดต่าง ๆ ของสินค้าเกี่ยวกับชนิด คุณภาพและแหล่งที่มาหรือจุดหมายปลายทาง โดยหีบห่อต้องแสดงข้อมูลอย่างชัดเจนให้ผู้บริโภครู้ว่าสินค้าที่อยู่ภายในคืออะไร ผลิตจาที่ไหน มีปริมาณเท่าใด ส่วนประกอบ วันเวลาที่ผลิต วันเวลาที่ หมดอายุ การระบุข้อความสำคัญ ๆ ตามกฎหมาย โดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหารและยา ชื่อการค้า (Trade Name) เครื่องหมายการค้า (Trade Mark)

2.6.5.5 ดึงดูดความสนใจ (Consumer Appeal) และช่วยชักจูงในการซื้อสินค้า เนื่องจากสินค้าชนิดใหม่มีเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา การแข่งขันทางด้านตลาดก็เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ผู้ซื้อสินค้าย่อมไม่อาจติดตามการเคลื่อนไหวทางด้านตลาดได้ทัน หีบห่อจึงต้องทำหน้าที่แนะนำผลิตภัณฑ์ที่ถูกบรรจุอยู่ให้กับผู้ซื้อด้วย ต้องดึงความสนใจของผู้ซื้อที่ไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ให้สนใจในการใช้ และหลังจากใช้แล้วเกิดความพอใจที่จะซื้อใช้อีก หีบหอจะทำหน้าที่ขายและโฆษณาสินค้าควบคู่กันไปในตัวด้วย เสมือนหนึ่งเป็นพนักงานขายเงียบ (Silent Salesman) ดังนั้นการที่บรรจุภัณฑ์จะสามารถดึงดูดความสนใจ และชักจูงใจให้เกิดการซื้อได้จึงเป็นผลจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ขนาด รูปร่าง สี รูปทรง วัสดุ ข้อความ รายละเอียด ตัวอักษร ฯลฯ

2.6.5.6 ช่วยเพิ่มผลกำไร หีบห่อจะทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ไม่ได้ ถ้าหากหีบห่อไม่สามารถช่วยเพิ่มผลกำไรให้กับผลิตภัณฑ์ที่บรรจุอยู่ หีบห่อสามารถช่วยส่งเสริมยุทธวิธีการตลาด โดยการเปิดตลาดใหม่หรือการเพิ่มยอดขายให้กับสินค้าแต่ละชนิด เนื่องจากในตลาดมีสินค้าและคู่แข่งเพิ่มขึ้นตลอดเวลา หากบรรจุภัณฑ์ของสินค้าใดได้รับการออกแบบเป็นอย่างดี จะสามารถดึงดูดตา ดึงดูดใจผู้บริโภคและก่อให้เกิดการซื้อในที่สุด รวมทั้งการลดต้นทุนการผลิต

2.6.5.7 สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้แก่ผลิตภัณฑ์ สร้างความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

2.6.5.8 การส่งเสริมการจำหน่าย (Promotion) เพื่อยึดพื้นที่แสดงจุดเด่น โชว์ตัวเองได้อย่าง สะดุดตา สามารถระบุแจ้งเงื่อนไข แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอผลประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อจูงใจผู้บริโภค เมื่อต้องการจัดรายการเพื่อเสริมพลังการแข่งขัน ก็สามารถเปลี่ยนแปลงและจัดทำได้สะดวกควบคุมได้และประหยัด

2.6.5.9 การแสดงตัว (Presentation) การสื่อความหมาย บุคลิก ภาพพจน์ การออกแบบและสีสันแห่งคุณภาพ ความคุ้มค่าต่อผู้บริโภค ผู้ใช้ ผู้ซื้อ ให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชัดแจ้ง สร้างความมั่นใจ เห็นแล้วอดซื้อไม่ได้

2.6.5.10 การจัดจำหน่ายและการกระจาย (Distribution) เหมาะสมต่อพฤติกรรมการซื้อขายเอื้ออำนวยการแยกขาย ส่งต่อ การตั้งโชว์ การกระจาย การส่งเสริมจูงใจในตัว ทนต่อการขน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย้าย ขนส่ง และการคลังสินค้า ด้วยต้นทุนสมเหตุสมผล ไม่เกิดรอยขูดขีด ชำรุด ตั้งแต่จุดผลิตและบรรจุจนถึงมือผู้ซื้อ ผู้ใช้ ผู้บริโภค ทนทานต่อการเก็บไว้นานได้

2.6.6 วัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

วัตถุประสงค์ของการออกแบบ ส่วนใหญ่มี 2 ประการ อย่างกว้างๆ คือ

2.6.6.1 เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเอื้ออำนวยคุณประโยชน์ด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัย จากการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ ความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ ในการผลิต การบรรจุ การขนส่ง การเก็บรักษา การวางจำหน่าย และการอุปโภคซึ่งทั้งนี้การออกแบบต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ด้านวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยเป็นหลักใหญ่

2.6.6.2 เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถสื่อสาร และสร้างผลกระทบทางจิตวิยาต่อผู้บริโภค โดยใช้ความรู้ทางแขนงศิลปะเข้ามาสร้างคุณลักษณะของการบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติต่างๆ

(1) ความมีเอกลักษณ์พิเศษของผลิตภัณฑ์

(2) ความมีลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ และบริษัทผู้ผลิต

(3) ความมีลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อุปโภคตลอดจนให้เข้าใจถึงความหมายและคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

2.6.7 ข้อพิจารณาในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ที่ดีนั้น จะต้องสามารถผลิตและนำไปบรรจุได้ด้วยวิธีการที่สะดวก ประหยัดและรวดเร็ว การเลือกบรรจุภัณฑ์มีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

2.6.7.1 ลักษณะของสินค้า

คุณสมบัติทางกายภาพ ประกอบด้วย ขนาด รูปทรง ปริมาตร ส่วนประกอบหรือส่วนผสม ของแข็ง ของเหลว ผู้ออกแบบต้องทราบความเหนียวข้นในกรณีที่เป็นของเหลว และต้องรู้น้ำหนัก/ ปริมาตรหรือความหนาแน่น สำหรับสินค้าที่เป็นของแห้งประเภทของสินค้าคุณสมบัติทางเคมี คือ สาเหตุที่ทำให้สินค้าเน่าเสียหรือเสื่อมคุณภาพจนไม่เป็นที่ยอมรับได้ และปฏิกิริยาอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นคุณสมบัติพิเศษอื่น ๆ เช่น กลิ่น การแยกตัว เป็นต้นสินค้าที่จำหน่ายมีลักษณะเป็นอย่างไร มีคุณสมบัติทางฟิสิกส์หรือทางเคมีอย่างไร เพื่อจะได้เลือกวัสดุในการทำบรรจุภัณฑ์ที่ป้องกันรักษาได้ดี

2.6.7.2 ตลาดเป้าหมาย

ต้องศึกษาความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย เพื่อจะได้เลือกบรรจุภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มลูกค้าการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สนองกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จำต้องวิเคราะห์จุดยืนของสินค้าและบรรจุภัณฑ์เทียบกับคู่แข่งขันที่มีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เช่น ข้อมูลของปริมาณสินค้าที่จะบรรจุ ขนาด จำนวนบรรจุภัณฑ์ต่อหน่วยขนส่ง อาณาเขตของตลาด

2.6.7.3 วิธีการจัดจำหน่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจำหน่ายโดยตรงจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคเลย ย่อมต้องการบรรจุภัณฑ์ลักษณะหนึ่ง แต่หากจำหน่ายผ่านคนกลาง เป็นคนกลางประเภทใด มีวิธีการซื้อของเข้าร้านอย่างไร วางขายสินค้าอย่างไร เพราะพฤติกรรมของร้านค้าย่อมมีอิทธิพลต่อโอกาสขายของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ รวมทั้งพิจารณาถึงผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งขันที่จำหน่ายในแหล่งเดียวกันด้วย

2.6.7.4 การขนส่ง

มีหลายวิธีและใช้พาหนะต่างกัน รวมทั้งระยะทางในการขนส่ง ความทนทานและความแข็งแรงของบรรจุภัณฑ์ การคำนึงถึงวิธีที่จะใช้ในการขนส่งก็เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบให้เกิดผลเสียน้อยที่สุด รวมถึงความประหยัดและปัจจัยเรื่องสภาพดินฟ้าอากาศด้วย ในปัจจุบันนิยมการขนส่งด้วยระบบตู้บรรทุกสำเร็จรูป

2.6.7.5 การเก็บรักษา (Storage)

การเลือกบรรจุภัณฑ์จะต้องพิจารณาถึงวิธีการเก็บรักษา สภาพของสถานที่เก็บรักษา รวมทั้งวิธีการเคลื่อนย้ายในสถานที่เก็บรักษาด้วย

2.6.7.6 ลักษณะการนำไปใช้งาน

ต้องนำไปใช้งานได้สะดวกเพื่อประหยัดเวลา แรงงานและค่าใช้จ่าย

2.6.7.7 ต้นทุนของบรรจุภัณฑ์

เป็นปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก และจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อยอดขายหรือความสูญเสียค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ด้วย บรรจุภัณฑ์ดีอาจต้องจ่ายสูงแต่ดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ ย่อมเป็นสิ่งชดเชยที่ควรเลือกปฏิบัติ รวมถึงผลการชดเชยในกระบวนการผลิต การบรรจุที่สะดวก รวดเร็ว เสียหายน้อย ทำให้ประหยัดและลดต้นทุนการผลิตได้

2.6.7.8 ปัญหาด้านกฎหมาย

บทบัญญัติด้านกฎหมายเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ที่ปรากฏชัดเจน คือ

(1) กฎระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับฉลากการออกแบบกราฟิกของผลิตภัณฑ์ต้องเป็นไปตามข้อบังคับนอกจากนี้ยังต้องศึกษาการใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(2) กฎระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์

2.6.7.9 ผลกระทบต่อสังคม

ปัญหาที่ยังมิได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังคือ ผลกระทบต่อนิเวศน์วิทยา (Ecology) เกี่ยวกับการทำลายซากของบรรจุภัณฑ์ มูลเหตุที่ต้องมีการพัฒนาบรรจุ

2.6.8 ประเภทของบรรจุภัณฑ์

ประเภทของบรรจุภัณฑ์สามารถแบ่งได้หลายวิธีตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

2.6.8.1 ประเภทบรรจุภัณฑ์แบ่งตามวิธีบรรจุและวิธีการขนถ่ายสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท

(1) บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย (Individual Package) คือ บรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสอยู่กับผลิตภัณฑ์ชั้นแรก เป็นสิ่งที่บรรจุผลิตภัณฑ์เอาไว้เฉพาะหน่วย โดยมีวัตถุประสงค์ขั้นแรกคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพิ่มคุณค่าในเชิงพาณิชย์ (To Increase Commercial Value) เช่น การกำหนดให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะหรือทำให้มีรูปร่างที่เหมาะแก่การจับถือ และอำนวยความสะดวกต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในพร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความปกป้องแก่ผลิตภัณฑ์โดยตรง

(2) บรรจุภัณฑ์ชั้นใน (Inner Package) คือ บรรจุภัณฑ์ที่อยู่ถัดออกมาเป็นชั้นที่สอง มีหน้าที่รวบรวมบรรจุภัณฑ์ขั้นแรกเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด ในการจำหน่ายรวมตั้งแต่ 2 – 24 ชิ้นขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ขั้นแรก คือ การป้องกันรักษาผลิตภัณฑ์จากน้ำ ความชื้น ความร้อน แสง แรงกระทบกระเทือน และอกนวยความสะดวกแก่การขายปลีกย่อย เป็นต้น ตัวอย่างของบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ ได้แก่ กล่องกระดาษแข็งที่บรรจุเครื่องดื่มจำนวน 1 โหล , สบู่ 1 โหล เป็นต้น

(3) บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด (Out Package) คือ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นหน่วยรวมขนาดใหญ่ที่ใช้ในการขนส่ง โดยปกติแล้วผู้ซื้อจะไม่ได้เห็นบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้มากนัก เนื่องจากทำหน้าที่ป้องกันผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่งเท่านั้น ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ ได้แก่ หีบ ไม้ลัง กล่องกระดาษขนาดใหญ่ที่บรรจุสินค้าไว้ภายใน ภายนอกจะบอกเพียงข้อมูลที่จำเป็นต่อการขนส่งเท่านั้น เช่น รหัสสินค้า (Code) เลขที่ (Number) ตราสินค้า สถานที่ส่ง เป็นต้น

2.6.8.2 การแบ่งประเภทบรรจุภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ของการใช้

(1) บรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีก (Consumer Package) เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ผู้บริโภคซื้อไปใช้ไป อาจมีชั้นเดียวหรือหลายชั้นก็ได้ ซึ่งอาจเป็น Primary Package หรือ Secondary Package

(2) บรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง (Shopping หรือ Transportation Package) เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใช้รองรับหรือห่อหุ้มบรรจุภัณฑ์ขั้นทุติยภูมิ ทำหน้าที่รวบรวมเอาบรรจุภัณฑ์ขายปลีกเข้าด้วยกัน ให้เป็นหน่วยใหญ่ เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการเก็บรักษา และการขนส่ง เช่น กล่องกระดาษลูกฟูกที่ใช้บรรจุยาสีฟัน กล่องละ 3 โหล

2.6.8.3 การแบ่งบรรจุภัณฑ์ตามความคงรูป

(1) บรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงแข็งตัว (Rigid Forms) ได้แก่ เครื่องแก้ว (Glass Ware) เซรามิคส์ (Ceramic) พลาสติกจำพวก Thermosetting ขวดพลาสติก ส่วนมากเป็นพลาสติกฉีด เครื่องปั้นดินเผา ไม้ และโลหะ มีคุณสมบัติแข็งแกร่งทนทานเอื้ออำนวยต่อการใช้งานและป้องกันผลิตภัณฑ์จากสภาพแวดล้อมภายนอกได้ดี

(2) บรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงกึ่งแข็งตัว (Semirigid Forms) ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติกอ่อน กระดาษแข็งและอลูมิเนียมบาง คุณสมบัติทั้งด้านราคา น้ำหนักและการป้องกันผลิตภัณฑ์จะอยู่ในระดับปานกลาง

(3) บรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงยืดหยุ่น (Flexible Forms) ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุอ่อนตัว มีลักษณะเป็นแผ่นบาง ได้รับความนิยมสูงมากเนื่องจากมีราคาถูก (หากใช้ในปริมาณมากและระยะเวลานาน) น้ำหนักน้อย มีรูปแบบและโครงสร้างมากมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.8.4 แบ่งตามวัสดุบรรจุภัณฑ์ที่ใช้

การจัดแบ่งและเรียกชื่อบรรจุภัณฑ์ในทรรศนะของผู้ออกแบบ ผู้ผลิต หรือนักการตลาดจะแตกต่างกันออกไป บรรจุภัณฑ์แต่ละประเภทก็ตั้งอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์หลักใหญ่ (Objective Of Package) ที่คล้ายกันคือ เพื่อป้องกันผลิตภัณฑ์ (To Protect Products) เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (To Distribute Products) เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ (To Promote Products)

2.6.9 องค์ประกอบของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

องค์ประกอบที่ออกแบบไว้บนบรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อสินค้านั้น รายละเอียดหรือส่วนประกอบบนบรรจุภัณฑ์จะแสดงออกถึงจิตสำนึกของผู้ผลิตสินค้าและสถานะ (Class) ของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสามารถขยับเป็นสื่อโฆษณาระยะยาวส่วนประกอบที่สำคัญบนบรรจุภัณฑ์ควรมีดังนี้

2.6.9.1 ชื่อสินค้า

2.6.9.2 ตราสินค้า

2.6.9.3 สัญลักษณ์ทางการค้า

2.6.9.4 รายละเอียดของสินค้า

2.6.9.5 รายละเอียดส่งเสริมการขาย

2.6.9.6 รูปภาพ

2.6.9.7 ส่วนประกอบของสินค้า

2.6.9.8 ปริมาตรหรือปริมาณ

2.6.9.9 ชื่อผู้ผลิตและผู้จำหน่าย (ถ้ามี)

2.6.9.10 รายละเอียดตามข้อบังคับของกฎหมาย เช่น วันผลิต วันหมดอายุ เป็นต้น

หลังจากที่มีการเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว จึงเริ่มกระบวนการออกแบบ ด้วยการเปลี่ยนข้อมูลที่ได้รับมาเป็นกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

2.6.10 การออกแบบกราฟิกสำหรับบรรจุภัณฑ์

2.6.10.1 ความหมายของกราฟิกบรรจุภัณฑ์

การออกแบบกราฟิก หมายถึง การสร้างสรรค์ลักษณะส่วนประกอบภายนอกของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ให้สามารถสื่อสาร สื่อความหมาย ความเข้าใจ (to communicate) ในอันที่จะให้ผล ทางจิตวิทยา ต่อผู้อุปโภค บริโภคเช่น ให้ผลในการดึงดูดความสนใจ การให้มโนภาพถึงสรรพคุณ ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ยี่ห้อผลิตภัณฑ์ผู้ผลิต ด้วยการใช้วิธีกาออกแบบ การจัดวางรูป ตัวอักษร ถ้อยคำ โฆษณา เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางการค้าประกอบกับศิลปะการจัดภาพให้เกิดการประสานกลมกลืนกันอย่างสวยงาม ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.10.2 ลักษณะของกราฟิกบรรจุภัณฑ์

การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์สามารถสร้างสรรค์ได้ทั้งลักษณะ 2 มิติ บนพื้นผิวแผ่นราบของวัสดุเช่น กระดาษ แผ่นพลาสติก แผ่นโลหะอาบดีบุก หรืออลูมิเนียม โฟม ฯลฯ ก่อนนำวัตถุต่างๆ เหล่านี้ประกอบกันเป็นรูปทรงของบรรจุภัณฑ์ ส่วนในลักษณะ 3 มิติ ก็อาจทำได้ 2 กรณี คือ ทำเป็นแผ่นฉลาก (label) หรือแผ่นป้าย ที่นำไปติดบนแผ่นบรรจุภัณฑ์ประเภท rigid forms ที่ขึ้นรูปมาเป็นภาชนะบรรจุสำเร็จมาแล้ว หรืออาจจะสร้างสรรค์บนผิวภาชนะบรรจุรูปทรง 3 มิติ โดยตรงก็ได้ เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติกเป็นต้น ซึ่งลักษณะของการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์นี้ส่วนใหญ่มักถือตามเกณฑ์ของเทคนิคการพิมพ์ในระบบต่างๆ เป็นหลัก

2.6.10.3 หน้าที่ของกราฟิกบรรจุภัณฑ์

การออกแบบกราฟิกถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบรรจุภัณฑ์เป็นอย่างมากเพราะว่าเป็นส่วนประกอบ ที่สำคัญนอกเหนือไปจากการบรรจุและการป้องกันผลิตภัณฑ์โดยตรง ทำให้บรรจุภัณฑ์มีหน้าที่เพิ่มขึ้นมาโดยที่ลักษณะกราฟิกบรรจุภัณฑ์และสลากได้แสดงบทบาทหน้าที่สำคัญ อันได้แก่

(1) การสร้างทัศนคติที่ดีงามต่อผลิตภัณฑ์และผู้ผลิต

กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์และแผ่นสลากได้ทำหน้าที่ เปรียบเสมือนสื่อประชาสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์ในอันที่จะเสนอต่อผู้อุปโภคบริโภค แสดงออกถึงคุณงานความดีของผลิตภัณฑ์ และความรับผิดชอบที่ผู้ผลิตมีต่อผลิตภัณฑ์นั้นๆ โดยที่ลักษณะทางกราฟิกจะสื่อความหมาย และปลูกฝังความรู้ความเข้าใจการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ ตลอดทั้งสร้างความต่อเนื่องของการใช้ การเชื่อถือในคุณภาพ จนกระทั่งเกิดความศรัทธาเชื่อถือในผู้ผลิตในผลผลิตที่สุดด้วย

(2) การชี้แจงและบ่งชี้ให้ผู้บริโภคทราบถึงชนิด

ประเภทของผลิตภัณฑ์ ลักษณะกราฟิกสามารถสื่อความหมายหรือถ่ายทอดความรู้สึกได้ว่า ผลิตภัณฑ์คืออะไร และผู้ใดเป็นผู้ผลิตนั้น มักนิยมอาศัยใช้ภาพและอักษรเป็นหลัก แต่ก็ยังอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ มาช่วยในการออกแบบ เช่น รูปทรง เส้น สี ฯลฯ ซึ่งสามารถสื่อให้เข้าใจหมายหมายได้ เช่น เดียวกับการใช้ภาพและข้อความอธิบายอย่างชัดเจน ตัวอย่างงานดังกล่าวนี้มีให้เห็นได้ทั่วไปและที่เห็นชัด คือ ผลิตภัณฑ์ต่างประเทศที่บรรจุอยู่ในภาชนะที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่น เครื่องสำอาง และยา เป็นต้น แม้บรรจุอยู่ในขวดหรือหลอดรูปทรงเหมือนกัน ผู้บริโภคก็สามารถชี้ได้ว่าอันใดคือเครื่องสำอางอันใดคือยา โดยสังเกตจากกราฟิก เช่น ลักษณะตัวอักษรหรือสีที่ใช้ซึ่งนักออกแบบจัดไว้ให้เกิดความรู้สึกผิดแผกไป

(3) การแสดงเอกลักษณ์เฉพาะ

สำหรับผลิตภัณฑ์และผู้ประกอบการลักษณะ รูปทรงและโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ ส่วนใหญ่มักมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ในผลิตภัณฑ์แต่ละประเภททั้งนี้เพราะกรรมวิธีการบรรจุภัณฑ์ ใช้เครื่องจักรผลิตขึ้นมาภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ประกอบกับผู้แข่งขันในตลาดมีมาก เห็นได้จากผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตและจำหน่ายอยู่อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะรูปทรง และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างที่คล้ายคลึงกันมาก เช่น อาหารกระป๋อง ขวดเครื่องดื่ม ขวดยา ซองปิดผนึก (pouch) และกล่องกระดาษเป็นต้น บรรจุภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้มักมีขนาด สัดส่วน ปริมารการบรรจุ ที่เหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน ดังนั้นการออกแบบกราฟิก จึงมีบทบาทหน้าที่แสดงเอกลักษณ์ หรือบุคลิกพิเศษ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนของผลิตภัณฑ์ และผู้ผลิตให้เกิดความชัดเจน ผิดแผกจากผลิตภัณฑ์คู่แข่งขันเป็นที่สะดุดตาและเรียกร้องความสนใจ จากผู้บริโภคทั้งเก่าและใหม่ให้จดจำ ได้ตลอดจนซื้อได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

(4) การแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ของผลิตภัณฑ์

เป็นการให้ข่าวสารข้อมูล ส่วนประสมหรือส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ภายในว่ามีคุณสมบัติ สรรพคุณและวิธีการใช้ อย่างถูกต้องอย่างไรบ้าง ทั้งนี้โดยการอาศัย การออกแบบการจัดวาง (layout) ภาพประกอบข้อความสั้นๆ (slogan) ข้อมูลรายละเอียด ตลอดจนตรารับรองคุณภาพและอื่นๆ ให้สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้บริโภคให้หยิบยกเอาผลิตภัณฑ์ขึ้นมาพิจารณาเพื่อตัด สินใจเลือกซื้อ การออกแบบกราฟิกเพื่อแสดงบทบาทในหน้าที่นี้จึงเปรียบเสมือนการสร้างบรรจุภัณฑ์ให้เป็นพนักงานขายเงียบที่ทำหน้าที่โฆษณา ประชาสัมพันธ์แทนคน ณ บริเวณจุดซื้อนั้นเอง

2.6.10.4 หลักในการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์เป็นตัวแทนของกระบวนการส่งเสริมการขายทางด้านการตลาด ณ จุดขายที่สามารถจับต้องได้ เปรียบเสมือนกุญแจดอกสุดท้ายที่จะไขผ่านประตูแห่งการตัดสินใจซื้อบรรจุภัณฑ์สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อโฆษณาได้อย่างดีเยี่ยม ณ จุดขาย เพราะบรรจุภัณฑ์เป็นงานพิมพ์ 3 มิติและมีด้านทั้งหมดถึง 6 ด้าน ที่จะสามารถใช้เป็นสื่อโฆษณา ได้ดีกว่าแผ่นโฆษณาที่มีเพียง 2 มิติหรือด้านเดียว การออกแบบพาณิชย์ศิลป์บนบรรจุภัณฑ์อาจคำนึงถึงหลักการง่ายๆ 4 ประการ คือ SAFE ซึ่งมีความหมายว่า

2.6.10.5 หลักในการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์

(1) S = Simple เข้าใจง่ายสบายตา

(2) A = Aesthetic มีความสวยงาม ชวนมอง

(3) F = Function ใช้งานได้ง่าย สะดวก

(4) E = Economic ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

2.6.11 การใช้สีเพื่อการออกแบบหีบห่อบรรจุภัณฑ์

การใช้สีตกแต่งผิวด้านนอกของภาชนะ เพื่อก่อให้เกิดความสวยงาม และช่วยให้การดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค เกิดความสะดุดตา บ่งบอกถึงความหมายและประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์นั้นๆ การกำหนดความหมายจากสีจากความรู้สึกและกำหนดจากมาตรฐานสากลใช้ช่วยบอกถึงลักษณะการใช้งานตามประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ นอกเหนือจากการใช้สีเพื่อตกแต่งผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นการกำหนดโดยผู้ออกแบบและความนิยมของสภาวะตลาดในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.11.1 ความหมายของสี

สี คือการรับรู้ความถี่ (หรือความยาวคลื่น) ของแสง ในทำนองเดียวกันกับที่ระดับเสียง (หรือโน้ตดนตรี) คือการรับรู้ความถี่หรือความยาวคลื่นของเสียง

มนุษย์สามารถรับรู้สีได้เนื่องจากโครงสร้างอันละเอียดอ่อนของดวงตา ซึ่งมีความสามารถในการรับรู้แสงในช่วงความถี่ที่ต่างกัน การรับรู้สีนั้นขึ้นกับปัจจัยทางชีวภาพ (คนบางคนตาบอดสี ซึ่งหมายถึงคนคนนั้นเห็นสีบางค่าต่างจากคนอื่นหรือไม่สามารถแยกแยะสีที่มีค่าความอิ่มตัวใกล้เคียงกันได้ หรือแม้กระทั่งไม่สามารถเห็นสีได้เลยมาแต่กำเนิด), ความทรงจำระยะยาวของบุคคลผู้นั้น, และผลกระทบระยะสั้น เช่น สีที่อยู่ข้างเคียง เป็นต้น บางครั้งเราเรียกแขนงของวิชาที่ศึกษาเรื่องของสีว่า องคศาสตร์ วิชานี้จะครอบคลุมเรื่องของการรับรู้ของสีโดยดวงตาของมนุษย์, แหล่งที่มาของสีในวัตถุ, ทฤษฎีสีในวิชาศิลปะ, และฟิสิกส์ของสีในสเปกตรัมแม่เหล็กไฟฟ้า

2.6.11.2 อิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึกของมนุษย์

ตารางที่ 2.4 แสดงอิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึกของมนุษย์

ชื่อสี		อิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึกของมนุษย์
	สีเขียว	ให้ความรู้สึกสบาย เป็นสีแห่งพลังวังชา
	สีส้ม	ให้ความสนุกสนานร่าเริง
	สีม่วง	ให้ความผิดหวัง เศร้า และแสดงความภักดี
	สีขาว	ให้ความบริสุทธิ์ ใหม่ สดใส และให้ความรู้สึกว้าเหว่

2.6.11.3 อิทธิพลของสีที่มีต่อผลิตภัณฑ์

(1) ทางด้านขนาด

(1.1) สีอ่อน (Light Value) ทำให้ผลิตภัณฑ์แลดูใหญ่ขึ้น

(1.2) (Dark Value) ทำให้ผลิตภัณฑ์แลดูเล็กลง

(2) ทางด้านน้ำหนัก

(2.1) สีอ่อนหรือสีร้อน (Worm Value) ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูเบา

(2.2) สีเข้มหรือสีเย็น (Cool Value) ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูหนัก

(3) ทางด้านความแข็งแรง

(3.1) สีร้อน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าแข็งแรงมาก

(3.2) สีเย็น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าบอบบางกว่า

2.6.11.4 การใช้สีสำหรับการตกแต่งหีบห่อบรรจุภัณฑ์

องค์ประกอบที่สำคัญในการเลือกใช้สีที่ควรคำนึงถึงสำหรับการตกแต่งหีบห่อบรรจุ คือ

(1) สีต่าง ๆ ที่ใช้บนเนื้อที่ของหีบห่อบรรจุควรติดต่อกันอย่างได้เรื่องราวทั้งหมดไม่ขัดกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) ขอบเขตของสีที่ใช้บนหีบห่อบรรจุ แต่ละสีควรจะประกอบกันแล้วเข้าใจกันได้ หรือเป็นสีคู่กันได้

(3) สีที่ใช้ควรเป็นสีที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาด ถูกต้องตามรสนิยมของผู้บริโภค

(4) ขอบเขตของสิ่งที่จะทำให้หีบห่อบรรจุ ขัดแย้งหรือไม่เด่น เมื่อเปรียบเทียบกับหีบห่อ บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์คู่แข่งขัน

(5) การใช้สีต้องดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคที่สุด ในกรณีที่จำหน่ายในสถานที่ต่าง ๆ กัน เช่น ร้านบริการเอง Supermarket ตู้แช่ หรืออื่น ๆ

(6) การใช้สีที่ให้ความดึงดูดสูงสุด ภายใต้แสงสว่างมาก ๆ ซึ่งเป็นสภาวะปกติในร้านค้า

(7) การใช้สีที่เหมาะกับค่านิยมของผู้บริโภค โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์

(8) ขอบเขตของสีที่สามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจในตราสินค้า ขอบเขต การใช้สีนี้ซ้ำ ๆ กันในการจัดจำหน่ายและการโฆษณา

(9) ขอบเขตของสีที่ใช้บนหีบห่อบรรจุที่เข้ากันได้กับสีของสินค้าและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความประทับใจขึ้นมาก

(10) ขอบเขตของสีที่มีผลต่อราคาของหีบห่อบรรจุ

(11) การยอมรับของหีบห่อบรรจุต่อผู้บริโภคและผู้ขายปลีก

(12) ขอบเขตของหีบห่อบรรจุที่อาจจะก้าวร้าวและข่มบรรจุภัณฑ์ เพื่อการจำหน่ายที่เด่น ๆ อาจจะดูแล้วน่าเบื่อ ทำให้ส่งเสริมบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์คู่แข่ง

2.7 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัสดุบรรจุภัณฑ์

2.7.1 วัสดุสำหรับบรรจุภัณฑ์

การเลือกวัสดุและวิธีการบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะกับผลิตภัณฑ์ ต้องอาศัยความรู้และข้อมูลตลอดจนปัจจัยต่างๆ เข้ามาพิจารณา ซึ่งยังต้องพิจารณาว่ามีความคุ้มทุน หรือเป็นไปได้ในระบบการผลิตและจัดจำหน่ายมากน้อยเพียงใดหรือไม่อีกด้วย จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนของการกำหนดรูปทรงของบรรจุภัณฑ์อีกครั้งหนึ่งว่าบรรจุภัณฑ์ควรจะออกมาในรูปลักษณะอย่างไร

ปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้วัสดุและบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ สภาพทางการตลาดและข้อจำกัดต่างๆ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ สภาพการลำเลียง ขนส่ง และการเก็บรักษา วิธีการบรรจุผลิตภัณฑ์และการจัดหาวัสดุบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 ประเภทของวัสดุบรรจุภัณฑ์พื้นฐาน

วัสดุบรรจุภัณฑ์พื้นฐานในงานพัฒนาบรรจุภัณฑ์ แบ่งออกได้ 4 ประเภท คือวัสดุที่ได้จากพืช วัสดุประเภทโลหะ วัสดุประเภทเครื่องเคลือบดินเผา รวมทั้งเครื่องแก้วและวัสดุประเภทพลาสติก

2.7.2.1 บรรจุภัณฑ์จากพืช

เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพืชไม่ว่าจะเป็นไม้ เยื่อไม้ กระดาษ หรือเส้นใยต่างๆ ในรูปของกระดาษ สิ่งทอ เช่น ผ้า หรือเครื่องจักสาน สามารถพบเห็นบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ได้ตามท้องตลาดในชนบท ในรูปของบรรจุภัณฑ์อาหารท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เช่น การนำใบตอง ใบเตย มาทำภาชนะใส่ขนมหรืออาหารคาว การนำกระบอกไม้ไผ่ทำข้าวหลาม การสานตะกร้า ชะลอม กระดาษสา ผ้าฝ้าย ทอ เป็นต้น

ปัจจุบันมีวิธีการนำวัสดุจากพืชผัก แปรรูปเป็นแผ่นและรูปทรง ซึ่งบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้มีข้อดีคือสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่ได้จากพืชเมื่อใช้แล้วสามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ จึงไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เบื้องต้นวัสดุบรรจุภัณฑ์จากพืชนี้ ทำเพื่อห่อหุ้มปกป้องผลิตภัณฑ์ภายใน ความงดงามด้านสีสันลวดลายพื้นผิวของบรรจุภัณฑ์ ล้วนเกิดจากวัสดุธรรมชาติเป็นหลัก สำหรับวัสดุไม้ ไม่ค่อยได้รับความนิยม ในการนำมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์ชั้นใน ที่ต้องสัมผัสกับผลิตภัณฑ์โดยตรง เนื่องจากมีความแข็งและน้ำหนักมาก ดังนั้นส่วนใหญ่นิยมนำมาออกแบบเพื่อผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับการขนส่งมากกว่า จากข้อมูลของประเทศญี่ปุ่นพบว่า ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1979 ถึงปี ค.ศ. 1983 ปริมาณการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ มีดังนี้ บรรจุภัณฑ์ที่ใช้วัสดุประเภทกระดาษ มีสูงถึง 44 - 45 เปอร์เซ็นต์ รองลง มาคือ พลาสติก 19 - 20 เปอร์เซ็นต์ โลหะประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ วัสดุจำพวกแก้ว 4 – 5 เปอร์เซ็นต์

เยื่อและกระดาษจัดได้ว่า เป็นวัสดุที่นิยมนำมาผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์มากที่สุด เพราะเป็นวัสดุที่มีคุณลักษณะเฉพาะของเนื้อวัสดุและสามารถพิมพ์สีสันได้สวยงาม น้ำหนักเบา สะดวกต่อการขนส่ง โดยนิยมนำมาออกแบบเพื่อเป็นบรรจุภัณฑ์ในการจัดจำหน่ายและเพื่อการขนส่ง เช่น กล่องขนมอบ เบเกอรี่ กล่องใส่ผักและผลไม้ กล่องสุราและเบียร์ เป็นต้น บรรจุภัณฑ์กระดาษถือเป็นวัสดุทางบรรจุภัณฑ์ที่มีมาช้านานที่สุด มีราคาถูกที่สุด สะดวกในการใช้ทำบรรจุภัณฑ์และใช้กันอย่างแพร่หลาย กระดาษเป็นวัสดุที่เกิดจากกระบวนการแปรรูปเยื่อไม้ เช่น ไม้ยูคาลิปตัส ต้นสา เป็นต้น ลักษณะกระดาษบรรจุภัณฑ์นอกจากแบนราบธรรมดา เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าสามารถสร้างสรรค์กระดาษให้ได้ลักษณะที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ได้แก่ กระดาษลูกฟูก กระดาษสื่อผสม เป็นต้น บรรจุภัณฑ์กระดาษนิยมใช้ในบรรจุภัณฑ์ขนาดเล็กและ บรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง ข้อดีบรรจุภัณฑ์กระดาษ คือวัสดุกระดาษทำจากพืชธรรมชาติ ทำให้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษมีราคาถูก เนื้อวัสดุมีน้ำหนักไม่มาก เมื่อนำมาใช้งาน จะได้บรรจุภัณฑ์ที่มีน้ำหนักเบา พื้นผิวของวัสดุสามารถพิมพ์และตกแต่งได้ง่ายและสวยงาม สามารถเคลือบหรือประกอบติดกับวัสดุชนิดอื่นได้ดี การแปรรูปเพื่อการออกแบบสามารถ สร้างสรรค์ได้สะดวก ข้อเสียของบรรจุภัณฑ์ได้แก่ กระดาษเป็นวัสดุที่มีความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คงทนน้อยฉีกขาดได้ง่าย เนื้อกระดาษมีคุณสมบัติดูดความชื้นได้ง่าย สภาพความชื้นและอากาศซึมผ่านบรรจุภัณฑ์สัมผัสผลิตภัณฑ์ภายในได้ง่าย มีข้อจำกัดการใช้ ไม่เหมาะสมกับในการเป็นบรรจุภัณฑ์สินค้าแปรรูปชนิดเหลว

2.7.2.2 บรรจุภัณฑ์ทำจากโลหะ

โลหะเป็นแผ่นเหล็กเคลือบดีบุก เป็นวัสดุสำคัญทำให้เกิดอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์อาหารกระป๋องมีคุณสมบัติเป็นตัวกั้นและทนความร้อน จึงฆ่าเชื้อได้และพิมพ์ได้ดี สามารถนำกระป๋องไปหลอม เพื่อทำอุปกรณ์ต่างๆได้ ส่วนกระป๋องอะลูมิเนียมเพิ่งจะมีในภายหลังและใช้บรรจุเครื่องดื่มและ ขนมขบเคี้ยวอย่างแพร่หลาย อะลูมิเนียมผลิตจากแร่บอกไซด์ อะลูมิเนียม 1 กิโลกรัม ใช้แร่บอกไซด์ 4-5 กิโลกรัม การนำกระป๋องอะลูมิเนียมที่ใช้แล้วไปหลอมและผลิตเป็นกระป๋องใหม่จะประ หยัดพลังงานได้ร้อยละ 95 หรือพลังงานที่ใช้ผลิตอะลูมิเนียมทำกระป๋อง 1 ใบ จะเท่ากับพลังงานที่ใช้หลอมกระป๋องใช้แล้ว 20 ใบ

โลหะเป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติแข็งแรงทนทาน การเคลือบผิวภายนอกสามารถช่วยลดการสึกกร่อน มักมีจุดอ่อนตรงรอยต่อหรือฝา ซึ่งมีคุณสมบัติเด่นในด้านความแข็งแรง เพราะสามารถเคลือบผิวเพื่อไม่ให้เกิดความสึกกร่อน ป้องกันน้ำ และก๊าซไม่ให้ซึมผ่านได้ การใช้โลหะเพื่อบรรจุอาหารต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากอาจมีสารปนเปื้อนจากโลหะหนัก ในระดับที่เป็นอันตรายต่อร่างกายได้ บรรจุภัณฑ์โลหะเป็นที่นิยมใช้ในอุตสาหกรรมการผลิต เบียร์ เครื่องดื่ม อาหารกระป๋อง สีและสเปรย์ และอื่นๆ

การผลิตกระป๋องโลหะ สามารถทำได้โดยการนำเหล็กดำมารีดให้เป็นแผ่นบางๆ แล้วเคลือบด้วยดีบุกและแลกเกอร์เป็นชั้นบางๆ เพื่อป้องกันการเกิดปฏิกิริยา ระหว่างกระป๋องโลหะและออกซิเจน ซึ่งจะมีผลทำให้กระป๋องโลหะเป็นสนิม ข้อดีของบรรจุภัณฑ์โลหะคือ มีความทนทานแข็งแรงไม่มีการซึมผ่านของไอน้ำและอากาศ ป้องกันแสงสว่างได้ดี ข้อเสียของบรรจุภัณฑ์โลหะ คือเกิดการกัดกร่อนได้ง่าย ทำปฏิกิริยากับผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นกรดด่าง มีโอกาสที่ดีบุกและแลกเกอร์ที่ใช้เคลือบกระป๋องโลหะ สามารถหลุดลงไปปนเปื้อนกับผลิตภัณฑ์อาหารได้

2.7.2.3 บรรจุภัณฑ์แก้ว

วัสดุแก้ว (Glass) เชื่อว่ามีการค้นพบและใช้มาประมาณ 7000 ปีก่อนคริสตกาล แก้วผลิตจากการหลอมเหลววัสดุ ดังนี้ หินปูน (Limestone) ประมาณ 10 เปอร์เซนต์ โซดา (Soda) ประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ ซิลิก้า (Silica)ประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ และอื่นๆ เช่น อลูมิเนียม โปแตสเซี่ยม แมกนีเซียมออกไซด์ นำไปหลอมละลายด้วยความร้อนในอุณหภูมิสูงประมาณ 2,800 องศาฟาเรนไฮน์ แล้วนำไปเป่าขึ้นรูปตามแบบเป็นภาชนะบรรจุรูปแบบต่างๆตามต้องการ เช่น ขวด แก้วน้ำ คณโท จาน ชาม เป็นต้น

แก้วมีคุณสมบัติทางกายภาพใสสะอาดและปลอดภัย ทนความร้อนได้สูง มีอายุการใช้งาน นาน แต่มีน้ำหนักมากและแตกได้ง่าย เมื่อเลิกใช้แล้วสามารถนำไปทำความสะอาด แล้วนำกลับมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ได้ หรือนำขวดแก้วที่แตกหักชำรุด ไปบดเป็นเศษแก้วกลับสู่ขบวน การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลอมแก้วผสมกับวัตถุดิบอื่นๆ หมุนเวียนผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ต่อไปได้อีก เศษแก้วช่วยประหยัดพลัง งานในการหลอมวัตถุดิบได้ร้อยละ 25-32 ผู้ผลิตแก้วในประเทศซื้อเศษแก้วใช้เป็นวัตถุดิบวันละกว่า 1 ล้านบาท

ขวดแก้วโหลแก้วมีใช้ตั้งแต่โบราณ ปัจจุบันก็ยังนิยมใช้แก้วเป็นบรรจุภัณฑ์อาหารหรือเครื่องดื่ม เพราะถือว่าแก้วเป็นวัสดุเฉื่อย (Inert) ที่ไม่เกิดปฏิกิริยาเคมีกับอาหาร ที่บรรจุและช่วยให้มองเห็นอาหารได้ชัดเจนกว่าวัสดุชนิดอื่น

สีของแก้วที่นิยมผลิตมี 3 สี คือ สีใสเป็นสีที่ใช้กันมากที่สุด สีอำพัน (สีน้ำตาล) มีคุณสมบัติในการกรองรังสีอุลตร้าไวโอเลตได้ดี จึงนิยมใช้เป็นขวดเบียร์และขวดยาบางประเภท สีเขียวมีคุณ สมบัติคล้ายขวดสีอำพัน มักใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม

2.7.2.4 บรรจุภัณฑ์พลาสติก

เป็นวัสดุอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับความนิยม ในการนำมาผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ สำหรับบรรจุอาหารอย่างมาก เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ ได้แก่ สามารถดัดแปลงให้มีคุณสมบัติต่างๆ ให้เหมาะ สมกับการใช้งาน มีน้ำหนักเบา สามารถ

สรุป

นวัตกรรมที่ก้าวหน้ามีส่วนสำคัญให้การใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์มีคุณลักษณะที่ตรงกับวัตถุประสงค์การใช้งาน บรรจุภัณฑ์ที่ใช้วัสดุพืชผักประเภทกระดาษ รูปแบบเป็นกล่อง ถุงหรือซอง นิยมใช้ทำบรรจุภัณฑ์ชั้นนอกหรือบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง บรรจุภัณฑ์พลาสติกนิยมใช้อย่างกว้างขวาง แต่มีข้อควรระวัง เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลังการใช้งานเป็นขยะที่ก่อมลภาวะ ส่วนบรรจุภัณฑ์โลหะมีข้อจำกัดในเรื่องของน้ำหนักบรรจุภัณฑ์ แต่ทดแทนด้วยส่วนดีในด้านความคงทนแข็งแรงและบรรจุภัณฑ์แก้วที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเหลว มีจุดเด่นตรงไม่เกิดสารปนเปื้อน ในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์อาหาร

2.8 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดของสินค้าสมุนไพร

2.8.1 ความต้องการของตลาดในปัจจุบันและในอนาคต

ปัจจุบันวิวัฒนาการของเทคโนโลยีต่างๆประกอบกับการศึกษาวิจัยของมนุษย์ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้คนเพื่อความสวยงาม บุคลิกภาพ และสุขภาพในนิยามของคำว่าเครื่องสำอาง แต่ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างปัญหาให้กับผู้บริโภคและการกำกับดูแลของภาครัฐมากพอ สมควรโดยอาศัยกลยุทธ์ของการเป็นเครื่องสำอาง หลีกเลี่ยงการเป็นยา ที่จะถูกควบคุมกำกับอย่างเข้มงวด มีการใช้ส่วนผสมใหม่ๆ อ้างสรรพคุณของผลิตภัณฑ์ การให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทั้งเรื่องของฉลากและโฆษณาก้าวล่วงไปในความเป็นยา ทำให้ผู้บริโภคคาดหวังในสรรพคุณที่เกินความเป็นจริง มองข้ามหลักความปลอดภัย ผลที่ได้รับคือผลกระทบจากผลิตภัณฑ์ที่มีสารที่ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลอดภัยในการใช้ ปัญหาเหล่านี้นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นดังนั้นจึงควรหันมาใส่ใจกับผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากธรรมชาติมากขึ้น โดยเครื่องสำอางมีหลายชนิดและสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ เวชสำอาง ได้แก่เครื่องสำอางเพื่อการรักษาและบำรุง เครื่องสำอางทั่วไปซึ่งใช้เป็นเครื่องสำอางเพื่อปรุงแต่งความงาม นอกจากนี้หากอาศัยเกณฑ์ของกระทรวง อุตสาหกรรมก็จะสามารถแบ่งเครื่องสำอางออกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ เครื่องสำอางสำหรับผม เครื่องสำอางแอโรซอล เครื่องสำอางสำหรับใบหน้า เครื่องสำอางสำหรับลำตัว เครื่องหอมและเบ็ดเตล็ด แต่หากแบ่งตามเกณฑ์ของคณะกรรมการอาหารและยาจะแบ่งได้เป็น เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ เครื่องสำอางควบคุมและเครื่องสำอางทั่วไป

ดังนั้นปัจจุบันเราจึงควรหันมาสนใจกับเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรมากยิ่งขึ้นเพื่อความสวยงามและมีสุขภาพที่ดีควบคู่กันไป โดยมีสมุนไพรหลายชนิดในปัจจุบันที่นิยมใช้เป็นส่วนผสมของเครื่องสำอาง และได้รับความ นิยมอย่างดีเนื่องจากผู้ใช้มั่นใจว่าปลอดภัยมากกว่าการใช้สารเคมี ได้แก่ ว่านหางจรเข้ อัญชัน มะคำดีควาย เปลือกมังคุดเป็นต้น โดยนำมาใช้เป็นส่วนผสมของแชมพู ครีมนวดผม สบู่โลชั่นบำรุงผิว เป็นต้น (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550 : 25-30)

2.8.2 ภาวะตลาดในประเทศและการส่งออก-นำเข้า

2.8.2.1 ภาวะตลาดภายในประเทศ

กระแสอนุรักษ์ธรรมชาติที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ได้ส่งผลให้ผู้คนเริ่มที่จะหันมาเอาใจใส่กับสภาวะแวดล้อมรอบๆตัวกันมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็เริ่มหันมาให้ความสนใจกับสุขภาพของตนเองมากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงทำให้การตัดสินใจในการเลือกซื้อหาสินค้ามาใช้ของผู้คนเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิม คือ นอกจากจะพิจารณาจากปัจจัยทางด้านคุณภาพและราคาสินค้าแล้ว ปัจจุบันยังพิจารณาถึงผลกระทบของ สินค้านั้นๆต่อสภาวะแวดล้อมอีกด้วย ซึ่งก็ทำให้สินค้าที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาวะแวดล้อม (Green Marketing) ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมานี้ และหนึ่งในสินค้าที่มีแนวคิดในการอนุรักษ์ที่เรากำลังจะพูดถึง ก็คือ เครื่องสำอางจากสารสกัดธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านผู้ประกอบการและจำนวนผู้บริโภค ส่งผลให้เครื่องสำอางจากสารสกัดธรรมชาติเป็นอีกส่วนหนึ่งของตลาดความงามที่น่าสนใจ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550 : 25-30)

ปัจจุบันมีบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เพื่อสุขภาพมากมายหลายชนิด ตั้งแต่ผลิตภัณฑ์อาหาร, ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร, ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางทั้งจากธรรมชาติและอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพร และสมุนไพรเดี่ยว ทั้งในรูปของวัตถุดิบและ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปพร้อมรับประทาน และใช้ประโยชน์ในการบริโภค ซึ่งการใช้สมุนไพรในธุรกิจต่างๆ ทั้งในลักษณะของยา อาหารเสริมสุขภาพ เครื่องสำอางสมุนไพร นวดและอบตัวด้วยสมุนไพร ไปจนถึงการรับประทานชาสมุนไพรเพื่อสุขภาพมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรเหล่านี้เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้อย่างมาก อีกทั้งยังเป็นธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีที่ไม่สูงมาก ผู้ประกอบการรายใหม่ๆมีโอกาสเข้าตลาดได้และมีโอกาสเติบโตได้อีกมาก ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่ตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศขยายตัวปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20-30 เนื่องจากความนิยมในการบริโภคและใช้สมุนไพรไทย และมูลค่าตลาดรวมในประเทศของผลิตภัณฑ์สมุนไพรในปี 2544 จะมีมูลค่าสูงถึงเกือบ 30,000 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 30 มูลค่าตลาดรวมผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศเติบโตในลักษณะก้าวกระโดด (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2545 : 20) เนื่องจากความนิยมผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะสอดรับกับกระแสนิยมผลิตภัณฑ์อิงธรรมชาติที่เป็นกระแสที่กำลังมาแรง ซึ่งนับว่าเป็นการขยายตัวที่สวนทางกับภาวะเศรษฐกิจที่ยังคงซบเซา

ตลาดภายในประเทศในสินค้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรที่มีการนำเข้ามีมูลค่าเท่ากับ 2,534.79 และ 3,439.74 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2543 และ 2544 ตามลำดับ และมีการนำเข้าสินค้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรจากประเทศต่างๆที่สำคัญได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส จีนและ สหราชอาณาจักร เป็นต้น การนำเข้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้บริโภคภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีพ.ศ. 2543 และ 2544 ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของการนำเข้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรเท่ากับร้อยละ 36.68 และ 35.70 ตามลำดับ ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีและรณรงค์ให้คนไทยบริโภคสินค้าภายในประเทศเพื่อลดการสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550 : 25-30)

2.8.2.2 ช่องทางจัดจำหน่ายเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรภายในประเทศ

ช่องทางจัดจำหน่ายเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรภายในประเทศนั้นส่วนใหญ่มีช่องทาง การจัดจำหน่ายได้ดังนี้

(1) กลุ่มที่จำหน่ายโดยการตั้งเคาน์เตอร์ในห้างสรรพสินค้า ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเช่าพื้นที่และผู้ผลิตจะต้องจัดหาพนักงานขายที่มีบุคลิกดี มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจและฝึกอบรบให้มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรชนิดนั้นๆ โดยเฉพาะที่เรียกว่า B.A. (Beauty Advisor) เพื่อประจำอยู่ ณ.จุดขายและเป็นผู้คอยแนะนำและบริการลูกค้า โดยภาพรวมกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรที่มีราคาสูง เป็นยี่ห้อนำเข้าจากต่างประเทศและมีภาพลักษณ์ที่เป็นสากล เน้นความเชื่อถือในตัวสินค้า

(2) กลุ่มที่จำหน่ายโดยการตั้งร้านของตนเองโดยเฉพาะ โดยร้านค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่มักอยู่ในห้างสรรพสินค้า กลุ่มนี้จะเป็นเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรที่มีราคารองลงมาจากกลุ่มแรกมีทั้งยี่ห้อต่างประเทศและของไทย

(3) กลุ่มที่ลูกค้าเลือกซื้อเองตามซุปเปอร์มาร์เก็ต เป็นช่องทางการจำหน่ายที่เล็ก มุ่งเน้นตลาดระดับล่างเป็นหลัก สินค้ามีราคาไม่สูงนัก ผู้บริโภคสามารถเลือกเองโดยการอ่านคุณสมบัติและวิธีการใช้จาก บรรจุภัณฑ์

(4) กลุ่มที่ใช้วิธีขายตรงโดยผ่านพนักงานขาย โดยเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรในกลุ่มนี้มีภาพลักษณ์ไม่สูงมากโดยมีทั้งเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรจากต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศและภายในประเทศ การจัดจำหน่ายวิธีนี้เป็นวิธีที่ผู้ขายสามารถเข้าถึงลูกค้าอย่างใกล้ชิด ทำให้สามารถบริการลูกค้าได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีสินค้าของคู่แข่งมาเปรียบเทียบ

ดังนั้นผู้ผลิตเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรของไทยต่างพยายามคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นอกจากนี้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆที่อ้างว่ามีคุณสมบัติต่างจากเดิมนั้น จะทำให้สามารถขยายตลาดเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรให้ใหญ่ขึ้น เนื่องจากเป็นการดึงดูดลูกค้าที่ไม่สนใจให้มาบริโภคสินค้านั้นได้ หรือจะส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการขายเมื่อถึงระดับที่ตั้งไว้ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550 : 25-30)

ตารางที่ 2.5 แสดงตลาดนำเข้าเครื่องสำอางจากธรรมชาติและสมุนไพรของประเทศไทย

ประเทศ	มูลค่านำเข้า (ล้านบาท)				สัดส่วน (ร้อยละ)			
	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544
รวมทั้งโลก	1,775.35	1,854.52	2,534.79	3,439.74	100.00	100.00	100.00	100.00
สหรัฐอเมริกา	562.26	473.14	880.34	846.41	31.67	25.51	34.73	24.61
ญี่ปุ่น	283.95	331.90	370.83	572.73	15.99	17.90	14.63	16.65
ฝรั่งเศส	357.20	360.55	308.43	480.67	20.12	19.44	12.17	13.97
จีน	29.20	60.87	196.51	269.67	1.64	3.28	7.75	7.84
สหราชอาณาจักร	154.08	154.96	169.06	193.03	8.68	8.36	6.67	5.61
อินโดนีเซีย	66.18	41.59	98.82	188.45	3.73	2.24	3.90	5.48
เยอรมัน	49.92	85.19	106.24	292.60	2.81	4.59	4.19	8.51
เบลเยี่ยม	49.40	42.68	84.27	93.16	2.78	2.30	3.32	2.71
ไต้หวัน	38.34	69.60	50.77	59.91	2.16	3.75	2.00	1.74
สวิตเซอร์แลนด์	20.78	31.01	15.32	47.21	1.17	1.67	0.60	1.37
รวม 10 ประเทศ	1,611.30	1,651.47	2,280.59	3,043.85	-	-	-	-
ประเทศอื่นๆ	164.05	203.05	254.20	395.89	-	-	-	-
อัตราการเจริญเติบโต	-	-	-	-	-	4.46	36.68	35.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านวัสดุบรรจุภัณฑ์ ระบบบรรจุภัณฑ์และเครื่องจักร

2.9.1 นวัตกรรมทางด้านวัสดุบรรจุภัณฑ์

2.9.1.1 Ultra Green's TreeSaver

ผลิตโดย Ultra Green Packaging, Inc. เยื่อกระดาษสำหรับใช้หล่อขึ้นรูป ผลิตจากฟางข้าวสาลีหรือไม้ไผ่ซึ่งเป็นเส้นใยจากธรรมชาติที่ปลูกทดแทนใหม่ได้ และสารเติมแต่งที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐ อเมริกา พัฒนาขึ้นเพื่อทดแทนการใช้พลาสติก โฟม หรืออะลูมิเนียมสำหรับผลิตวัสดุใช้แล้วทิ้ง มีคุณสมบัติต้านทานน้ำมัน ทนความชื้น หมักเป็นปุ๋ยและย่อยสลายทางชีวภาพได้ สามารถนำเข้าไมโครเวฟหรือเตาอบได้ที่ความร้อนสูงถึง 400°F ฝาปิดทำจากโพลีเอสเตอร์รีไซเคิล (PET) ใช้สัมผัสอาหารเหลวและอาหารมันได้ เหมาะสำหรับทำภาชนะอาหารและบรรจุภัณฑ์

2.9.1.2 Chameleon

ผลิตโดย Rollprint Packaging Products, Inc. ฟิล์มอัดรีดเคลือบผิวที่เกิดการเปลี่ยนสีชัดเจนเมื่อฟิล์มถูกดึงแยกออกจากกัน กลไกที่ช่วยระบุความเสียหายหรือตรวจสอบการลักลอบเปิดผนึกบรรจุภัณฑ์ เป็นมาตรการเสริมเพื่อป้องกันการปลอมแปลงสินค้า ชั้นฟิล์มประกบนี้ผลิตด้วยการอัดรีดร่วมแล้วเคลือบเพื่อใส่สีระหว่างชั้น ฟิล์มก่อนนำไปผนึกด้วยความร้อน โดยจะเผยสีออกมาให้เห็นเมื่อฟิล์มถูกแยกจากกัน ผลิตได้หน้ากว้างถึง 1.65 เมตร สามารถกำหนดตามต้องการ และปรับให้เหมาะกับอัตลักษณ์และวัตถุประสงค์ในการใช้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ได้ นอกจากนี้ ยังสามารถนำฟิล์มไปพิมพ์ด้วยกระบวนการเฟล็กโซกราฟีเพื่อสร้างลักษณะพิเศษ หรือทำฉลากสินค้า หรือนำไปผ่านการฆ่าเชื้อโรคให้ได้คุณสมบัติตามมาตรฐานห้องปลอดเชื้อ ISO Class 8 เหมาะใช้เป็นฟิล์มผนึกด้วยความร้อน บรรจุภัณฑ์สำหรับอุปกรณ์ทางการแพทย์และอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

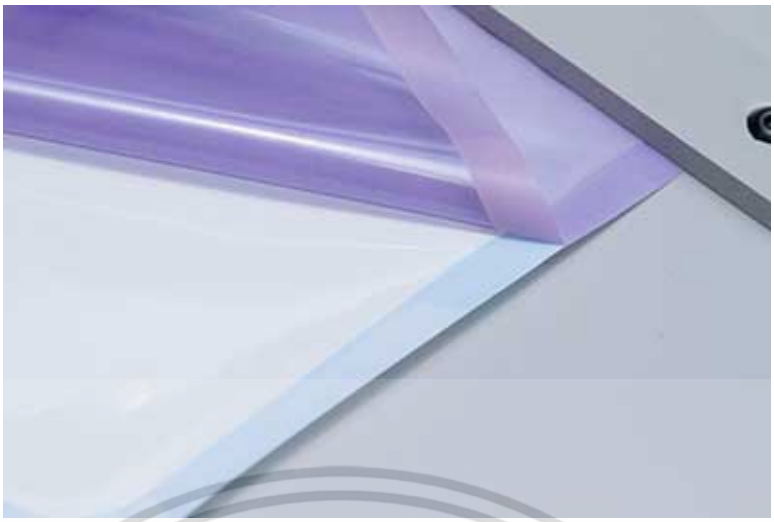

ภาพที่ 2.27 แสดงฟิล์มอัดรีดเคลือบผิว Chameleon
ที่มา: TCDC [Online], (2557)

2.9.1.3 บรรจุภัณฑ์จากฟางและหญ้าแห้ง

Happy Eggs คือผลิตภัณฑ์ไข่ไร้สารพิษ ที่มีบรรจุภัณฑ์ สีสันสะดุดตา ในรูปทรงธรรมดา แต่วัสดุที่เปลี่ยนไป ออกแบบโดย Maja Szczypek นักเรียนสาขานิเทศศิลป์ ในกรุงวอซอ ประเทศโปแลนด์ เปลี่ยนแนวบรรจุภัณฑ์ใส่ไข่ทรงคลาสสิคด้วยวัสดุที่แตกต่าง

ด้วยการใช้ “ฟางและหญ้าแห้ง” ผ่านกระบวนการง่ายๆ คือการบีบอัดเข้ารูปทรงด้วยความร้อน กลายเป็นกล่องพอดีขนาดฟองไข่ที่หลากหลาย ทั้งแพค 4 ฟอง 6 ฟอง หรือ 10 ฟอง และมีเพียงกระดาษฉลากสีสันสดใสที่พิมพ์ข้อมูลชัดเจนคาดในแต่ละกล่อง วางเด่นสะดุดตาในซูเปอร์มาเก็ต จูงใจผู้บริโภคให้เลือกซื้อ

จุดเด่นของงานชิ้นนี้อยู่ที่แนวคิดสุดเรียบง่าย แต่สะท้อนความเป็น Eco Friendly ในทุกแง่มุม ตั้งแต่การเลือกวัสดุที่ใช้ในการผลิตที่มีเพียงฟางและหญ้าแห้ง ที่สามารถหามาใช้หมุนเวียนได้จากฟาร์มโดยไม่ต้องผลิตใหม่และสามารถย่อยสลายได้เร็วกว่ากระดาษหลายเท่า เมื่อผู้บริโภคใช้แล้วสามารถทิ้งบรรจุภัณฑ์นี้รอการย่อยสลายไปกับดินหรือเป็นปุ๋ยต้นไม้ในสวนต่อไป ทั้งยังลดต้นทุนการผลิตแบบเดิมและยังเป็นการออกแบบที่เพิ่มภาพลักษณ์ของสินค้าสื่อใจความสำคัญ “ไข่ไก่ สดใหม่จากฟาร์มแท้ๆ” ถึงมือผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์บรรจุภัณฑ์

2.10.1 การพิมพ์ออฟเซต (Offset Printing)

Offset หรือ การพิมพ์พื้นราบ มีต้นกำเนิดจากการพิมพ์ด้วยการค้นพบของ อลัวส์เซเนเฟลเดอร์ (Alois Senefelder) ด้วยการใช้แท่งไขมันเขียนลงบนแผ่นหินขัดเรียบ ใช้น้ำบางๆ หรือความเปียกชื้นลงไปคลุมพื้นที่ซึ่งไม่ต้องการให้เกิดภาพก่อนแล้วจึงคลึงหมึกตามลงไปไขมันที่เขียนเป็นภาพจะรับหมึกและผลักดันน้ำ น้ำก็ผลักดันหมึกไม่ให้ปนกันเมื่อนำกระดาษไปทาบ ใช้น้ำหนักกดพิมพ์พอควรกระดาษนั้นจะรับและถ่ายโอนหมึกที่เป็นภาพจากแผ่นหิน ปัจจุบันการพิมพ์พื้นราบที่รู้จักกันในนามพิมพ์หินได้พัฒนาจากการใช้คนดึงแผ่นหินที่หนาและหนักกลับไปกลับมา เพื่อทำการพิมพ์ได้ชั่วโมงละไม่กี่แผ่น

ได้มีความเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับ จากการใช้แรงคนเป็นเครื่องจักร ไอน้ำและจากเครื่องจักร ไอน้ำเป็นเครื่องยนต์พร้อมกับเปลี่ยนลักษณะของแผ่นภาพพิมพ์จากหินเป็นโลหะที่บางเบาสามารถโค้งโอบรอบไม่ได้และได้ใช้เป็นผืนผ้ายาง (Rubber Printing) กระดาษหรือวัสดุพิมพ์จะไม่สัมผัสกับ แม่พิมพ์ (Plate Cylinder)โดยตรง แต่จะอยู่ในระหว่างโมผ้ายาง (Blandet Cylinder)กับโมกดพิมพ์ (Imoression Cylinder) ชื่อของวิธีนี้ เคยเรียกเมื่อเริ่มแรกว่า "'ลิโธกราฟี" (Lithography) อันเป็นภาษากรีก ที่มีความหมายว่าเขียนบนหิน ได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมคำว่า เซตออฟ (Set-Off) หรือ "ออฟเซต" (Offset) ซึ่งหมายถึงการพิมพ์ได้รับหมึกจากแม่พิมพ์ไปหมดแต่ละแผ่น แล้วเตรียมรับหมึกพิมพ์ในแผ่นต่อไป ชื่อของวิธีพิมพ์นี้จึงเรียกว่า "ออฟเซตลิโธกราฟี" (Offset Lithography) ในปัจจุบันสามารถพิมพ์ลงบนวัสดุพิมพ์หลายชนิดไม่ว่าจะเป็นกระดาษผิวหยาบ พลาสติก ผ้าแพร หรือแผ่นโลหะ

2.10.2 หลักในการพิมพ์ Offset

2.10.2.1 หลักของการพิมพ์ Offset

น้ำกับน้ำมันจะไม่รวมตัวกันซึ่งบนแผ่นแม่พิมพ์จะมีทั้งสอง ส่วนคือ บริเวณที่ไม่มีภาพก็จะเป็นที่รับน้ำและในส่วนที่มีภาพก็จะเป็นสารเคมีที่เป็นพวกเดียวกับหมึก

2.10.2.2 หน้าที่ของบริเวณทั้งสองของแม่พิมพ์

ส่วนที่ไร้ภาพและรับน้ำ จะทำหน้าที่ในการรับน้ำหรือความชื้น และผลักดันหมึกให้ออกนอกบริเวณและส่วนที่เป็นภาพจะทำหน้าที่รับหมึกและผลักดันน้ำมันออกนอกบริเวณของตน ซึ่งในแต่ละส่วนจะทำหน้าที่ๆแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

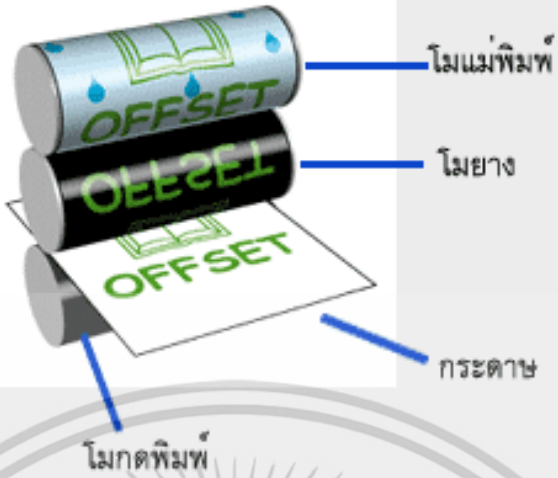

ภาพที่ 2.28 แสดงหลักการพิมพ์ในระบบ Offset
ที่มา: PENPRINTING [Online], (2559)

2.10.3 เครื่องพิมพ์ออฟเซต

โดยทั่วไปมีหลักการเดียวกัน คือ ประกอบด้วยโมแม่พิมพ์ โมยางและโมพิมพ์ ที่โมแม่พิมพ์จะมีระบบการให้น้ำและต่อเพลทอยู่ การถ่ายทอดภาพ เกิดจากโมแม่พิมพ์ได้รับหมึก แล้วถ่ายทอดภาพให้โมยาง จากนั้นโมยางจึงถ่ายทอดภาพให้กับกระดาษ หรือวัสดุที่ใช้พิมพ์ ในการถ่ายทอดภาพจากโมหนึ่งไปยังโมหนึ่งจะต้องใช้แรงกดน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.29 แสดงตัวอย่างเครื่องพิมพ์ในระบบ Offset
ที่มา: PENPRINTING [Online], (2559)

เครื่องพิมพ์ในระบบออฟเซตสามารถพิมพ์งานได้เกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นสีเดียวหรือหลายสีก็ตาม เหมาะสำหรับพิมพ์หนังสือยกเป็นเล่ม ภาพโปสเตอร์ขนาดกลาง งานพิมพีทั่วไป และงานพิมพ์ทีที่มีจำนวนพิมพ์ไม่มากนัก เช่น ครั้งละไม่เกิน 5,000 ชุด ถ้าเป็นการพิมพ์จำนวนมากๆแล้วจะเป็นการเสียเวลา เพราะมีขนาดเล็ก ไม่สามารถลงพิมพ์ได้คราวละหลายๆแบบได้ เครื่องพิพม์ขาดนี้นิยมใช้ทั่วไปในท้องตลาด ถ้าพิมพ์หนังสือ ยก จะพิมพ์ขนาด 8 หน้ายก ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ขนาดของเครื่องพิมพ์

2.10.4 ประโยชน์ของการพิมพ์ทางอ้อม

ในการพิมพ์ภาพลงสู่ผ้ายาง ผิวของผ้ายางมีความอ่อนนุ่มจึงสามารถแนบกระชับกับผิวของกระดาษที่เป็นแอ่งและขรุขระได้ดีกว่าการใช้แม่พิมพ์โดยตรง ผ้ายางจะไม่ทำให้ตัวของแม่พิมพ์ชำรุด เหมือนกับการพิมพ์ทางตรงและสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องของภาพและข้อความบนแม่พิมพ์เพราะเป็นตัวตรงไม่ใช่ตัวกลับอย่าง เลตเตอร์เพลส ซึ่งตรวจสอบได้ยาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มบรรจุภัณฑ์

2.11.1 แนวโน้มนวัตกรรมและบรรจุภัณฑ์

ในสภาวการณ์แข่งขันของอุตสาหกรรมการพิมพ์ในปัจจุบัน ที่กำลังเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน ผู้ประกอบการต่างต้องหาแนวทางตั้งรับและบุกตลาดเชิงรุกเพื่อสร้างจุดแข็งและต่อยอดให้กับธุรกิจบรรจุภัณฑ์ของตนให้มีความยั่งยืนและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดและอย่างถึงแก่น ฉะนั้นการศึกษาและก้าวให้ทันต่อแนวโน้มนวัตกรรมและบรรจุภัณฑ์ทั้งในประไทยไทยและทั่วโลกนั้น จะเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งที่จะเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการลงสนามแข่งขันได้อย่างมั่นใจ และนำไปปรับใช้ให้ประสบผลสำเร็จต่อไปในอนาคตได้นั่นเอง

Packaging Function เป็นเรื่องแรกที่ต้องให้ความสำคัญ โดยจะประกอบไปด้วยหลักการต่างๆ ควบรวมกันไว้ อาทิ การบรรจุ (Contain) การรักษาป้องกันทั้งในเรื่องของความปลอดภัยของคุณภาพสินค้าและระยะเวลาการเก็บรักษา (Protection & Shelf Life) การขนส่ง (Distribution) การพิมพ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสื่อสารไปยังผู้บริโภค (Communication) คุณภาพในการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่สม่ำเสมอและใกล้เคียงกัน (Uniformity for Mass Scale) และขีดความสามารถในการผลิตเพิ่มเติม (Supply Chain)

ในแง่ของบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่นนั้นอาจจะไม่สามารถตอบโจทย์ของการผลิตเชิงธุรกิจในปัจจุบันได้ผู้ประกอบการจึงจะต้องใช้วิทยาการบรรจุภัณฑ์เทคโนโลยี นวัตกรรม การตลาด การสื่อสาร และเรื่องของศิลปะเข้ามาช่วยในทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมสินค้าจากแหล่งผลิต การลำเลียงขนส่ง เก็บรักษา และจัดจำหน่าย จนถึงมือผู้บริโภค โดยเสียค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับการตลาดและตรงตาม Positioning ของสินค้า โดยคำนึงถึงหน้าที่และความสำคัญของบรรจุภัณฑ์ตามวิทยาการ 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเทคนิค (การบรรจุ การปกป้องสินค้า การรักษาคุณภาพสินค้าการลำเลียงขนส่งการวางจำหน่าย การรักษาสิ่งแวดล้อมและการกำจัด) (2) ด้านการตลาด (การโฆษณาและส่งเสริมการขายการแสดงข้อมูลสินค้าการตั้งราคาขายการกำหนดปริมาณ ความสะดวกในการซื้อขายการสนับสนุนในโครงการพิเศษ อาทิ เนื่องในโอกาสครบรอบต่างๆ)

สัดส่วนของกลุ่มบรรจุภัณฑ์ทั่วโลกจะเห็นได้ว่า บรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มรวมกันอยู่ที่ 69% ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่และเติบโตสูงที่สุดตามแนวโน้มอุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูงขึ้น ตามมาด้วยบรรจุภัณฑ์กลุ่ม Healthcare, Cosmetics และผลิตภัณฑ์อื่นๆซึ่งเพิ่มตามจำนวนประชากรโลกที่มากขึ้น กลุ่มชนชั้นกลางที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 54% ของประชากรโลกทั้งหมด นำโดย จีน อินเดีย บราซิล อินโดนีเซียและแนวโน้มของอาหารปลอดภัยที่เพิ่มสูงขึ้น

โดยมีการคาดการณ์ถึงมูลค่าการเติบโตของอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์จากปี 2010 (มีมูลค่าการขาย 670 พันล้านเหรียญสหรัฐ) ถึง 2016 ไว้ว่าจะเพิ่มสูงขึ้นถึง 22% เนื่องจากเหตุผลเรื่องของการเพิ่มขึ้น โดยบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตจากกระดาษ (Board) จะยังคงมีสัดส่วนมากที่สุด แต่บรรจุภัณฑ์พลาสติก (Rigid Plastic) และบรรจุภัณฑ์ Flexible จะโตมากขึ้น (World Packaging

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Organization [Online], (2559)) ส่วนในประเทศไทยเองก็เช่นกัน การเติบโตของกลุ่มบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มในปี 2011 เติบโตสูงที่สุดและมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยประเภทของ Consumer Packaging ที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในปี 2011 คือ Flexible Packaging ส่วนการเติบโตของประเภทบรรจุภัณฑ์ในไทย ปี 2010 - 2013 มีภาพรวมเพิ่มสูงขึ้นทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม Paper, Flexible, Rigid plastic และ Glass เนื่องจาก GDP ที่โตขึ้น การขยายตัวของโมเดิร์นเทรด ธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภคในประเทศเติบโตขึ้นและการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติที่มาเติบโตในเมืองไทย โดยเฉพาะกลุ่มอาหาร-เครื่องดื่ม สินค้าในบ้าน ผลิตภัณฑ์

Personal Care ฯลฯ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้กลุ่มบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่สามารถเข้าไมโครเวฟได้และกลุ่มพลาสติก PTT สำหรับบรรจุเครื่องดื่มและสินค้าต่างๆ เติบโตเพิ่มมากขึ้นเพื่อตอบรับความต้องการใช้งานทั้งภาคธุรกิจในประเทศและส่งออกทั้งนี้มีการคาดการณ์การเติบโตของกลุ่มบรรจุภัณฑ์เพื่อรองรับตลาด AEC จะเพิ่มสูงขึ้นตาม GDP

บุคลิกของสินค้าอุปโภคบริโภค ที่ผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์ต้องเรียนรู้ มีดังนี้ ลักษณะของสินค้าประเภทนี้มีการแข่งขันสูงมาก โดยเติบโตตาม GDP มีการเกิดและแตกยอดของหมวดสินค้าเพิ่มขึ้น มีการตั้งราคาขายและแตกเซ็กเม้นต์ออกมากมาย เพื่อเลือกเจาะจงกลุ่มผู้บริโภคสินค้าตัวใดที่ขายดีจะเสี่ยงต่อการถูกลอกเลียนแบบ การตั้งราคาขายไม่แน่นอน และมีการใช้แผนการตลาดและการโฆษณาเข้ามาช่วย รวมถึงผู้บริโภคชาวไทยมักมีความจงรักภักดีต่อแบรนด์น้อยมาก จากการสำรวจพบว่ามีสินค้าเพียง 2 ประเภท คือ นมผงเด็ก และยาสีฟัน ที่ผู้ใช้จะไม่นิยมเปลี่ยนแบรนด์ ซึ่งเรื่องของแพ็กเกจจิ้งจะเป็นตัวแปรหนึ่งในการกระตุ้นตลาดการซื้อขายตามหลัก Marketing Strategy 5P (1.Product 2.Place 3.Price 4.Promotion 5.Packaging) โดยจะต้องนำเรื่องของนวัตกรรม เทคโนโลยี และเทคนิคต่างๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงบรรจุภัณฑ์ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงเรื่องระยะเวลาของกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์ชิ้นใหม่ต้องลดต้นทุนค่าใช้จ่ายแต่ไม่ลดคุณภาพเพื่อให้ลูกค้าไม่รู้สึกไม่ดี ต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสินค้า ต้องสามารถตอบโจทย์เรื่องของไซส์สินค้าที่ตรงกับความต้องการในกลุ่มผู้บริโภคที่ต่างกัน และสุดท้ายคือต้องสามารถกระตุ้นให้เกิดการซื้อ

บรรจุภัณฑ์แต่ละประเภท ล้วนมีข้อดี-ข้อเสียแตกต่างกันออกไปผู้ประกอบการจะได้เลือกให้เหมาะสมกับการใช้งาน และสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกันได้เพื่อสร้างความสวยงามและรักษาผลิตภัณฑ์ให้คงทน และสินค้าชนิดเดียวกันก็สามารถปรับเปลี่ยนประเภทบรรจุภัณฑ์ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์นั้นๆ อาทิ เป็นเม็ด ผง ก้อน แท่ง ของเหลว กึ่งเหลว เป็นต้น อายุการเก็บที่ต้องการ ขนาดบรรจุ วิธีการบรรจุและความเร็วในการบรรจุที่ต้องการ ความสะดวกในการใช้งาน และการเก็บรักษา ความโดดเด่นสวยงามเมื่ออยู่บนชั้นวางขาย ระบบในการขนส่งจัดจำหน่าย ตลาดเป้าหมาย ช่องทางการจำหน่าย กฎระเบียบของประเทศที่จัดจำหน่ายสินค้า พฤติกรรมความชอบของผู้บริโภคเป้าหมาย ต้นทุนรวม ผลกำไรที่ต้องการ รวมถึงกลยุทธ์ทางการตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11.2 แนวโน้มบรรจุภัณฑ์

แนวโน้มบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าอุปโภคบริโภคที่ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ควรต้องคำนึงถึง คือ ต้องค้นหาว่า (1) ลูกค้าต้องการอะไร (2) รีเทลต้องการอะไร (3) ระบบซัพพลายเชนและการขนส่งต้องการอะไร

แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่ตอบสนองแนวทางในปัจจุบันของกลุ่มผู้บริโภค โดยทั่วไปผู้บริโภคจะมีความต้องการ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ สินค้านั้นๆสามารถตอบสนองความต้องการของตัวเอง ความต้องการของคนรอบข้าง และความต้องการของโลก (เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม) แบ่งเป็น

2.11.2.1 กลุ่มผู้บริโภคสูงอายุ 65 ปีขึ้นไป (Aging Consumer)

นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนอง คือ Universal design of packaging (UD) เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อให้ใช้ได้ทุกเพศทุกวัย โดยเอาความสะดวกสบายในการใช้งานของผู้สูงอายุเป็นบรรทัดฐาน โดยมี 9 คอนเซ็ปต์ในการออกแบบ คือ รับรู้-เข้าใจง่าย ถือ-จับง่าย ใช้งานง่าย ใช้แรงน้อยในการเปิด หยิบง่าย เก็บง่าย ศึกษาคุณสมบัติง่าย ทิ้งง่ายและปลอดภัยต่อการใช้งาน

2.11.2.2 กลุ่มผู้บริโภควัยหนุ่มสาว (Younger Generation Consumer)

มักจะมีบุคลิกพึ่งพาเทคโนโลยี เน้นอารมณ์เป็นหลักหลัก มีความต้องการของตัวเองสูง แนวโน้มผู้หญิงทั่วโลกเพิ่มมากขึ้น ผู้หญิงจะเป็นคนตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าต่างๆมากขึ้น นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนอง คือ บรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองความสุขของผู้ซื้อ และแบ่งแยกเฉพาะสำหรับเพศ-วัยที่ต่างกัน ผ่านสี ดีไซน์ กราฟิก และฟังก์ชั่นการใช้งานต่างๆ

(1) สินค้า-บรรจุภัณฑ์สำหรับผู้หญิง : ต้องดูทันสมัย จุดเด่นของสินค้าสื่อสารชัดเจน ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ มักเป็นสินค้าเพื่อความสวยงาม-สุขภาพ

(2) สินค้า-บรรจุภัณฑ์สำหรับผู้ชาย : กลุ่มสินค้าประเภทสกินแคร์และกลุ่มเครื่องดื่มสำหรับผู้ชายในปัจจุบันเติบโตสูงมาก บรรจุภัณฑ์ที่พกพาสะดวก ดีไซน์ทันสมัย เรียบง่าย เข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยาก ใช้สีที่สื่อถึงความมั่นใจเรื่องเพศ เช่น สีดำ น้ำเงิน และเทา จะได้รับความนิยมสูง

2.11.2.3 กลุ่มผู้บริโภคในเมืองใหญ่ (Urbanization Consumer)

ครอบครัวขนาดเล็กลง เร่งรีบในการเดินทาง มีไลฟ์สไตล์แบบ On-the-Go (เดินไป ใช้ไป รับประทานไป ในขณะเดียวกัน) พึ่งพาอินเตอร์เน็ต ซื้อสินค้าในโมเดิร์นเทรด นิยมซื้ออาหารแช่แข็ง อาหารกึ่งสำเร็จรูป อาหารพร้อมรับประทาน นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนอง จะต้องมีฟังก์ชั่นการใช้งานที่สะดวก ใช้ครั้งเดียว น้ำหนักเบา และการออกแบบน่าสนใจ

2.11.2.4 กลุ่มผู้บริโภคที่มีการศึกษาสูง (Higher Educated Consumer)

นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ตอบสนองจะเน้นเรื่องคุณประโยชน์ คุณค่า ความปลอดภัย ผลิตจากธรรมชาติบอกจุดเด่นชัดเจน มีมาตรฐานและรางวัลต่างๆการันตี

2.11.2.5 กลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง (Rising income level)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นกลุ่มที่มีจำนวนไม่มากแต่น่าสนใจ นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนอง คือ บรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองความสุขและความรู้สึกของผู้ซื้อ ต้องผลิตน้อย หรือผลิตเฉพาะโอกาสพิเศษ จับจุดเด่นหรือเรื่องราวมาถ่ายทอดผ่านงานดีไซน์ รูปแบบสวยหรู มีระดับ มีผู้เชี่ยวชาญหรือ Specialist แนะนำ

2.11.2.6 กลุ่มผู้บริโภคนักอนุรักษ์ (Save my world)

มักจะให้ความสนใจกับ 3 ประเด็นไปพร้อมกัน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองจะต้องให้ความสำคัญเรื่อง 4 R (Reduce Recycle Reuse Renewable) ผลิตจากวัตถุดิบ Eco ไบโอพลาสติก เน้นเรื่องคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ลดน้ำหนักของผลิตภัณฑ์และการประหยัดพื้นที่จัดเก็บ

2.11.3 แนวโน้มวัสดุบรรจุภัณฑ์ในประเทศไทย

อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ถือว่ามีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจในระดับโลก ดังจะเห็นได้จากมีความต้องการใช้ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกดังนี้ ยุโรปตะวันตก (ร้อยละ 28) อเมริกาเหนือ (ร้อยละ 27) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 16) เอเชียแปซิฟิก (ร้อยละ 14) ลาตินอเมริกา (ร้อยละ 7) ยุโรปตะวันออก (ร้อยละ 3) ตะวันออกกลางและภูมิภาคอื่นๆ (ร้อยละ 5) โดยได้มีการคาดการณ์ว่าในช่วงปี 2555-2560 ประเทศไทยมีความต้องการใช้บรรจุภัณฑ์มูลค่า 200-250 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลุ่มบรรจุภัณฑ์ชนิดกระดาษแข็งคาดว่าจะเติบโตร้อยละ 8 ส่วนขวด PET จะเติบโตร้อยละ 15-20 ผลิตภัณฑ์ที่ใช้โลหะเป็นบรรจุภัณฑ์มีมูลค่าทางการตลาดประมาณ 4.2 แสนล้านบาท ส่วนบรรจุภัณฑ์ประเภทแก้วมีความต้องการใช้ถึง 2.4 ล้านตันต่อปี ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่าภายหลังจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้วจะมีการส่งออกบรรจุภัณฑ์กระดาษมูลค่าสูงถึง 6-7 หมื่นล้านบาท

สำหรับอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ของไทยนั้นสามารถแบ่งประเภทตามวัสดุที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์แบ่งตามรูปทรง (เช่น รูปทรงแข็งตัว รูปทรงกึ่งแข็งตัว และรูปทรงยืดหยุ่น) แบ่งตามวัตถุประสงค์การใช้งาน (เช่น เพื่อการขายปลีกหรือการขนส่ง) แบ่งตามอุตสาหกรรมหลัก แบ่งตามการออกแบบหรือแบ่งตามวิธีการบรรจุ และวิธีการขนถ่ายลักษณะของบรรจุภัณฑ์นั้นจะถูกแบ่งตามประเภทของวัตถุดิบไม่ว่าจะเป็นกระดาษ (ร้อยละ 36) พลาสติก (ร้อยละ 24) โลหะ (ร้อยละ 20) หรือแก้ว (ร้อยละ 10) เป็นต้น ทิศทางหรือแนวโน้มที่สำคัญของบรรจุภัณฑ์แสดงดังต่อไปนี้ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550 : 25-35)

2.11.3.1 บรรจุภัณฑ์กระดาษในประเทศไทย

แบ่งออกเป็นบรรจุภัณฑ์ชั้นใน (Primary packaging) ที่มีการสัมผัสกับสินค้าโดยตรงเพื่อรักษาคุณภาพของอาหาร เช่น กล่องใส่อาหารแช่แข็ง เป็นต้น บรรจุภัณฑ์ชั้นนอก (Secondary packaging) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการชำรุดของสินค้าอีกทั้งยังช่วยในการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลแก่ผู้ซื้อ เช่น กล่องกระดาษแข็งแบบพับได้กล่องกระดาษแบบคงรูป บรรจุภัณฑ์การ์ด บรรจุภัณฑ์กระดาษแบบเคลือบแบบหลายชั้นและกล่องกระดาษลูกฟูก นอกจากนี้แล้วยังมีบรรจุภัณฑ์ขนส่ง (Tertiary packaging) จะถูกใช้เพื่อการขนส่งทางไกลซึ่งรวบรวมหีบห่อจำนวนมาก เช่น กล่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดใหญ่ เป็นต้น ลักษณะของบรรจุภัณฑ์กระดาษที่นิยม คือ กล่องกระดาษลูกฟูก กล่องกระดาษแข็ง และถุงกระดาษนั้นมีน้ำหนักเบา มีขนาดให้เลือกมาก ราคาถูก สามารถย่อยสลายหรือรีไซเคิลได้ บรรจุภัณฑ์กระดาษส่วนใหญ่ที่ผลิตในไทยจะติดไปกับสินค้าที่ทำการส่งออก เช่น กล่องใส่ผลิตภัณฑ์อาหาร (ร้อยละ 40) สินค้าอุปโภคบริโภค (ร้อยละ 35) หรือสินค้าอุตสาหกรรม (ร้อยละ 25) ประเทศไทยมีตลาดการส่งออกบรรจุภัณฑ์กระดาษไปยังญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และอินโดนีเซีย โดยมีมูลค่าส่งออกในปี 2555 สูงถึง 5,423.94 ล้านบาท และมีแนวโน้มการส่งออกที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 24.97 เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้อุตสาหกรรมอาหารและอุปโภค-บริโภคมีการขยายตัวจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ

ตารางที่ 2.6 แสดงมูลค่าส่งออกบรรจุภัณฑ์กระดาษไทย (ล้านบาท) ในช่วงปี 2553-2555

พ.ศ.	**มูลค่าส่งออก (ล้านบาท)**
2553	3,596.80
2554	4,340.22
2555	5,423.94

2.11.3.2 ความสามารถในการผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษของประเทศไทย

ประเทศไทยมีความสามารถในการผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษเนื่องจากมีข้อได้เปรียบ ดังนี้

(1) ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตอาหารเพื่อการส่งออก ดังนั้น จึงมีความต้องการใช้บรรจุภัณฑ์สำหรับอาหารมากขึ้นด้วย

(2) ผู้ผลิตมีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและมีการสร้างคลัสเตอร์การพิมพ์ที่มีความร่วมมือต่อกันดีมีคุณภาพการผลิตดีตามมาตรฐานสากล และผู้ผลิตมีความสามารถในการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน

(3) เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการส่งออกสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคมากขึ้นทำให้มีความต้องการบรรจุภัณฑ์มากขึ้นตามไปด้วย

(4) มีทักษะแรงงานที่มีความสามารถทั้งทางด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.12.1 ศิริวรรณ แสงนิกรเกียติ (2540 : 1) ศึกษาวิจัยเรื่อง บรรจุภัณฑ์อาหารย่อยสลายได้ การเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ทำให้ สิ่งแวดล้อมถูกทำลายจนถึงขั้นก่อปัญหากับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดกระแสการตื่นตัวเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม โดยการผลักดันการใช้เทคโนโลยีการผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างหนึ่งของบรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นใหม่ก็คือ บรรจุภัณฑ์อาหารย่อยสลายได้ง่ายด้วยวิธีทางชีวภาพ ซึ่งสามารถใช้แทนกระดาษและโฟมพอลิสไตรีนได้ บรรจุภัณฑ์ดังกล่าวผลิตจากปูนขาว แป้งมันฝรั่ง และเส้นใยพืช ซึ่งอาจเป็นเส้นใยใหม่หรือจากกระดาษรีไซเคิล ผ่านการทำให้พองโดยใช้ไอน้ำแล้วอบในอุปกรณ์คล้ายกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตโคนไอศกรีม ในขณะที่การผลิตบรรจุภัณฑ์อาหารจากพอลิสไตรีนมีการใช้ไฮโดรคลอโรฟลูออโร–คาร์บอน (HCFCs) เป็นตัวช่วยการพองตัว นอกจากนี้การออกแบบยังใช้กระบวนการใหม่ที่พิจารณาวงจรชีวิตของ ผลิตภัณฑ์เป็นหลัก (Life Cycle Assessment หรือ LCA) เริ่มตั้งแต่วิธีการผลิตวัตถุดิบจนถึงวิธีทำลายผลิตภัณฑ์หลังการใช้งาน ทำให้ได้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพสูง และแข็งแรงกว่าบรรจุภัณฑ์ประเภทพอลิสไตรีน ในขณะเดียวกันก็สามารถแข่งขันได้ในตลาดด้วยต้นทุนที่ไม่สูงนัก ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์พบว่ากระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์ดังกล่าวใช้พลังงาน น้อยกว่าเมื่อเทียบกับการผลิตบรรจุภัณฑ์อาหารทั่วไป ดังนั้นปริมาณก๊าซที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ เรือนกระจก (Greenhouse Effect) ที่ปล่อยออกจากกระบวนการจึงน้อยกว่าด้วย และเมื่อถูก ตัดเป็นชิ้นหลังการใช้ ตัวบรรจุภัณฑ์จะอ่อนตัวในน้ำได้ (ซึ่งไม่มีการอ่อนตัวขณะใช้บรรจุอาหารเหลว) ปูนขาวจะถูกน้ำชะออกไป ดังนั้นขยะที่เหลือจึงประกอบด้วยเส้นใยพืชและแป้งที่สลายตัวได้เองตามธรรมชาติ สามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยเพื่อการเกษตรได้ ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ให้ความสนใจต่อบรรจุภัณฑ์ใหม่นี้ด้วย เหตุผล ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งนอกเหนือจากความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็คือ ต้นทุนการผลิต รวมทั้งต้นทุนการเก็บรวบรวมขยะจะลดลงจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมจะมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หากผลิตภัณฑ์นั้นมีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ นับเป็นแนวคิดใหม่ที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ในยุคอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดังเช่น ปัจจุบัน

2.12.2 อรอุมา มานะการ (2545 : 1) ศึกษาวิจัยเรื่อง บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากข้าวกล้อง การวิจัยเรื่องบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากข้าวกล้อง ที่มีรูปแบบที่แปลกตามีเอกลักษณ์ที่แปลกใหม่สามารถรักษาคุณภาพของอาหารได้ดีและง่ายต่อการใช้งานในการดำเนินการทำวิจัยในครั้งนี้ได้รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง โดยเป็นการออกแบบรูปทรงของบรรจุภัณฑ์และออกแบบฉลากขึ้นมาใหม่โดยใช้ชื่อตราสินค้าเดิมของห้างหุ้นส่วนจำกัดซินอกรีฟูดส์ รูปทรงของบรรจุภัณฑ์ได้แก่ น้ำข้าวกล้องปรุงรสชนิดซอง น้ำข้าวกล้องปรุงรสชนิดถุงเติม น้ำข้าวกล้องปรุงรสชนิดพร้อมดื่ม ได้แนวความคิดในการออกแบบรูปทรงมาจากรูปทรงของเม็ดข้าวซึ่งเป็นส่วนผสมหลักของผลิตภัณฑ์และผสมเข้ากับรูปทรงเรขาคณิตเพื่อประโยชน์ในการขนส่งและการวางขายสีที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์เพื่อบ่งบอกถึงรสชาติต่างๆ ได้แก่ รสธรรมชาติแทนด้วยสีเขียว เนื่องจากมีส่วนผสมหลักที่มีจากธรรมชาติ รสจืดแทนด้วยสีฟ้า เนื่องจากสีฟ้าใช้ในบรรจุภัณฑ์น้ำดื่มที่มีรสชาติจืด รสกาแฟแทนด้วยสีน้ำตาล เนื่องจากมีส่วนผสมของกาแฟรสวนิลาแทนด้วยสีเหลืองอ่อนเนื่องจากสีเหลืองใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางจิตวิทยาเป็นสีที่ทำให้อยากรับประทานอาหาร และภาพที่ใช้ประกอบในฉลากใช้ภาพของข้าว เนื่องจากเนื่องจากผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมหลัก คือ ข้าว ในการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องในงานบรรจุภัณฑ์ได้แก่การออกแบบรูปทรงของบรรจุภัณฑ์ การออกแบบฉลากระบบการพิมพ์ในการศึกษาข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้การวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

2.12.3 วัฒนพันธุ์ ครุฑะเสน, รัฐศิลป์ สุวรรณธนะเวช, อาวิน อินทรังษีและภาคภูมิ บุญธรรมช่วย (2547 : 1) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รูปแบบแนวทางที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดและสามารถสู่ตลาดโลกได้ในอนาคต โดยคำนึงถึงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็นองค์ประกอบสำคัญ มุ่งเน้นให้เกิดแนวทางและวิธีการในการนำเอาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคในประเทศและสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคในตลาดโลกในอนาคต การศึกษาในครั้งนี้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ด้านการเกษตรในพื้นที่ศึกษา 3 จังหวัด 4 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้แก่ จังหวัดสกลนคร ผลิตภัณฑ์คือ ปลาร้าสำเร็จรูป จังหวัดเลย ผลิตภัณฑ์คือ มะขามหวานและกระชายดำ จังหวัดสมุทรสงคราม ผลิตภัณฑ์คือ น้ำตาลมะพร้าว โดยทางคณะผู้วิจัยได้ศึกษาและสำรวจรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งได้แบ่งการออกแบบเป็น 4 แนวทางในแต่ละแบบของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์

2.12.4 อภิสิทธิ์ ไล่ศัตรูไกล, พยูร โมสิกรัตน์และมาลินี วิกรานต์ (2547 : 1) ศึกษาวิจัยเรื่อง หีบห่อจากวัสดุธรรมชาติการศึกษางานออกแบบเพื่อการอนุรักษ์ ศึกษาประเภทของการออกแบบหีบห่อจากวัสดุธรรมชาติในภาคใต้ โดยจำแนกตามลักษณะทางกายภาพของประเภทอาหาร วัสดุในการทำหีบห่อ กรรมวิธีการผลิตหีบห่อ การแปรรูปวัสดุธรรมชาติ โครงสร้างของหีบห่อ คุณสมบัติของวัสดุและหีบห่อ ประโยชน์ใช้สอย การขนส่ง การบรรจุภัณฑ์ สภาพภูมิอากาศ ระยะเวลาในการเก็บรักษา และกลยุทธ์ทางการตลาดของหีบห่อ ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีผลต่อแนวคิด รูปแบบของหีบห่อวัสดุธรรมชาติในสังคมไทย การใช้วัสดุธรรมชาติในการหีบห่ออาหารของคนในภาคใต้มีมานานและได้สืบต่อไปยังรุ่นลูกหลาน โดยมีการเลือกสรรชนิดวัสดุมากมาย ส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ในบริเวณที่ใกล้เคียงที่พักอาศัยเป็นหลัก และสามารถเลือกใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืชที่นำมาทำหีบห่อตามความเหมาะสมกับประเภทอาหารได้อย่างลงตัว ได้ประโยชน์ทั้งการคุ้มครอง ป้องกัน การนับจำนวน การทำสัญลักษณ์ในการจำหน่าย การจัดเรียงซ้อน การนำพาในการขนส่ง การแสดงตนของอาหารเพื่อเชิญชวนผู้บริโภคให้สามารถซื้อหาได้อย่างมั่นใจว่าเป็นชนิดอาหารที่ต้องการ รวมถึงให้กลิ่นและรสชาติของอาหารจากวัสดุที่ใช้หีบห่อเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนของพืชที่เป็นวัสดุธรรมชาติที่นิยมนำมาใช้หีบห่ออาหารในภาคใต้ดังกล่าวประกอบด้วยใบและกาบกล้วย ใบพ้อ ใบไผ่ ใบจาก ใบคลุ้ม ใบลาน ใบชิง ใบทัง ใบยางพารา กาบหมาก เป็นต้น ผู้ใช้วัสดุธรรมชาติในแต่ละท้องถิ่นของภาคใต้สามารถนำคุณลักษณะเด่นของพืชส่วนต่าง ๆ มาใช้ให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยของหีบห่อ การขนส่ง การจำหน่ายและมีกรรมวิธีที่ส่งผลถึงความรู้สึก ความปลอดภัยในการบริโภค การเก็บรักษาและกลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างเหมาะสมกับคุณลักษณะของอาหารในวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มคนในภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.5 มาลินี ทวีศรี (2556 : 1) ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาหีบห่อใบตองสู่การออกแบบภายในศูนย์การออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของหีบห่อใบตอง โดยศึกษาในเรื่องประโยชน์ใช้สอย รูปทรง วิธีการ และวัสดุ ตลอดจนนามธรรมที่แฝงในหีบห่อใบตอง สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงถึงวิถีชีวิตแห่งความเรียบง่ายของท้องถิ่นและการรู้จักผสมผสานการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์และพัฒนาสู่การออกแบบศูนย์การออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสำรวจจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานไปสู่ประเด็นสำคัญของเครื่องมือในการศึกษา สังเกต และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในองค์ความรู้นั้นๆและทดลองตามขบวนการที่ได้ศึกษามา ได้ข้อค้นพบเพื่อนำไปสู่การออกแบบ คือ พับ ห่อ ก่อรูปทรง คงธรรมชาติ โดยการนำเอาแผ่นใบตองซึ่งเป็นวัสดุชนิดเดียวหรือแผ่นเดียวนั้นมาห่อหุ้ม มีวิธีการห่อเพื่อทำให้เป็นรูปทรงต่างๆ และเกิดพื้นที่ว่างภายใน โดยมีการพับเป็นหัวใจหลักในการทำให้เกิดรูปทรง เป็นการนำแนวคิดจากหีบห่อใบตอง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของไทยอย่างหนึ่งในการคิดสร้างสรรค์และออกแบบที่สอดคล้องกับธรรมชาติ มาประยุกต์สู่การออกแบบภายในโครงการศูนย์การออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยสร้างบริบทใหม่ให้กับพื้นที่ จากการกำหนดพื้นที่ใช้สอย ไปจนถึงรูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้โครงการ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน โดนการสื่อออกมาในรูปลักษณ์ และวิธีการต่างๆ ในการออกแบบที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดและแรงบันดาลใจที่เกิดจากผลลัพธ์ในการศึกษาหีบห่อใบตอง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มรการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาจากหีบห่อใบตองที่มีคุณค่านี้ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งรวมระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document) และเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ในการศึกษาแนวทางการออกแบบ การประยุกต์ใช้และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ในการเก็บข้อมูลและการวัดตัวแปรเป็นค่าร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้บริโภค ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

3.1 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.2 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.3 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

โดยวิธีการดำเนินการวิจัยศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนของการศึกษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.1 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ข้อมูลปฐมภูมิ ศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทำให้ทราบถึงปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ในการนำมาใช้ในงานออกแบบ โดยการได้ปรึกษาและรับคำเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย ผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาองค์ความรู้บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จากเจ้าหน้าที่ หนังสือ ตำราและห้องสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจำนวน 3 ท่าน โดยใช้การเลือกกลุ่มการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125) เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.กฤติกา ตันประเสริฐ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

2. ดร.นุชจรินทร์ เหลืองสะอาด อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

3. นายฉัตรชัย ระเบียบธรรม กรรมการผู้จัดการ บริษัท ยอดคอร์ปอเรชั่น จำกัด

ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. เภสัชกรหญิง ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร เลขาธิการมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

2. นายสุวิทย์ วีระยุทธศิลป์ หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์และออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

3. คุณ ณชุมา เมธามนตรี เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2.1 เพื่อศึกษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ

(1) แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับข้อมูล กรรมวิธีการออกแบบ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคำถามเบื้องต้นและไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลในเชิงกว้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย แต่ครอบคลุมตามประเด็นที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1.1) กล้องถ่ายรูป เพื่อนำมาใช้บันทึกรูปภาพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และสิ่งที่เกี่ยวข้องต่างๆ สถานที่ สภาพแวดล้อม เป็นต้น เป็นกล้องที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO

(1.2) สมุดบันทึก เพื่อนำมาใช้ในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในระหว่างการดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการจดบันทึกลงในสมุดเพื่อเก็บบันทึกข้อมูล

(1.3) อุปกรณ์อัดเสียง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลซ้ำ เพื่อให้เกิดความถูกต้องมากยิ่งขึ้นโดยอุปกรณ์อัดเสียงนี้เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมความคิดเห็น ในการศึกษาเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ซึ่งจะใช้คำถามภายใต้กรอบแนวความคิดเพื่อศึกษาผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการศึกษาใช้หลักกระบวนการออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (ณัชวิชญ์ ติกุล. 2551 : 92-98) ดังนี้

1. การใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติให้มากที่สุด
2. กระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. วัสดุสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
4. การใช้เทคโนโลยีที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการผลิต

3.1.2.2 เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ

(1) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสอบถามความคิดเห็น ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมความคิดเห็น เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร จากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งจะใช้คำถามภายใต้กรอบแนวความคิดการออกแบบ ของ (ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา. 2557) ซึ่งกล่าวถึงการคิดแก้ไขปัญหาเบื้องต้นด้วยจินตนาการที่มีขอบเขต แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน มาใช้ในการศึกษาดังนี้

(1.1) ประสบปัญหาที่พบและมีแนวทางที่ต้องการจะแก้ไขหรือตอบสนอง
(1.2) ประมวลสร้างมโนทัศน์ระยะแรก “เริ่มทางการคิดอย่างสร้างสรรค์” (ระดับที่ 1)
(1.3) กำหนดองค์ประกอบของข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม (แผนผังของความคิด)
(1.4) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบที่กำหนด
(1.5) ประมวลสร้างมโนทัศน์ระยะที่สอง “คิดอย่างเป็นกระบวนการ” (ระดับที่2)
(1.6) เชื่อมโยง “นามธรรม” ไปสู่ “รูปธรรม”
(1.7) ประเมินผลการคิดเชิงมโนทัศน์

มาสอบถามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับตามความคิดเห็น ซึ่งเป็นคำถามเป็นแบบชนิดปลายปิด (Closed – Ended Question) และแบบชนิดปลายเปิด (Open - Ended Questions)

(2) การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

(2.1) ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ Website และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ สร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อมูลด้านการออกแบบภายใต้กรอบแนวความคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์

(2.2) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือ ตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความพ้องของข้อคำถามทุกข้อได้ 1.0 ถือว่าข้อคำถามใช้ได้ และมีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยจึงออกพื้นที่เพื่อสอบถาม ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสือราชการ เพื่อติดต่อกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และนัดหมายวันเวลาเพื่อเข้าไปดำเนินการด้วยตนเอง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ดร.ผดุงชัย ภู่พัฒน์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ดร.สุธาสินีน์ บุรีคำพันธุ์ อาจารย์สาขาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
-1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากคะแนน นำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง
R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 50-100)

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.1.3.1 ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบตามข้อจำกัดของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายและสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อสอบถามความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในการผลิต

3.1.3.2 นำผลสรุปของการศึกษาและเก็บข้อมูลมาใช้ในศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.1.3.3 ทำการผลิตบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรสำหรับทดสอบการใช้งานและประเมินความคิดเห็นต่อมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 รูปแบบตารางประเมินเพื่อหารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ลำดับ	รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ _____	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์					
2.	ความเหมาะสมในการใช้งาน					
3.	มีความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร					
4.	มีความสวยงามน่าใช้					
5.	มีความคิดสร้างสรรค์					
6.	มีราคาที่เหมาะสม					
7.	มีความสะอาดน่าใช้					
8.	มีความชัดเจนในการสื่อสาร					
9.	ผู้บริโภคสามารถสัมผัสผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์					
10.	มีความสะดวกในการขนส่ง					

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาภัยภูเบศร จากการสอบถามนำผลมาวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงเฉพาะบุคคลและความคิดเห็นที่สอดคล้อง เพื่อเป็นแนวทางในศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จดบันทึก และการถ่ายภาพ นำมารวบรวมและนำไปวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปพัฒนาเป็นบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรต่อไป

Input (ปัจจัยนำเข้า) คือ คุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายภายใต้แบรนด์อภัยภูเบศร

Output (ปัจจัยนำออก) คือ บรรจุภัณฑ์ ที่สามารถบรรจุผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายสำหรับอภัยภูเบศร

3.2 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ข้อมูลปฐมภูมิ ประเมินประสิทธิภาพด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์จากการไปพบผู้เชี่ยวชาญ การทดลองและผลการทดลอง

ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูล ด้านประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์ จากหนังสือ ตำรา เกี่ยวกับหัวข้อ ตามวัตถุประสงค์และอ้างอิงตามมาตรฐานระเบียบบรรจุภัณฑ์ของอียู (ระเบียบ 94/62/EC

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือ 2004/12/EC) การควบคุมการผลิตและการจัดการซากขยะบรรจุภัณฑ์ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน โดยใช้การเลือกกลุ่มการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550 : 125)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.กฤติกา ตันประเสริฐ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
2. ดร.นุชจรินทร์ เหลืองสะอาด อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
3. นายฉัตรชัย ระเบียบธรรม กรรมการผู้จัดการ บริษัท ยอดคอร์ปอเรชั่น จำกัด

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. รศ.ดร.สุชปา เนตรประดิษฐ์ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
2. ผศ.ดร.พงศ์ยุทธ จั่นทอง อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
3. อาจารย์ภิรมย์ นิลเจียรนัย หัวหน้าหน่วยปฏิบัติงานพิมพ์ออฟเซต แผนกการพิมพ์ โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพ

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.2.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสอบถามความคิดเห็น ของคือ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมความคิดเห็น เกี่ยวกับการทดสอบการใช้งาน ซึ่งจะใช้คำถามภายใต้กรอบแนวความคิดการการทดสอบมาตรฐานระเบียบบรรจุภัณฑ์ของอียู (ระเบียบ 94/62/EC หรือ 2004/12/EC) โดยใช้รูปแบบแนวคิดในการศึกษากระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ (ประชิด ทิณบุตร, 2531 : 25) ดังนี้

1. ด้านวัสดุ
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย
3. ด้านความสวยงามความเหมาะสมกับการใช้งาน

มาสอบถามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับตามความคิดเห็น ซึ่งเป็นคำถามเป็นแบบชนิดปลายปิด (Closed – ended question) และแบบชนิดปลายเปิด (Open ended questions)

3.2.2.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ Website และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ สร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อมูลด้านการออกแบบภายใต้กรอบแนวความคิด ของการประเมินประสิทธิภาพ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย โดยใช้รูปแบบแนวคิดในการศึกษากระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ (ประชิด ทิณบุตร, 2531 : 25) ดังนี้

(1.1) ด้านวัสดุ

(1.2) ด้านประโยชน์ใช้สอย

(1.3) ด้านความสวยงามความเหมาะสมกับการใช้งาน

(2) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือ ตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความพ้องของข้อคำถามทุกข้อได้ 1.0 ถือว่าข้อคำถามใช้ได้ และมีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยจึงออกพื้นที่เพื่อสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการออกแบบ โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสือราชการ เพื่อติดต่อกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และนัดหมายวันเวลาเพื่อเข้าไปดำเนินการด้วยตนเอง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ดร.ผดุงชัย ภู่พัฒน์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ดร.สุธาสินีน์ บุรีคำพันธุ์ อาจารย์สาขาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 50-100)

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประเมินบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิดที่ได้ออกแบบใหม่

3.2.3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทำการสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์บรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต

3.2.3.2 นำผลที่ได้จากการสอบถามนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและสรุปผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 รูปแบบตารางประเมินบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ลำดับ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	กระบวนการผลิต					
2.	มีลักษณะเฉพาะ					
3.	การขนส่งและเคลื่อนย้าย					
4.	วัสดุ					
5.	ประโยชน์ใช้สอย					
6.	ความเหมาะสมต่อการใช้งาน					
7.	ความแข็งแรงทนทาน					
8.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์					
9	ด้านสิ่งแวดล้อม					

3.2.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์บรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จากการนำผลมาวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงเฉพาะบุคคลและความคิดเห็นที่สอดคล้อง เพื่อประเมินปรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ได้แก่ (1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด (2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว (4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ (5) บรรจุภัณฑ์สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง (6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา (7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน (8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน (9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง (10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา

3.3 วิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินผลความคิดเห็นบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้พัฒนาใหม่ทั้ง 10 ชนิด ได้แก่ (1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด (2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว (4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ (5) บรรจุภัณฑ์สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง (6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา (7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน (8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน (9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง (10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา

ประชากร คือ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคที่ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.3.2.1 แบบประเมินความคิดเห็นผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ที่ได้พัฒนาใหม่ ได้แก่ (1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด (2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว (4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ (5) บรรจุภัณฑ์สบู่บำรุงผิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบฝรั่ง (6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา (7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน (8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน (9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง (10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา เพื่อประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ประเมินตามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และใช้อ่านค่าตามอัตราส่วนดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.3.2.2 การสร้างเครื่องมือแบบประเมิน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ทำการสร้างเครื่องมือ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ผู้วิจัย ได้นำแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 25) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์อยู่ 2 ประการ ดังนี้

(1) เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเอื้ออำนวยคุณประโยชน์ในด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัยต่อการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ มีความประหยัด มีประสิทธิภาพในการผลิต การบรรจุ การขนส่ง การเก็บรักษา การวางจำหน่าย และการอุปโภค

(2) เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยใช้ความรู้แขนงศิลปะเข้ามาสร้างคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติต่างๆ เช่น

(2.1) ความมีเอกลักษณ์พิเศษของผลิตภัณฑ์

(2.2) ความมีลักษณะพิเศษที่จะสามารถสร้างความทรงจำ หรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต

(2.3) ความมีลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อุปโภคบริโภค ตลอดจนให้เข้าใจถึงความหมายและคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์

3.3.2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ดร.ผดุงชัย ภู่พัฒน์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ดร.สุธาสินีน์ บุรีคำพันธุ์ อาจารย์สาขาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
-1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง
R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ
ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 50-100)

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ประเมินกับกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร จากนั้นนำกลับมาสรุปผลที่ได้ ในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 3.3 รูปแบบตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรของผู้บริโภคด้านการออกแบบ

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบด้านการออกแบบ	**ระดับความเหมาะสม**				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของบรรจุภัณฑ์					
2. ความเหมาะสมของกราฟิกที่ใช้					
3. คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย					
4. ความคิดสร้างสรรค์					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
8. ลวดลายและสีสันที่เป็นเอกลักษณ์					
9. สื่อถึงเอกลักษณ์ของอภัยภูเบศร					
10. มีความแตกต่างจากรูปแบบบรรจุภัณฑ์เดิม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 รูปแบบตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรของผู้บริโภคด้านวัสดุ

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบด้านวัสดุ	**ระดับความเหมาะสม**				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม					
2. ใช้วัสดุที่สามารถย่อยสลายได้					
3. วัสดุมีความเหมาะสมในการใช้งาน					

ตารางที่ 3.5 รูปแบบตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรของผู้บริโภคด้านประโยชน์ใช้สอย

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอย	**ระดับความเหมาะสม**				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปร่างและรูปทรงมีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย					
2. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
3. มีความปลอดภัยในการใช้งาน					
4. ขนาดและรูปร่างไม่เป็นอุปสรรคในการขนส่ง					
5. มีความคุ้มค่าในการใช้งาน					

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยแบ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
3.51 – 4.50 หมายถึง มาก
2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง
1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย
1.0 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

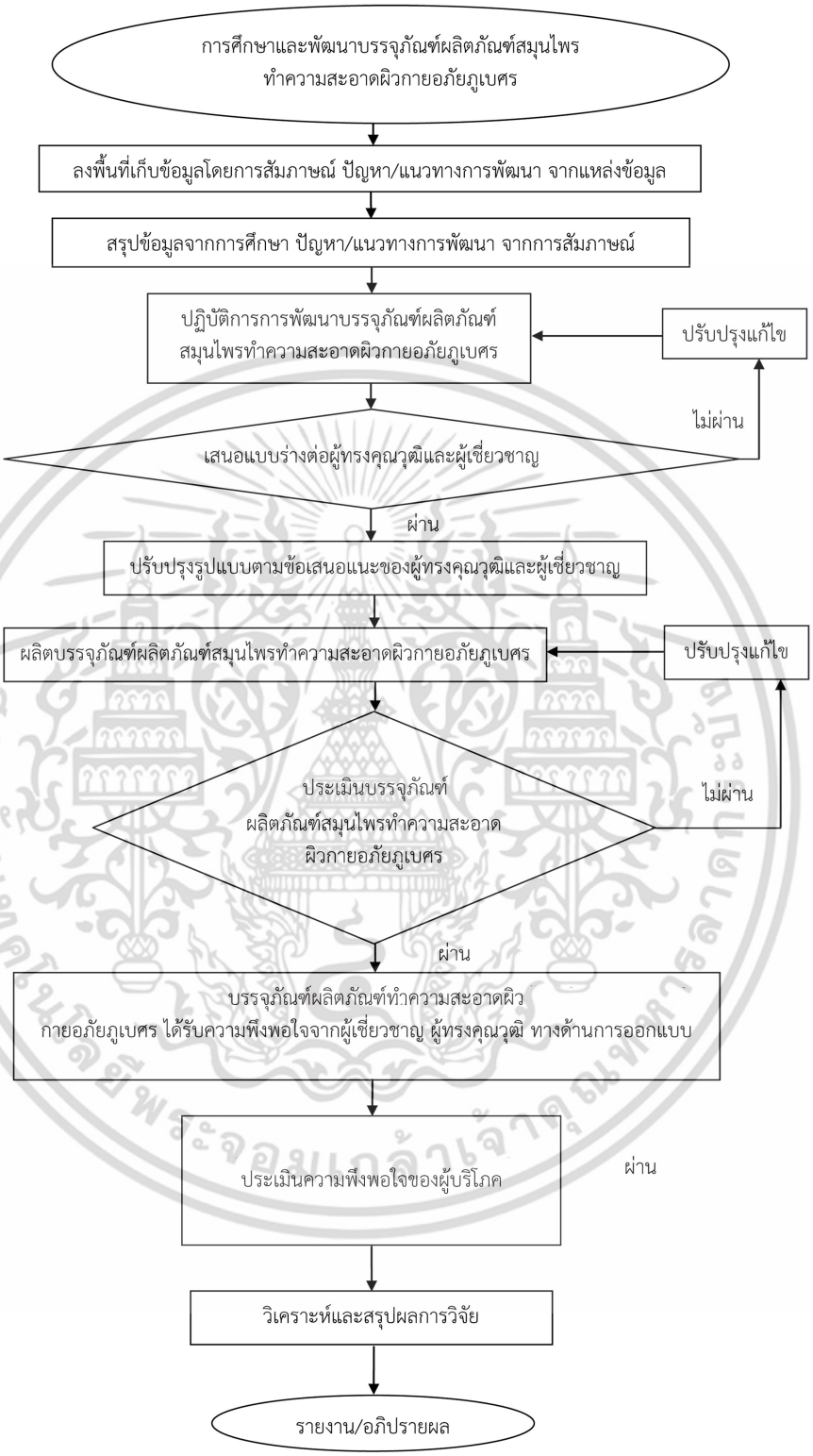

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (28 มีนาคม 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร เพื่อใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

4.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการลงปรึกษา และรับคำเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายจากผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้รับข้อมูลโดยแบ่งข้อมูลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร พบว่า อัตลักษณ์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมุ่งเน้นในเรื่องของความสะอาด ความชัดเจนและการสัมผัสผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ปัจจุบันปัญหาที่มีในบรรจุภัณฑ์เดิม คือ สรรพคุณที่มีอยู่มากมายในสมุนไพร มูลนิธิอยากจะบรรยายให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงสรรพคุณและคุณค่าต่างๆของสมุนไพรที่มีอยู่ในตัวผลิตภัณฑ์ รวมถึงอยากจะแนะนำผู้บริโภคให้ได้ความรู้ที่มีอยู่มากมายในสมุนไพรภายในบรรจุภัณฑ์เดียว ส่งผลให้บรรจุภัณฑ์ในปัจจุบัน มีรายละเอียดมากมายจนทำให้กราฟิกที่มีอยู่บนบรรจุภัณฑ์ ไม่สะอาดตาเท่าที่ควร ตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันไม่ชัดเจน เนื่องจากมีขนาดเล็กจนเกิดไป ทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่สะดวกในการเลือกซื้อ รวมถึงการสื่อสารของบรรจุภัณฑ์ไม่สามารถสื่อสารได้เท่าที่ควร ทางมูลนิธิต้องการให้บรรจุภัณฑ์สามารถสื่อสารกับผู้บริโภค ได้ชัดเจน ไม่เลอะเทอะจนเกินไป ในเรื่องของการใช้งานและประโยชน์ที่มีอยู่ในตัวผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงบรรจุภัณฑ์ต้องสามารถสื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ภายใน ในเรื่องของรูปทรง ชนิดของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถสัมผัสและรับรู้ได้ก่อนการตัดสินใจเลือกซื้อ

ปัจจัยของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีปัจจัยหลักอยู่ 3 ข้อ คือ (1) ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะเน้นในเรื่องของความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสื่อถึงความปลอดภัยของตัวผลิตภัณฑ์ภายในซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์ในที่นี้จะต้องทำให้ผู้บริโภคที่เลือกซื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์เกิดทัศนะคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ภายใน โดยสื่อสารทางบรรจุภัณฑ์ในด้านของกราฟิกที่ประกอบอยู่บนบรรจุภัณฑ์จะต้องมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่เหมาะสม สะอาดตาน่าใช้ (2) ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เน้นในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ทางสมุนไพรให้แก่ผู้บริโภค กราฟิกที่อยู่บนบรรจุภัณฑ์จำเป็นต้องสื่อให้ผู้บริโภคเห็นถึง รูปร่าง ลักษณะเด่นของสมุนไพรไทยที่เป็นส่วนประกอบหลักภายในผลิตภัณฑ์ ในที่นี้เป็นความชัดเจนในเรื่องของการแสดงถึงอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรทั้งในเรื่องของโลโก้ กราฟิก สี ลักษณะเด่น รูปทรงและวัสดุ รวมไปถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องทำการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและครบถ้วน (3) การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะต้องคำนึงถึงการสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์ เช่น กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ต้องสื่อสารให้เข้าใจตั้งแต่แรกเห็น ส่วนประกอบที่สำคัญ ตัวผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในหรือสามารถสัมผัสในเรื่องกลิ่นของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ก่อนการเลือกซื้อ

ภาพที่ 4.1 ภาพบรรจุภัณฑ์สบู่สมุนไพรอภัยภูเบศรชนิดก้อน 10 ชนิด รูปแบบเดิม
ที่มา: ABHAIHERB [Online], (2558)

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความสะอาด

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะเน้นในเรื่องของความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสื่อถึงความปลอดภัยของตัวผลิตภัณฑ์ภายในซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์ในที่นี้จะต้องทำให้ผู้บริโภคที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกิดทัศนะคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ภายใน โดยสื่อสารทางบรรจุภัณฑ์ในด้านของกราฟิกที่ประกอบอยู่บนบรรจุภัณฑ์จะต้องมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่เหมาะสม สะอาดตาน่าใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 ภาพบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เดิม
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (20 เมษายน 2558)

จากการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรสรุปได้ว่า ปัจจุบันกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สบู่ก้อนทั้ง 10 ชนิดของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีจุดด้อยอยู่ในเรื่องของตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ ที่มีขนาดเล็กจนทำให้ผู้บริโภคเกิดความยากต่อการอ่านและศึกษาข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ภายใน รวมถึงองค์ประกอบบนบรรจุภัณฑ์เดิมยังไม่สะอาดตา เนื่องจากมีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์มากมายที่ต้องการสื่อสารกับผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องใส่ลงบนบรรจุภัณฑ์ทำให้เกิดเป็นองค์ประกอบที่ดูไม่สะอาดตาเท่าที่ควร

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความชัดเจน

ปัจจัยที่มีผลเกี่ยวก้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเน้นเรื่องความชัดเจน ในที่นี้เป็นความชัดเจนในเรื่องของการแสดงถึงอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร ทั้งในเรื่องของโลโก้ กราฟิก สี ลักษณะเด่น รูปทรงและวัสดุ รวมไปถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องทำการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและครบถ้วน

จากการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรสรุปได้ว่า ปัจจุบันจุดด้อยในเรื่องของความชัดเจนของตัวบรรจุภัณฑ์คือการที่กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ยังไม่ดึงดูดสายตาของผู้บริโภคเท่าที่ควรรวมถึงรูปทรงและวัสดุของบรรจุภัณฑ์ยังไม่มีความโดดเด่น อีกทั้งเนื้อหาและกราฟิกบนบรจุภัณฑ์เดิมยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.3 ภาพรายละเอียดและข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เดิม
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (20 เมษายน 2558)

ภาพที่ 4.4 ภาพรายละเอียดและข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เดิม
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (20 เมษายน 2558)

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการสัมผัสผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค

บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะต้องคำนึงถึงการสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์ เช่น กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ต้องสื่อสารให้เข้าใจตั้งแต่แรกเห็น ส่วนประกอบที่สำคัญ ตัวผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในหรือสามารถสัมผัสในเรื่องกลิ่นของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ก่อนการเลือกซื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรสรุปได้ว่า ปัจจุบันบรรรจุภัณฑ์สบู่ก้อนของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเน้นในเรื่องของการสัมผัสตัวผลิตภัณฑ์ แต่ยังขาดในเรื่องของรูปร่างรูปทรงของตัวผลิตภัณฑ์ภายใน ซึ่งเป็นอีกเหตุผลหนึ่งในการเลือกและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคและยังอยากให้เน้นในเรื่องของวัสดุที่ใช้ให้มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิซึ่งเกี่ยวข้องกับธรรมชาติการรักษาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นการสัมผัสในเรื่องของความรู้สึกที่มีต่อผลิตภัณฑ์ภายในของผู้บริโภคด้วย

ภาพที่ 4.5 ภาพบรรจุภัณฑ์เดิม
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (20 เมษายน 2558)

4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ผู้วิจัยได้นำแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 77) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์อยู่ 2 ประการ ในด้านของการเอื้ออำนวยคุณประโยชน์ในด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัยต่อการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ มีความประหยัด มีประสิทธิภาพในการผลิต การบรรจุ การขนส่ง การเก็บรักษา การวางจำหน่ายและการอุปโภค และในด้านการสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยใช้ความรู้แขนงศิลปะเข้ามาสร้างคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติต่างๆ มาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรโดยใช้แนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ผู้วิจัยได้นำแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 77) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

4.2.1.1 ด้านเอื้ออำอวยคุณประโยชน์ด้านหน้าที่ใช้สอยพบว่า บรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเน้นหน้าที่ใช้สอยของบรรจุภัณฑ์ในเรื่องของการปกป้องผลิตภัณฑ์ภายในให้ปลอดภัยก่อนถึงมือผู้บริโภค รวมถึงการใช้บรรจุภัณฑ์ในการสื่อสารข้อมูล ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ภายในบรรจุภัณฑ์ที่มีอยู่มากมายกับผู้บริโภคให้ทราบถึงข้อดีของสมุนไพรไทยในแต่ละชนิดที่มีในผลิตภัณฑ์ทั้ง 10 ชนิด ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ตารางที่ 4.1 ตารางการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของคุณประโยชน์ด้านหน้าที่ใช้สอย

S (Strengths) จุดแข็ง	W (Weaknesses) จุดอ่อน
วัสดุที่ใช้สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ภายในได้ราคาถูก	ยังไม่สามารถบอกถึงรูปทรงภายในบรรจุภัณฑ์ได้ชัดเจน
O (Opportunities) โอกาส	**T (Threats) อุปสรรค**
ทำให้ผู้บริโภคได้ใช้ผลิตภัณฑ์ซึ่งมีราคาเหมาะสมไม่แพงจนเกินไป	มีปัญหาในเรื่องการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์

สรุปผลการวิเคราะห์พบว่าจุดแข็ง คือ วัสดุที่ใช้ในปัจจุบันสามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ภายในได้ในระดับหนึ่งและมีราคาที่เหมาะสมแต่พบจุดอ่อน คือ วัสดุที่ใช้ไม่สามารถบอกถึงรูปทรงของผลิตภัณฑ์ภายในได้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ด้านการสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค

ผู้วิจัยได้นำแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร, 2531 : 77) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

4.2.2.1 ด้านการสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค พบว่า บรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรต้องการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสรรพคุณต่างๆของสมุนไพรไทยให้แก่ผู้บริโภคผ่านทางบรรจุภัณฑ์ทั้ง 10 ชนิด เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความรู้และเห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ตารางการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ด้านการสื่อสารและสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค

S (Strengths) จุดแข็ง	W (Weaknesses) จุดอ่อน
มีเนื้อหาที่เป็นความรู้ต่อผู้บริโภคมากมายในเรื่องของคุณสมบัติของสมุนไพรไทย สีสันสื่อถึงผลิตภัณฑ์ภายในได้อย่างชัดเจน กราฟิกบ่งบอกถึงผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจน	ตัวอักษรที่ใช้มีขนาดเล็กจนเกินไป กราฟิกที่ใช้ยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร
O (Opportunities) โอกาส	**T (Threats) อุปสรรค**
ทำให้ผู้บริโภคได้รับความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทยและเห็นคุณค่าผลิตภัณฑ์ของไทย	ตัวอักษรที่ใช้มีขนาดเล็กจนเกินไปทำให้ผู้บริโภคศึกษาข้อมูลไม่สะดวก และกราฟิกยังไม่เป็นที่น่าสนใจต่อการเลือกซื้อ

สรุปผลการวิเคราะห์พบว่าจุดแข็ง คือ บรรจุภัณฑ์เดิมมีเนื้อหาที่เป็นความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรของไทย ทำให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์ไทยจุดอ่อน คือ ตัวอักษรที่ใช้มีขนาดเล็กจนเกินไปทำให้ผู้บริโภคศึกษาข้อมูลไม่สะดวก และกราฟิกยังไม่เป็นที่น่าสนใจต่อการเลือกซื้อของผู้บริโภค

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดด้านการตลาดมาพิจารณาในมุมมองของกลุ่มผู้ผลิต ตามหลัก 4P (คอทเลอร์ ฟิลิป. 2549 : 40) และกรอบแนวคิดด้านการตลาดมาพิจารณาในมุมมองของกลุ่มผู้บริโภค ตามหลัก 4C (คอทเลอร์ ฟิลิป. 2549 : 40) ดังนี้

4.2.3.1 ด้านการตลาดในมุมมองของกลุ่มผู้ผลิต ตามหลัก 4P (คอทเลอร์ ฟิลิป. 2549 : 40) พบว่า บรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่ค่อยเป็นที่น่าสนใจและแปลกใหม่เท่าที่ควร ในด้านของราคา มีความเหมาะสมอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง ราคาอยู่ในระดับปานกลางที่สามารถให้ผู้บริโภคในทุกกลุ่มซื้อได้ และมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่สะดวก โดยมีช่องทางการจัดจำหน่ายแยกตามกลุ่มร้านค้า อภัยภูเบศร ในที่ต่างๆภายในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อน

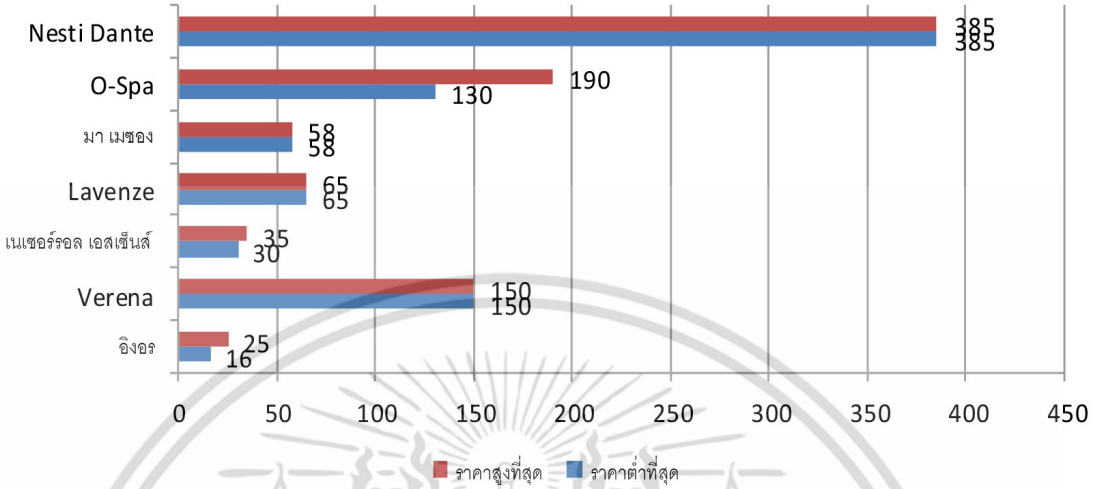

ภาพที่ 4.6 แสดงความแตกต่างด้านราคาในผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของแต่ละยี่ห้อ ที่มีขายอยู่ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ

ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (28 เมษายน 2558)

4.2.3.2 ด้านการตลาดในมุมมองของกลุ่มผู้บริโภค ตามหลัก 4C (คอทเลอร์ ฟิลิป. 2549 : 40) พบว่า บรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคเนื่องจากผลิตภัณฑ์ทุกชนิดผลิตจากสมุนไพรทางธรรมชาติของไทย ซึ่งไม่มีการกล่างอ้างสรรพคุณเกินความจริงและไม่มีการใช้สารเพื่อเร่งประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์อันก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค อีกทั้งในเรื่องของต้นทุนต่อผู้บริโภคมีราคาที่เหมาะสม ทำให้กลุ่มผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อได้ง่าย และมีความสะดวกในการซื้อผลิตภัณฑ์เนื่องจากมีการกระจายร้านค้าของผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศรตามที่ๆสะดวกแก่การซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

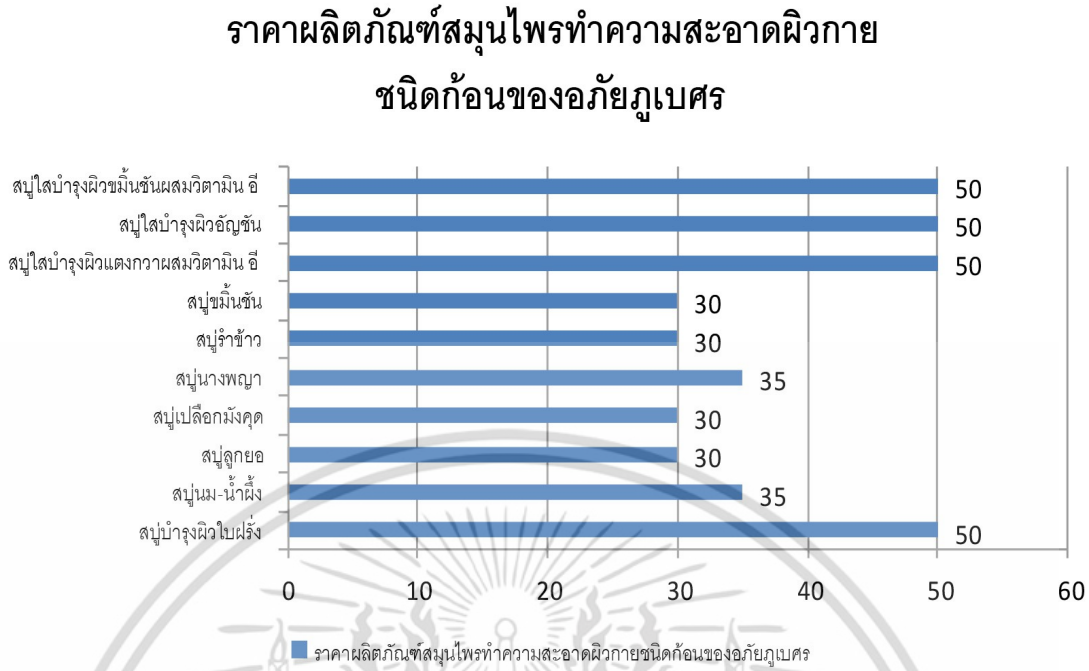

ภาพที่ 4.7 แสดงราคาผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (28 เมษายน 2558)

ผู้วิจัยได้ทำการระดมความคิดปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งรวมระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document) และเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ในการศึกษาแนวทางการออกแบบและการประยุกต์ใช้ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ในการเก็บข้อมูลและการวัดตัวแปรเป็นค่าร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้บริโภค โดยสรุปผลดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.8 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ขั้นที่ 1
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (13 มกราคม 2559)

จากการประเมินของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจากรูปแบบทั้ง 10 แบบ พบว่ารูปแบบที่ 4, 6 และ 10 เป็นรูปแบบที่มีผลการประเมินความพึงพอใจของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเป็น 3 อันดับแรก ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุป นำทั้ง 3 รูปแบบ ทำการวิจัยในขั้นต่อไป

ภาพที่ 4.9 จากซ้ายไปขวาแสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้รับการประเมินสูงสุด 3 อันดับแรก
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (1 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบ แบบที่ 1 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์เป็นแบบกล่องกระดาษสี่เหลี่ยมมีการเปิดใช้งานจากทางด้านบน ปรับโครงสร้างให้ดูน่าสนใจขึ้นและมีการปรับเปลี่ยนวัสดุให้เกิดความรู้สึกเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

การออกแบบ แบบที่ 2 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์มีลักษณะของกล่อง คล้ายกล่องนมแต่สามารถเปิดใช้งานผลิตภัณฑ์จากด้านข้าง ใช้วัสดุในการผลิตให้สื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สามารถเข้าถึงตัวผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้นจากแบบที่ 1

การออกแบบ แบบที่ 3 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์เป็นบรรจุภัณฑ์แบบหีบห่อ ใช้วัสดุในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากล ให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงตัวผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้นจาก แบบที่ 2

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 1			ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 2			ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 3		
		N=6		ระดับความคิดเห็น	N=6		ระดับความคิดเห็น	N=6		ระดับความคิดเห็น
		$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.	
1.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	3.17	0.29	ปานกลาง	3.50	0.58	ปานกลาง	3.50	0.58	ปานกลาง
2.	ความเหมาะสมในการใช้งาน	3.17	0.29	ปานกลาง	3.17	0.29	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
3.	มีความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
4.	มีความสวยงามน่าใช้	3.33	0.58	ปานกลาง	3.50	0.87	ปานกลาง	3.67	0.79	มาก
5.	มีความคิดสร้างสรรค์	3.17	0.58	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง	3.50	0.00	ปานกลาง
6.	มีราคาที่เหมาะสม	3.50	0.58	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง	3.17	0.29	ปานกลาง
7.	มีความสะอาดน่าใช้	3.00	0.87	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง
8.	มีความชัดเจนในการสื่อสาร	3.00	0.50	ปานกลาง	3.50	0.00	ปานกลาง	3.67	0.29	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ									
		ระดับความคิดเห็น รูปแบบที่ 1			ระดับความคิดเห็น รูปแบบที่ 2			ระดับความคิดเห็น รูปแบบที่ 3		
		N=6		ระดับความคิดเห็น	N=6		ระดับความคิดเห็น	N=6		ระดับความคิดเห็น
		$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.	
9.	ผู้บริโภคสามารถสัมผัสผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์	3.33	0.29	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง	3.67	0.29	มาก
10.	มีความสะดวกในการขนส่ง	3.00	0.58	ปานกลาง	3.67	0.29	มาก	4.00	0.00	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.23	0.51	ปานกลาง	3.43	0.40	ปานกลาง	3.58	0.37	มาก
	ลำดับ	3			2			1		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.23) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.51) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมปานกลาง , รูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.43) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.40) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมปานกลาง , รูปแบบที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.58) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.37) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมาก อยู่ในลำดับที่1 ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบที่ 3 ไปพิจารณาเพื่อใช้ในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรให้มีความเหมาะสมในทุกด้านมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และออกแบบเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างภายใน

ลำดับ	รูปแบบโครงสร้างภายใน	ผลการวิเคราะห์
1		โครงสร้างภายในรูปแบบที่ 1 ส่งผลให้บรรจุภัณฑ์ภายนอกมีความแข็งแรง และมีรูปทรงที่สวยงาม สามารถวางบนชั้นวางเพื่อใช้ในการขายได้สะดวกและเหมาะสม แต่ยังไม่มีความแข็งแรง เนื่องจากในระหว่างการขนส่งสามารถฉีกขาดได้เนื่องจากโครงสร้างยังมีจุดอ่อน
2	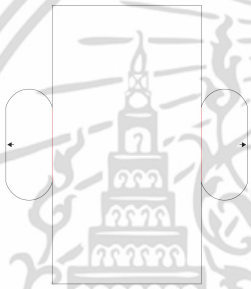	โครงสร้างภายในรูปแบบที่ 2 ส่งผลให้บรรจุภัณฑ์ภายนอกมีความแข็งแรง ในเรื่องของการขนส่ง ในระหว่างการขนส่งไม่มีการฉีกขาดเนื่องจากมีโครงสร้างมารองรับ แต่ด้วยมีโครงสร้างที่แข็งแรงมารองรับทำให้การโค้งมีแรงต้านส่งผลต่อรูปร่างบรรจุภัณฑ์ภายนอกที่ไม่สม่ำเสมอ ถือว่าโครงสร้างยังมีจุดอ่อน
3	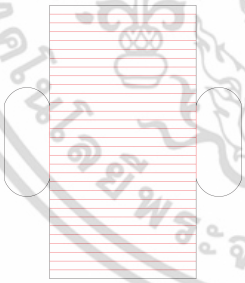	โครงสร้างภายในรูปแบบที่ 3 ส่งผลให้บรรจุภัณฑ์ภายนอกมีโครงสร้างที่แข็งแรงและลดแรงต้านของการโค้งโดยการเพิ่มเส้นที่เท่าๆกัน ความห่างประมาณ 0.5 ซม. และยังคงโครงสร้างที่ใช้รองรับเพื่อเพิ่มความแข็งแรง ในเรื่องของการขนส่ง ในระหว่างการขนส่งไม่มีการฉีกขาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

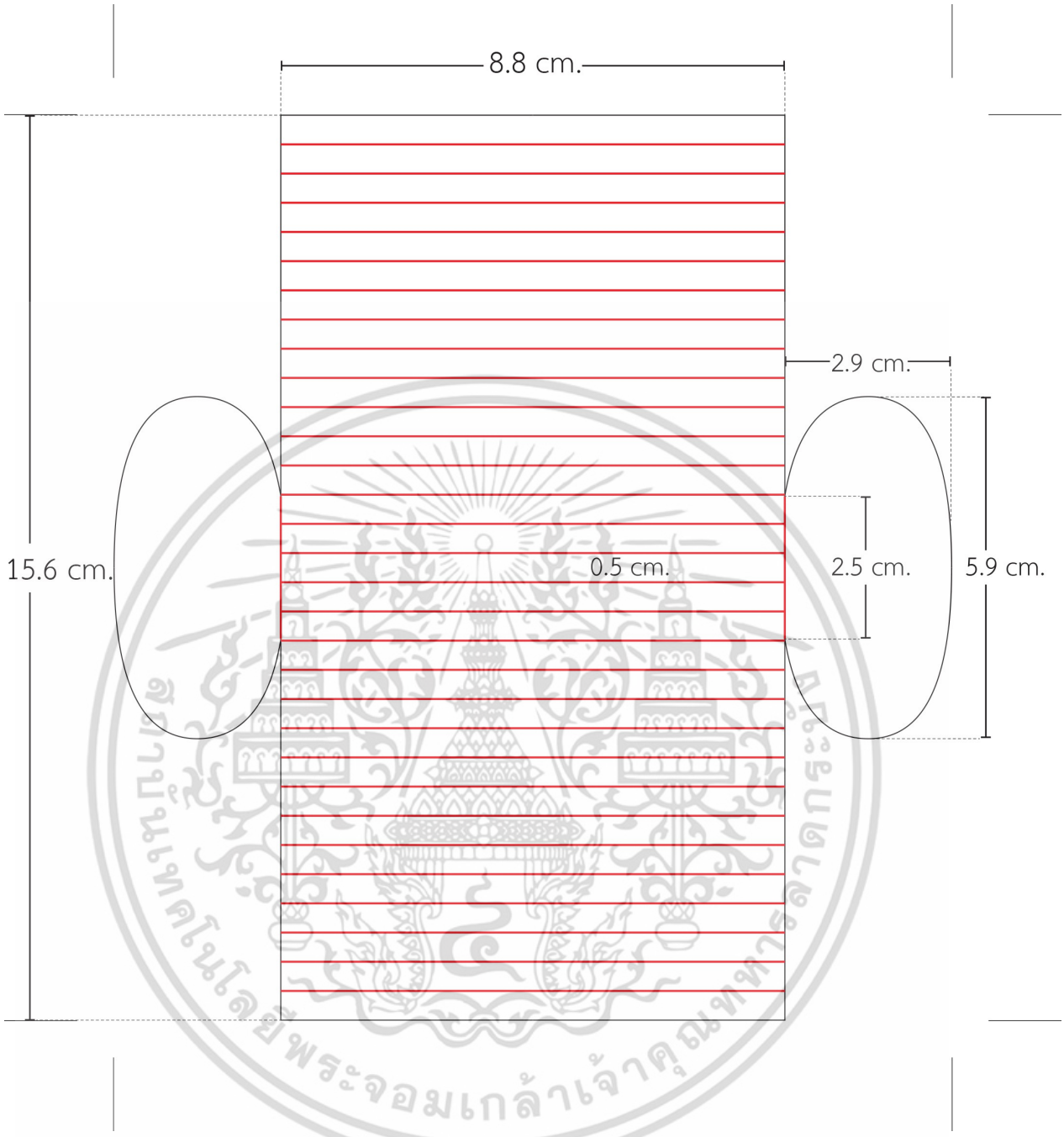

ภาพที่ 4.10 แสดงโครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (14 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

ลำดับ	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	ผลการวิเคราะห์
1	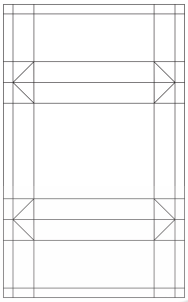	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ภายนอกที่ออกแบบมา พัฒนาออกมาเป็นแบบบรรจุภัณฑ์ในลักษณะของหีบห่อ เกิดเป็นโครงสร้างตามรูปแบบที่แสดง เพื่อสอดคล้องกับโครงสร้างภายในที่ได้พัฒนามาตามรูปแบบโครงสร้างภายในที่ 1
2	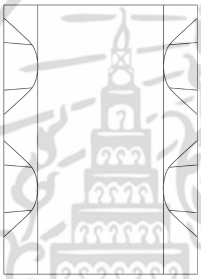	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ภายนอกที่ออกแบบมา พัฒนาออกมาเป็นแบบบรรจุภัณฑ์ในลักษณะของหีบห่อ เกิดเป็นโครงสร้างตามรูปแบบที่แสดง เพื่อสอดคล้องกับโครงสร้างภายในที่ได้พัฒนามาตามรูปแบบโครงสร้างภายในที่ 2 โดยมีการออกแบบคำนวณส่วนโค้งเว้าเพื่อให้เหมาะสมกับโครงสร้างในรูปแบบที่ 2 ที่ได้พัฒนา
3	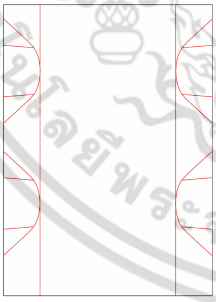	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ภายนอกที่ออกแบบมา พัฒนาออกมาเป็นแบบบรรจุภัณฑ์ในลักษณะของหีบห่อ เกิดเป็นโครงสร้างตามรูปแบบที่แสดง เพื่อสอดคล้องกับโครงสร้างภายในที่ได้พัฒนามาตามรูปแบบโครงสร้างภายในที่ 3 มีการปรับองศาส่วนโค้ง เพื่อให้เหมาะกับโครงสร้างที่ได้รับการพัฒนาในรูปแบบที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

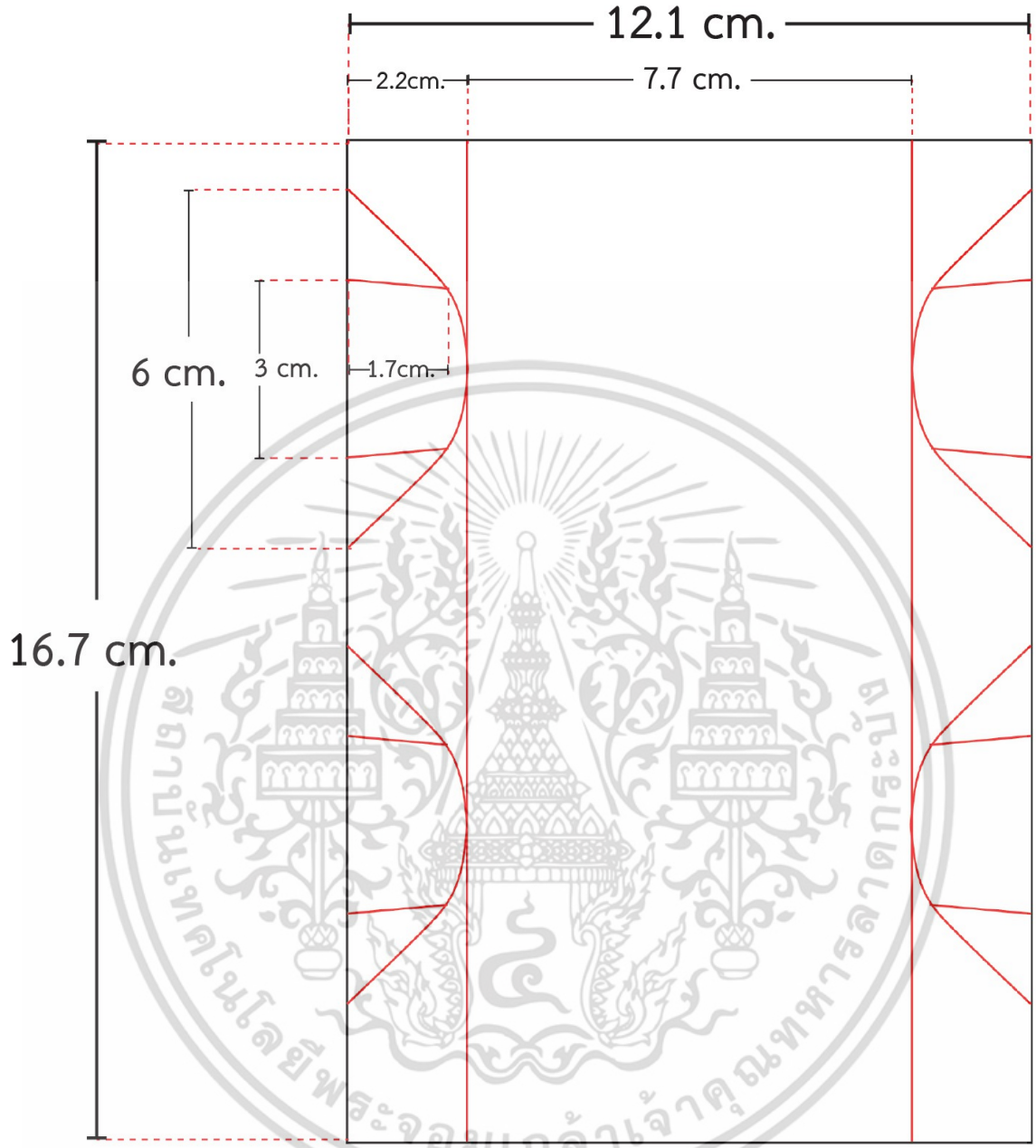

ภาพที่ 4.11 แสดงโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบบที่ 1
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (16 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

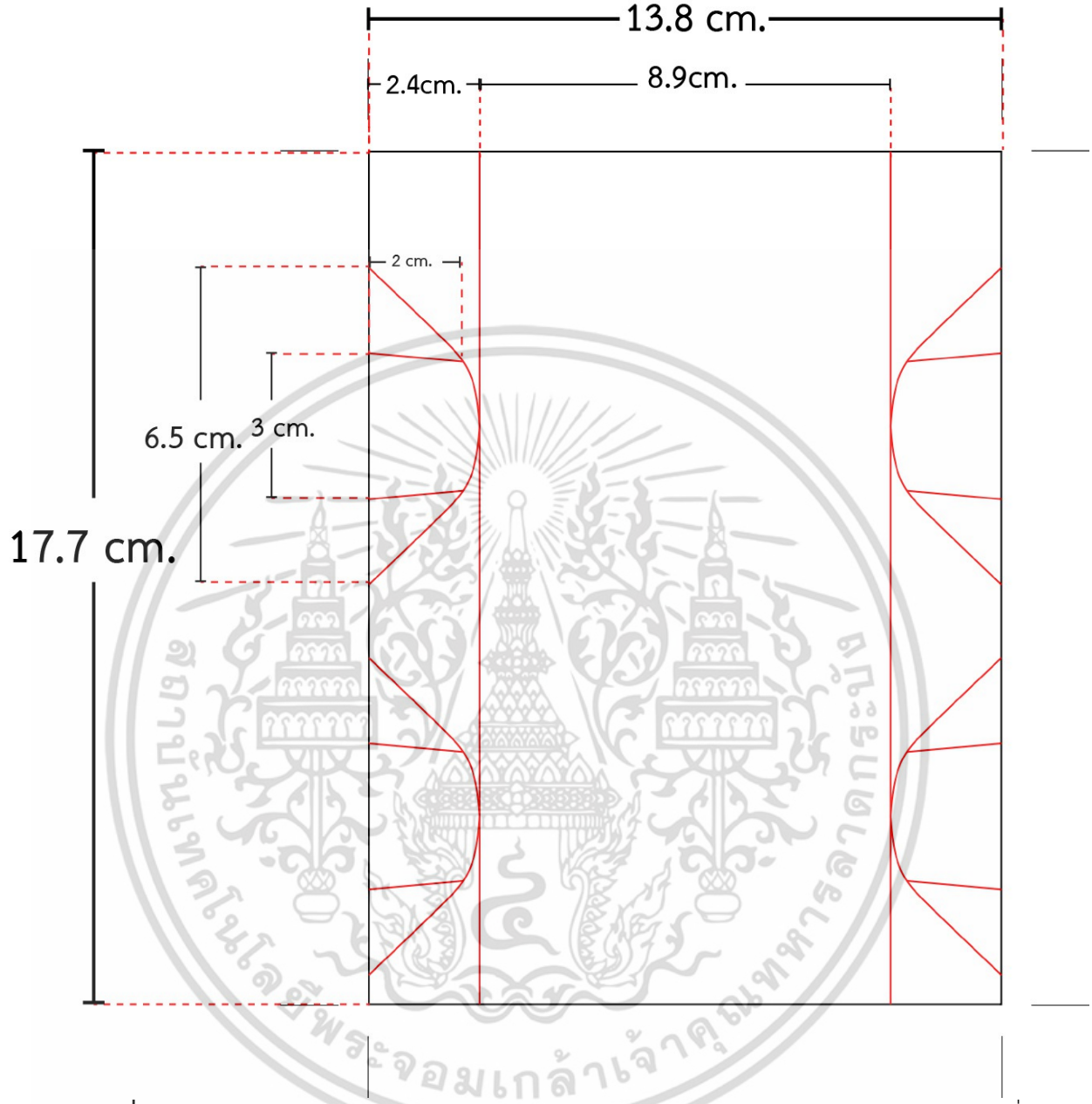

ภาพที่ 4.12 แสดงโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบบที่ 2
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (16 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

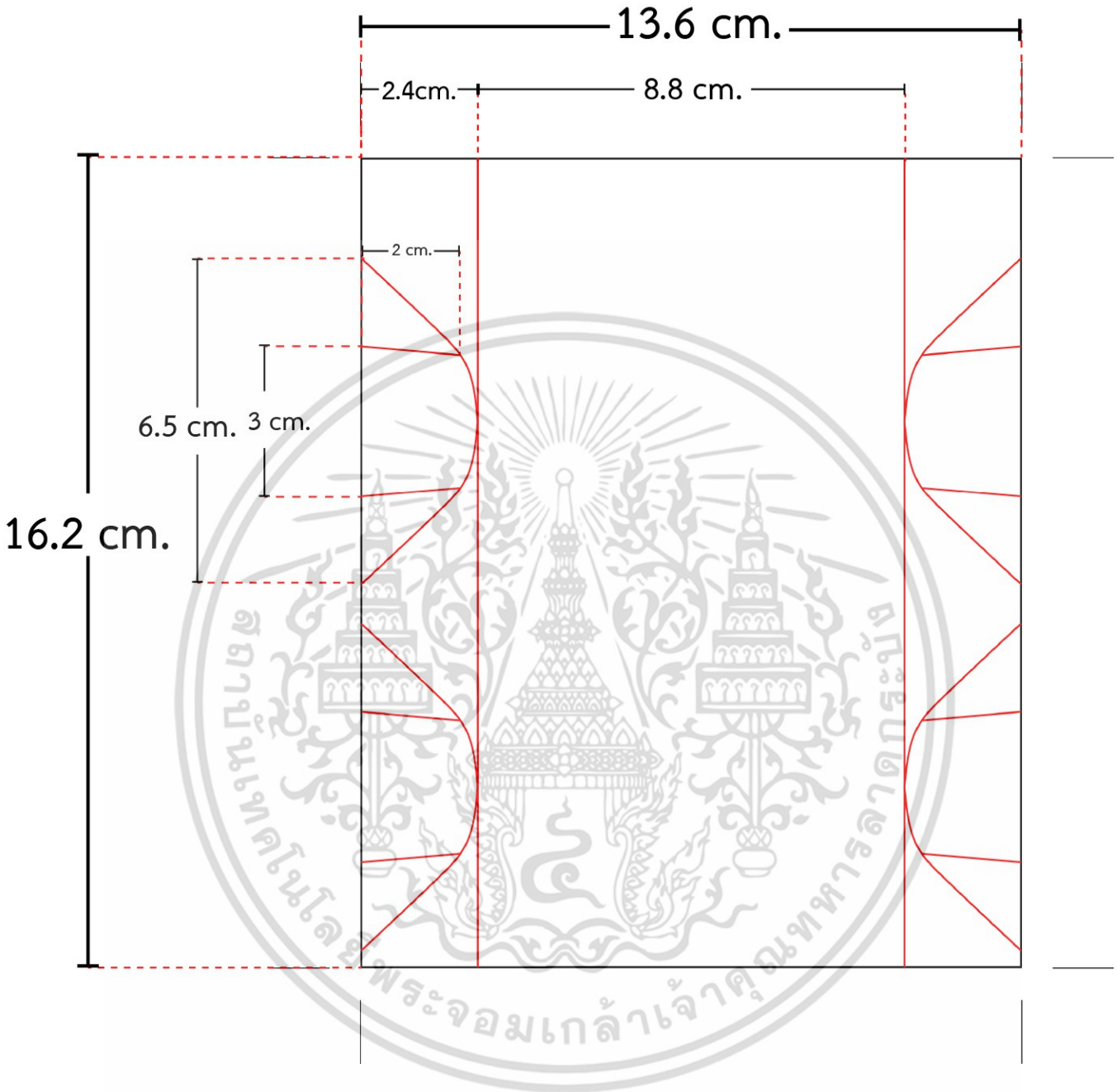

ภาพที่ 4.13 แสดงโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบบที่ 3
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (16 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด นี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับราคา โดยกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย สบู่เปลือกมังคุด สบู่ลูกยอ สบู่รำข้าวและสบู่ขมิ้นบำรุงผิว ซึ่งมีระดับราคาอยู่ที่ 30 บาท กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สบู่นางพญาและสบู่นมน้ำผึ้ง ซึ่งมีระดับราคาอยู่ที่ 35 บาท และกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัญและสบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง ซึ่งมีระดับราคาอยู่ที่ 50 บาท เพื่อนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ในเรื่องขางกราฟิกให้เหมาะสมกับราคาของผลิตภัณฑ์ และจำแนกขนาดโครงสร้างภายในรวมถึงบรรจุภัณฑ์ภายนอกตามขนาดของผลิตภัณฑ์ภายในได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย สบู่เปลือกมังคุด สบู่ลูกยอ สบู่รำข้าวและสบู่ขมิ้นบำรุงผิว กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สบู่นางพญา สบู่นมน้ำผึ้ง สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัญและสบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชันและสบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และโครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

	กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	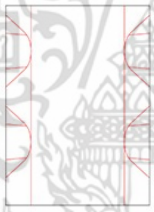		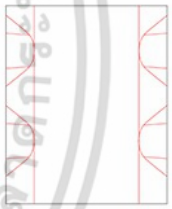
โครงสร้างภายใน	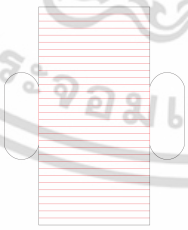	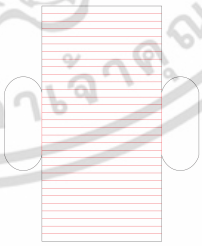	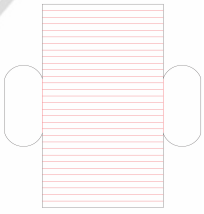
ชนิดของผลิตภัณฑ์	- สบู่เปลือกมังคุด - สบู่ลูกยอ - สบู่รำข้าว - สบู่ขมิ้นบำรุงผิว	- สบู่นางพญา - สบู่นมน้ำผึ้ง - สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน - สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง	- สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน - สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์ได้โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ภายในและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบกราฟิกสำหรับบรรจุภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร คำนึงถึงการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในบรรจุภัณฑ์สำหรับทำความสะอาดผิว กราฟิกมีการออกแบบให้ออกมาแล้วเกิดความรู้สึกน่าใช้ มีการใช้สีที่ดูสะอาดตาขึ้นจากกราฟิกผลิตภัณฑ์เดิมและออกแบบโดยเน้นการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรโดยคำนึงถึงการมองเห็นของผู้บริโภคโดยเน้นโลโก้ของอภัยภูเบศรให้เด่นชัดเพื่อให้เป็นที่จดจำของผู้บริโภค และยังเน้นกราฟิกในเรื่องของชนิดผลิตภัณฑ์ทั้ง 10 ชนิดให้เด่นชัดและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น กราฟิกที่ทำการออกแบบมีการใช้ภาพที่สื่อถึงชนิดของผลิตภัณฑ์และทำการออกแบบให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์และยากแก่การลอกเลียนแบบ เนื่องจากมีการนำภาพมาทำการออกแบบโดยเขียนให้มีลักษณะของภาพเสมือนจริงและดึงโทนสีของแต่ละชนิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสบู่ทั้ง 10 ชนิด โดยใช้การออกแบบกราฟิกที่เรียกว่า Duotone ออกแบบให้ภาพมีสีเพียงสองสีไล่ระดับอยู่ในภาพ เพื่อช่วยทำให้ภาพดูง่ายขึ้นโดยเฉพาะภาพที่เขียนขึ้นเน้นชนิดของผลิตภัณฑ์ภายในทำให้เกิดความน่าสนใจเด่นชัด และเกิดความชัดเจนในภาพตามสีที่ผู้วิจัยออกแบบให้เป็นไปได้ง่ายขึ้นรวมไปถึงทำให้กราฟิกที่ออกแบบนั้นมีความสะอาดตาตรงตามปัจจัยหลักการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร การออกแบบในเรื่องของตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ ออกแบบให้มีขนาดตัวอักษรที่ผู้บริโภคเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเน้นให้ตัวอักษรมีขนาดที่ใหญ่ขึ้นจากบรรจุภัณฑ์เดิม และออกแบบให้มีการจัดเรียงข้อความบนบรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ข้อความบนบรรจุภัณฑ์ได้ง่ายขึ้นจากบรรจุภัณฑ์เดิมโดยที่ไม่ต้องพลิกบรรจุภัณฑ์เพื่อหาข้อมูล เพื่อความสะดวกสบายของผู้บริโภค

ภาพที่ 4.14 แสดงการออกแบบกราฟิกแบบ Duotone
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (22 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

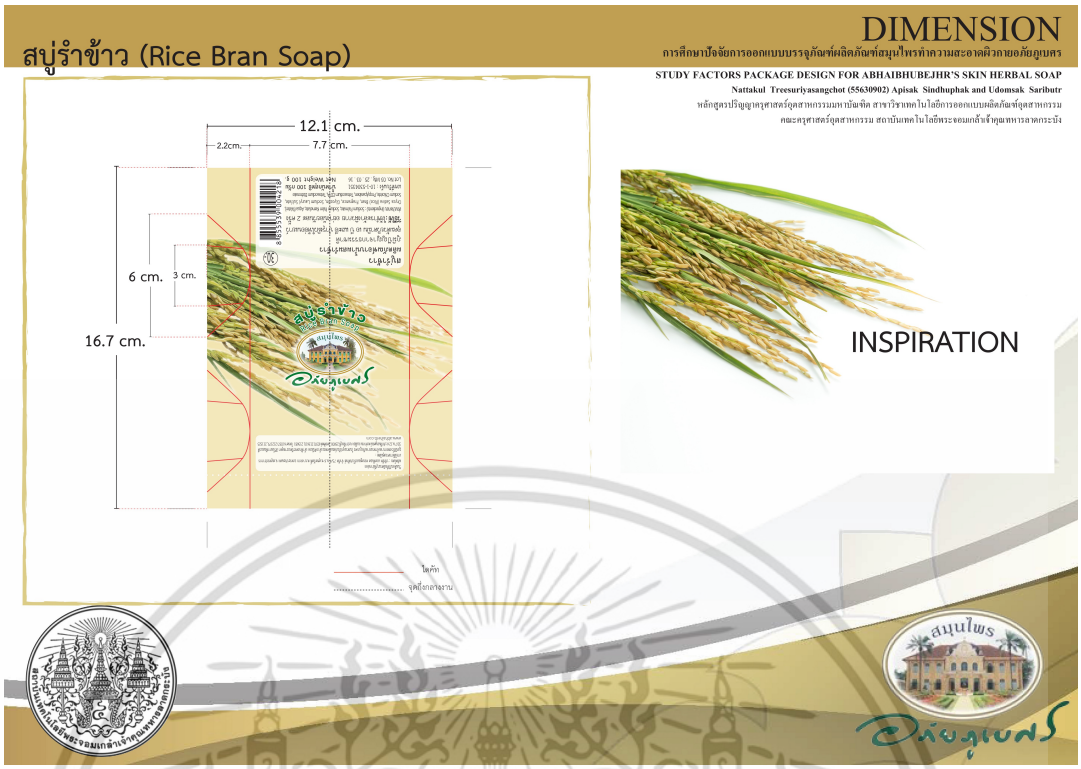

ภาพที่ 4.15 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่รำข้าว
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (2 พฤษภาคม 2559)

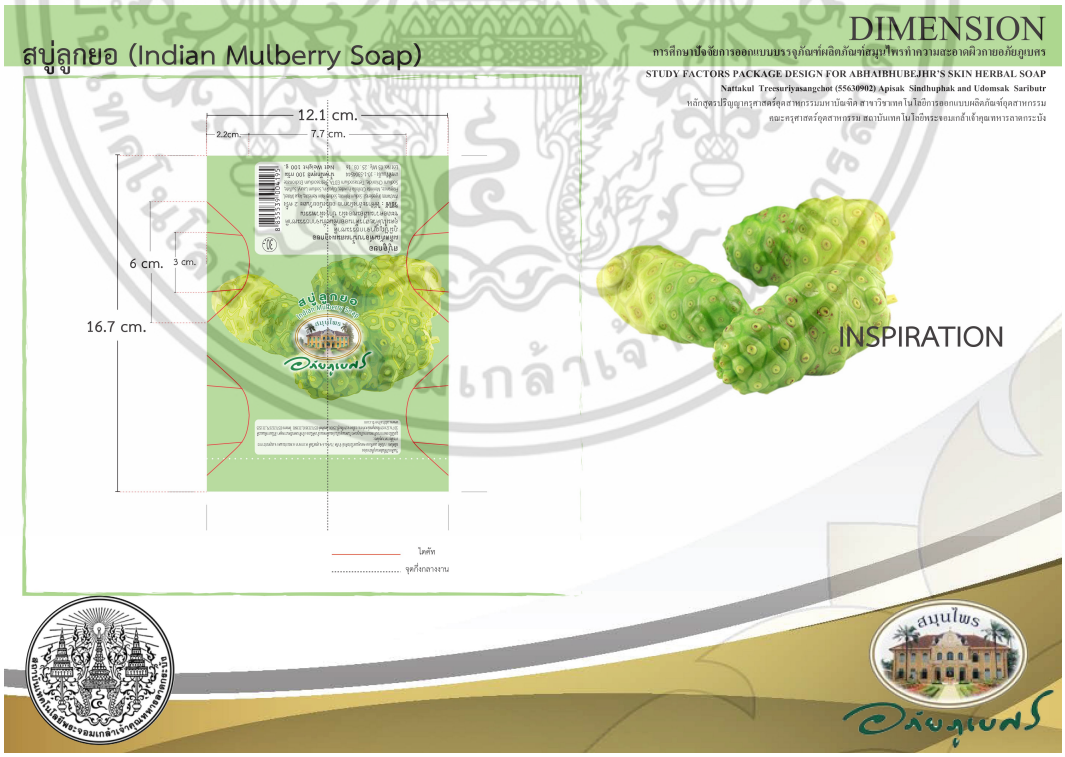

ภาพที่ 4.16 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ลูกยอ
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (2 พฤษภาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.17 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่เปลือกมังคุด
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (5 พฤษภาคม 2559)

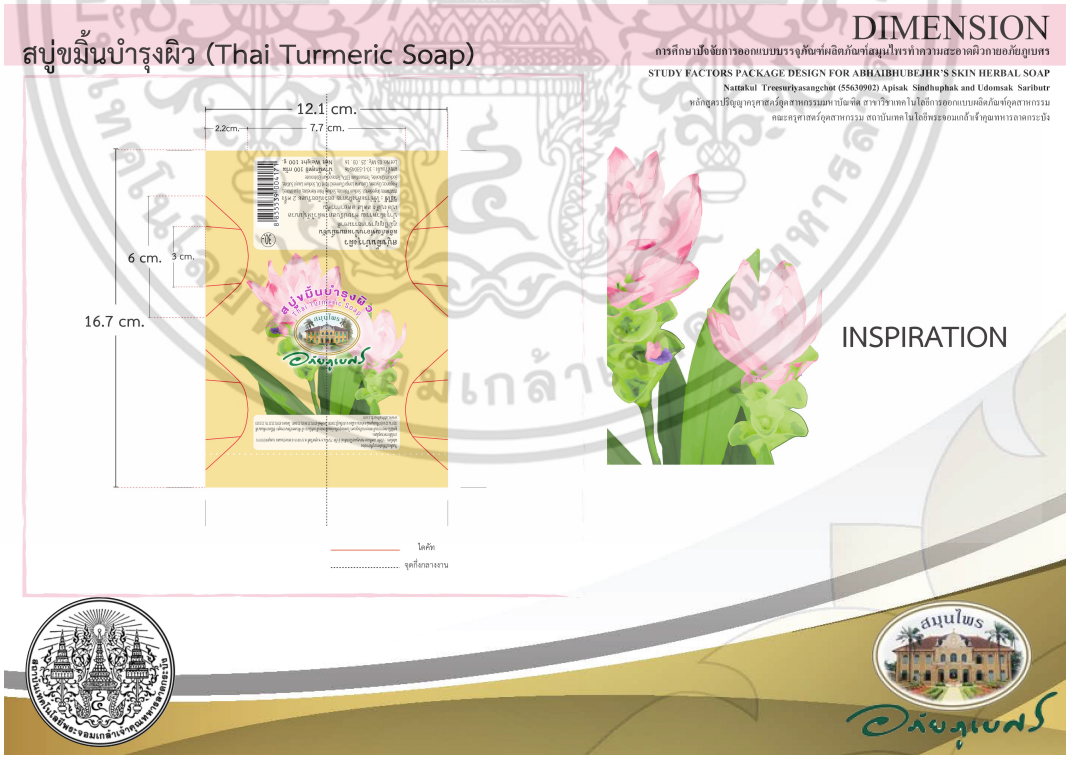

ภาพที่ 4.18 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ขมิ้นบำรุงผิว
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (8 พฤษภาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

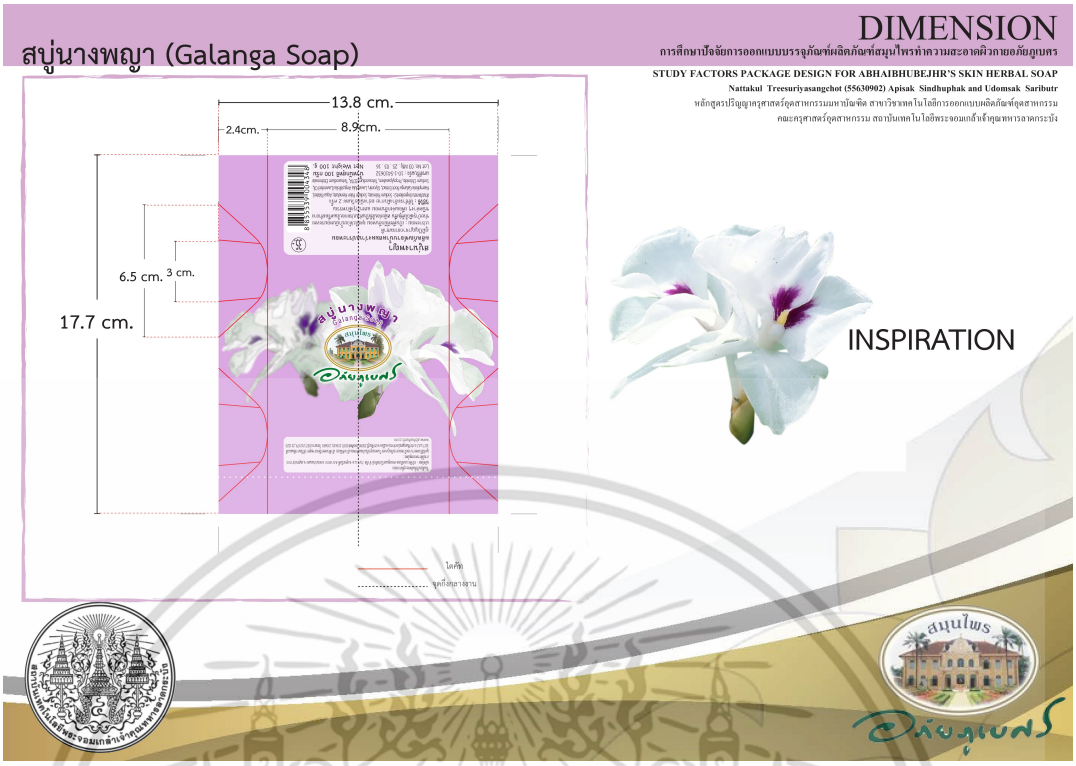

ภาพที่ 4.19 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่นางพญา
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (12 พฤษภาคม 2559)

ภาพที่ 4.20 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่นม น้ำผึ้ง
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (12 พฤษภาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.21 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (16 พฤษภาคม 2559)

ภาพที่ 4.22 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (18 พฤษภาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.23 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (18 พฤษภาคม 2559)

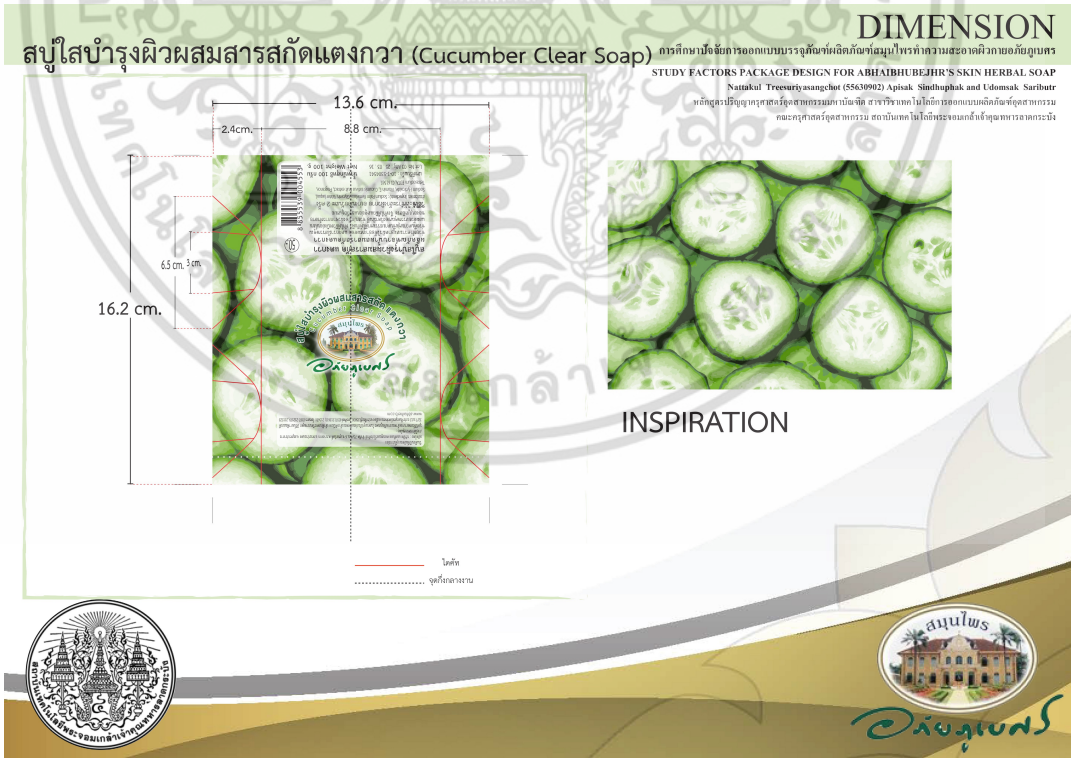

ภาพที่ 4.24 แสดงการออกแบบกราฟิกสบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (23 พฤษภาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์เดิมเกิดการพัฒนาโครงสร้างในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่โดยมีการพัฒนาในเรื่องของวัสดุที่สามารถลดต้นทุนการผลิตจากโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิมและยังช่วยในเรื่องของการขนส่งให้เกิดความสะดวกและประหยัดได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งกราฟิกที่แสดงอยู่บนบรรจุภัณฑ์ที่ได้ทำการออกแบบให้มีความชัดเจนและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ในเรื่องของขนาดตัวอักษรและชนิดของสบู่ทั้ง 10 ชนิด รวมถึงได้มีการออกแบบให้กราฟิกที่อยู่บนบรรจุภัณฑ์สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรที่ไม่เหมือนใครและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อให้เกิดความดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคและไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ ออกแบบให้กราฟิกด้านนอกมีความสะอาดตา ตามปัจจัยหลักในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความรู้เกี่ยวกับสรรพคุณของสมุนไพรไทย ตามที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรตั้งใจไว้ รวมถึงมีการใช้สีและการวางกราฟิกให้ดูมีความน่าสนใจและสื่อถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในบรรจุภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนรวมถึงสามารถให้ผู้บริโภคเข้าถึงผลิตภัณฑ์ภายใน ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้นแต่ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้รับการพัฒนาขึ้น จากการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 9 ด้าน ด้านกระบวนการผลิตด้านลักษณะเฉพาะ ด้านการขนส่งและเคลื่อนย้าย ด้านวัสดุ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมต่อการใช้งาน ด้านความแข็งแรงทนทาน ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นแบบประเมินประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์โครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าทางสถิต ร้อยละ, ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.7 การประเมินการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิดที่ออกแบบใหม่

ลำดับ	รายการ	บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด N=6		
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	กระบวนการผลิต	4.50	0.38	มาก
2.	มีลักษณะเฉพาะ	4.33	0.29	มาก
3.	การขนส่งและเคลื่อนย้าย	4.39	0.29	มาก
4.	วัสดุ	4.56	0.19	มากที่สุด
5.	ประโยชน์ใช้สอย	4.75	0.43	มากที่สุด
6.	ความเหมาะสมต่อการใช้งาน	4.50	0.29	มาก
7.	ความแข็งแรงทนทาน	4.83	0.29	มากที่สุด
8.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	4.78	0.38	มากที่สุด
9.	ด้านสิ่งแวดล้อม	4.11	0.40	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.50	0.33	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินประสิทธิภาพและนำแบบประเมินความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ดังนี้

เมื่อมีการวิเคราะห์ผลเป็นรายข้อ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ด้าน กระบวนการผลิต มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.38) ในรายข้อด้านมีลักษณะเฉพาะ มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.33) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อด้านการขนส่งและเคลื่อนย้าย มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.39) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อด้านวัสดุ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.19) ในรายข้อด้านประโยชน์ใช้สอย มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.75) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.43) ในรายข้อด้านความเหมาะสมต่อการใช้งาน มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อด้านความแข็งแรงทนทาน มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.83) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.78) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.38) และในรายข้อด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.11) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.40) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกด้านความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.33) มีระดับความเหมาะสมมาก

4.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจ ของผู้บริโภค ที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ที่ได้ออกแบบขึ้นจากกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด และวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าทางสถิติร้อยละ, ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 ประเมินความพึงพอใจในด้านการออกแบบจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ ด้านการออกแบบ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของบรรจุภัณฑ์					
2. ความเหมาะสมของกราฟิกที่ใช้					
3. คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย					
4. ความคิดสร้างสรรค์					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
8. ลวดลายและสีสันที่เป็นเอกลักษณ์					
9. สื่อถึงเอกลักษณ์ของอภัยภูเบศร					
10. มีความแตกต่างจากรูปแบบบรรจุภัณฑ์เดิม					

จากตารางที่ 4.8 การประเมินความพึงพอใจในผลงานด้านการออกแบบจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจำนวน 50 คน ผลที่ได้มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.93) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.45)

ตารางที่ 4.9 ประเมินความพึงพอใจในด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิตจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจำนวน 50 คน

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ ด้านวัสดุ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม					
2. ใช้วัสดุที่สามารถย่อยสลายได้					
3. วัสดุมีความเหมาะสมในการใช้งาน					

จากตารางที่ 4.9 การประเมินความพึงพอใจในผลงานด้านวัสดุจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจำนวน 50 คน ผลที่ได้มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.48) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.58)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 ประเมินความพึงพอใจในด้านประโยชน์ใช้สอยจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจำนวน 50 คน

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปร่างและรูปทรงมีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย					
2. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
3. มีความปลอดภัยในการใช้งาน					
4. ขนาดและรูปร่างไม่เป็นอุปสรรคในการขนส่ง					
5. มีความคุ้มค่าในการใช้งาน					

จากตารางที่ 4.10 การประเมินความพึงพอใจในผลงานประโยชน์ใช้สอยจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจำนวน 50 คน ผลที่ได้มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.00) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.00)

จากผู้บริโภค จำนวน 50 คน ทำการประเมินความพึงพอใจ และนำแบบประเมินความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การทำวิจัยในครั้งต่อไปได้ สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเจ้าพระยาอภัยภูเบศรที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้ออกแบบใหม่ ผลคือมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.32) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.54)

สรุป

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยทั้งหมดสรุปโครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด ตามปัจจัยหลักของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ทั้ง 3 ข้อ คือ ด้านความสะอาด ด้านความชัดเจน และ ด้านการสัมผัสผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค แยกออกเป็น ด้านวิเคราะห์โครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบและวิเคราะห์การออกแบบกราฟิก ดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยเน้นในเรื่องของอัตลักษณ์เฉพาะของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรที่เน้นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุนไพรของไทย ในการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์จึงเน้นในเรื่องของความเป็นไทย โดยใช้โครงสร้างแบบบรรจุภัณฑ์ในลักษณะของการห่อ เนื่องจากการห่อเป็นการบ่งบอกถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ที่บรรจงสรรสร้างไว้ให้แก่ลูกหลานที่มีมาตั้งแต่อดีต โดยลักษณะของการห่อยังสามารถเอื้อประโยชน์ในการใช้สอย การขนส่ง การเก็บรักษา ตลอดจนกลยุทธ์ทางการตลาด สำหรับการศึกษาการออกแบบด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์หีบห่อ พบว่าการออกแบบบรรจุภัณฑ์ลักษณะของหีบห่อสามารถใช้โครงสร้างช่วยทำให้ห่อมีความแข็งแรง แน่นหนาขึ้น ไม่แตกหรือฉีกขาดง่าย สามารถนำมาใช้ในการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิดโดยมีการเพิ่มเติมโครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มความแข็งแรง อีกทั้งยังช่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้ผลิตภัณฑ์ภายในถูกจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน เกิดความสวยงามและดูมีมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย จากการศึกษาวิธีการผลิตบรรจุภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบกราฟิกสำหรับบรรจุภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร คำนึงถึงการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในบรรจุภัณฑ์สำหรับทำความสะอาดผิว กราฟิกมีการออกแบบให้ออกมาแล้วเกิดความรู้สึกน่าใช้ มีการใช้สีที่ดูสะอาดตาขึ้นจากกราฟิกผลิตภัณฑ์เดิมและออกแบบโดยเน้นการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรโดยคำนึงถึงการมองเห็นของผู้บริโภคโดยเน้นโลโก้ของอภัยภูเบศรให้เด่นชัดเพื่อให้เป็นที่จดจำของผู้บริโภค และยังเน้นกราฟิกในเรื่องของชนิดผลิตภัณฑ์ทั้ง 10 ชนิดให้เด่นชัดและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยกราฟิกที่ทำการออกแบบมีการใช้ภาพที่สื่อถึงชนิดของผลิตภัณฑ์และทำการออกแบบให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์และยากแก่การลอกเลียนแบบ เนื่องจากมีการนำภาพมาทำการออกแบบโดยเขียนให้มีลักษณะของภาพเสมือนจริงและดึงโทนสีของแต่ละชนิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสบู่ทั้ง 10 ชนิด โดยใช้การออกแบบกราฟิกที่เรียกว่า Duotone ออกแบบให้ภาพมีสีเพียงสองสีไล่ระดับอยู่ในภาพ เพื่อช่วยทำให้ภาพดูง่ายขึ้นโดยเฉพาะภาพที่เขียนขึ้นเน้นชนิดของผลิตภัณฑ์ภายในทำให้เกิดความน่าสนใจเด่นชัด และเกิดความชัดเจนในภาพตามสีที่ผู้วิจัยออกแบบให้เป็นไปได้ง่ายขึ้นรวมไปถึงทำให้กราฟิกที่ออกแบบนั้นมีความสะอาดตาตรงตามปัจจัยหลักการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร การออกแบบในเรื่องของตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ ออกแบบให้มีขนาดตัวอักษรที่ผู้บริโภคเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเน้นให้ตัวอักษรมีขนาดที่ใหญ่ขึ้นจากบรรจุภัณฑ์เดิม และออกแบบให้มีการจัดเรียงข้อความบนบรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ข้อความบนบรรจุภัณฑ์ได้ง่ายขึ้นจากบรรจุภัณฑ์เดิมโดยที่ไม่ต้องพลิกบรรจุภัณฑ์เพื่อหาข้อมูล เพื่อความสะดวกสบายของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงการแยกกลุ่มบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิดที่ได้ออกแบบใหม่

รายการ	กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
ชนิดผลิตภัณฑ์			
ราคา	30 บาท	35 บาท	50 บาท
กราฟิกที่ได้พัฒนาใหม่	การออกแบบกราฟิกเน้นเทคนิคที่เรียบง่ายธรรมดา แต่กราฟิกยังคงความเป็นกลุ่มกับกลุ่มที่ 2 และ 3 แต่ให้ความรู้สึกถึงราคาที่ไม่แพงของผลิตภัณฑ์	การออกแบบกราฟิกเน้นเทคนิคที่เรียบธรรมดา เน้นขนาดให้ดูใหญ่ขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความคุ้มค่า แต่กราฟิกยังคงความเป็น กลุ่มกับกลุ่มที่ 1 และ 3	การออกแบบกราฟิกเน้นเทคนิคที่ดูมีค่าและมีราคา โดยเน้นใช้เทคนิคในเรื่องของการผลิต โดยการใส่สีมุกตีพื้นเมื่อผู้บริโภคสัมผัสกับผลิตภัณฑ์จะเห็นบรรจุภัณฑ์ที่ดูมีราคาและแปลกตาน่าสนใจเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์แต่กราฟิกยังคงความเป็นกลุ่มกับกลุ่มที่ 1 และ 2 แต่จะดูมีราคามากกว่าทั้งสองกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรเดิมและกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ที่ได้พัฒนาใหม่ทั้ง 10 ชนิด

ลำดับ	ชนิดของผลิตภัณฑ์	บรรจุภัณฑ์เดิม	กราฟิกที่ได้พัฒนาใหม่	บรรจุภัณฑ์ใหม่
1	สบู่เปลือกมังคุด			
2	สบู่ลูกยอ			
3	สบู่รำข้าว			
4	สบู่ขมิ้นบำรุงผิว			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดของผลิตภัณฑ์	บรรจุภัณฑ์เดิม	กราฟิกที่ได้พัฒนาใหม่	บรรจุภัณฑ์ใหม่
5	สบู่นางพญา			
6	สบู่นมน้ำผึ้ง			
7	สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน			
8	สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดของผลิตภัณฑ์	บรรจุภัณฑ์เดิม	กราฟิกที่ได้พัฒนาใหม่	บรรจุภัณฑ์ใหม่
9	สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน			
10	สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร เพื่อใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน จำนวน 10 ชนิด ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัยซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การทดลอง การสังเกตุ การลงพื้นที่ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การศึกษารูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร โดยมีการระดมความคิดด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ใส่ในตารางการวิเคราะห์บรรจุภัณฑ์ โดยเริ่มจากการร่างบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ (Idea Sketch) แล้วจึงพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ โดยใช้ทฤษฎีหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 77) โดยวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยได้สอบถาม ข้อดี ข้อเสียของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่มีความเหมาะสมมากที่สุด, โครงสร้างบรรจุภัณฑ์, กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์, การขนส่ง และความเหมะสมทางด้านสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยนำแนวทางความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร จำนวน 10 ชนิด ได้แก่ (1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด (2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว (3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว (4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ (5) บรรจุภัณฑ์สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง (6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา (7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน (8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน (9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง (10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา โดยคำนึงถึงการวิเคราะห์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ออกแบบตามปัจจัยหลักของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร หลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ หน้าที่ใช้สอย ความสะดวกสบาย ความสวยงาม ด้านความเหมาะสมกับวัสดุและกรรมวิธีการผลิต จำนวน 3 รูปแบบ จากนั้นนำรูปแบบที่ได้ไปให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ประเมินเพื่อคัดเลือกรูปแบบและนำมาปรับปรุงออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด และผลการประเมิน ดังนี้

ปัจจัยของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีปัจจัยหลักอยู่ 3 ข้อ คือ (1) ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะเน้นในเรื่องของความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสื่อถึงความปลอดภัยของตัวผลิตภัณฑ์ภายในซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ความสะอาดบนบรรจุภัณฑ์ในที่นี้จะต้องทำให้ผู้บริโภคที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกิดทัศนะคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ภายใน โดยสื่อสารทางบรรจุภัณฑ์ในด้านของกราฟิกที่ประกอบอยู่บนบรรจุภัณฑ์จะต้องมีการจัดเรียงองค์ประกอบที่เหมาะสมสะอาดตาน่าใช้ (2) ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เน้นในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ทางสมุนไพรให้แก่ผู้บริโภค กราฟิกที่อยู่บนบรรจุภัณฑ์จำเป็นต้องสื่อให้ผู้บริโภคเห็นถึง รูปร่าง ลักษณะเด่นของสมุนไพรไทยที่เป็นส่วนประกอบหลักภายในผลิตภัณฑ์ ในที่นี้เป็นความชัดเจนในเรื่องของการแสดงถึงอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรทั้งในเรื่องของโลโก้ กราฟิก สี ลักษณะเด่น รูปทรงและวัสดุ รวมไปถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องทำการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนถูกต้องและครบถ้วน (3) การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะต้องคำนึงถึงการสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์ เช่น กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ต้องสื่อสารให้เข้าใจตั้งแต่แรกเห็น ส่วนประกอบที่สำคัญ ตัวผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในหรือสามารถสัมผัสในเรื่องกลิ่นของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ก่อนการเลือกซื้อ

5.1.2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้รับการพัฒนาขึ้น จากการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 9 ด้าน ด้านกระบวนการผลิตด้านลักษณะเฉพาะ ด้านการขนส่งและเคลื่อนย้าย ด้านวัสดุ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมต่อการใช้งาน ด้านความแข็งแรงทนทาน ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นแบบประเมินประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์โครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าทางสถิต ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ผลการประเมินบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ด้าน กระบวนการผลิต มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.38) ในรายข้อ ด้านมีลักษณะเฉพาะ มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.33) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29)ในรายข้อด้านการขนส่งและเคลื่อนย้าย มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.39) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อด้านวัสดุ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.19) ในรายข้อด้านประโยชน์ใช้สอย มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.75) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.43) ในรายข้อด้านความเหมาะสมต่อการใช้งาน มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อด้านความแข็งแรงทนทาน มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.83) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.29) ในรายข้อโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.78) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.38) และในรายข้อด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับความเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.11) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.40) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกด้านความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.33) มีระดับความเหมาะสมมาก

5.1.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ทำการประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน ณ ร้านค้า สมุนไพรอภัยภูเบศรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000 และนำแบบประเมินความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การทำวิจัยในครั้งต่อไปได้ สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเจ้าพระยาอภัยภูเบศรที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้ออกแบบใหม่ ผลคือมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.32) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.54)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

สรุปภาพรวมจากความคิดเห็นปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ได้รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่มีการปรับจากโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิมเพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางด้านวัสดุ ใช้วัสดุในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากลในลักษณะของบรรจุภัณฑ์แบบหีบห่อ มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและ มีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร และเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงตัวผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้นผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ทั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องกับแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 27) ประเมินด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์สนองต่อปัจจัยหลักของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ความเหมาะสมในการใช้งาน มีความเป็นอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีความสวยงามน่าใช้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีราคาที่เหมาะสม มีความสะอาดน่าใช้ มีความชัดเจนในการสื่อสาร ผู้บริโภคสามารถสัมผัสผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์และมีความสะดวกในการขนส่ง รวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมาก

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยทั้งหมดสรุปโครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด ตามปัจจัยหลักของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ทั้ง 3 ข้อ คือ ด้านความสะอาด ด้านความชัดเจนและด้านการสัมผัสผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค แยกออกเป็น ด้านวิเคราะห์โครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบและวิเคราะห์การออกแบบกราฟิก ดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยเน้นในเรื่องของอัตลักษณ์เฉพาะของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรที่เน้นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุนไพรของไทย ในการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์จึงเน้นในเรื่องของความเป็นไทย โดยใช้โครงสร้างแบบบรรจุภัณฑ์ในลักษณะของการห่อ เนื่องจากการห่อเป็นการบ่งบอกถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ที่บรรจงสรรสร้างไว้ให้แก่ลูกหลานที่มีมาตั้งแต่อดีต โดยลักษณะของการห่อยังสามารถเอื้อประโยชน์ในการใช้สอย การขนส่ง การเก็บรักษา ตลอดจนกลยุทธ์ทางการตลาด สำหรับการศึกษาการออกแบบด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์หีบห่อ พบว่าการออกแบบบรรจุภัณฑ์ลักษณะของหีบห่อสามารถใช้โครงสร้างช่วยทำให้ห่อมีความแข็งแรง แน่นหนาขึ้น ไม่แตกหรือฉีกขาดง่าย สามารถนำมาใช้ในการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิดได้ โดยมีการเพิ่มเติมโครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มความแข็งแรง อีกทั้งยังช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์ภายในถูกจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน เกิดความสวยงามและดูมีมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบกราฟิกสำหรับบรรจุภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร คำนึงถึงการสื่อสารถึงผลิตภัณฑ์ภายในบรรจุภัณฑ์สำหรับทำความสะอาดผิว กราฟิกมีการออกแบบให้ออกมาแล้วเกิดความรู้สึกน่าใช้ มีการใช้สีที่ดูสะอาดตาขึ้นจากกราฟิกผลิตภัณฑ์เดิมและออกแบบโดยเน้นการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรโดยคำนึงถึงการมองเห็นของผู้บริโภคโดยเน้นโลโก้ของอภัยภูเบศรให้เด่นชัดเพื่อให้เป็นที่จดจำของผู้บริโภคและเน้นกราฟิกในเรื่องของชนิดผลิตภัณฑ์ทั้ง 10 ชนิดให้เด่นชัดและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยกราฟิกที่ทำการออกแบบมีการใช้ภาพที่สื่อถึงชนิดของผลิตภัณฑ์และทำการออกแบบให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์และยากแก่การลอกเลียนแบบ เนื่องจากมีการนำภาพมาทำการออกแบบโดยเขียนให้มีลักษณะของภาพเสมือนจริงและดึงโทนสีของแต่ละชนิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสบู่ทั้ง 10 ชนิด โดยใช้การออกแบบกราฟิกที่เรียกว่า Duotone ออกแบบให้ภาพมีสีเพียงสองสีไล่ระดับอยู่ในภาพ เพื่อช่วยทำให้ภาพดูง่ายขึ้นโดยเฉพาะภาพที่เขียนขึ้นเน้นชนิดของผลิตภัณฑ์ภายในทำให้เกิดความน่าสนใจเด่นชัดและเกิดความชัดเจนในภาพตามสีที่ผู้วิจัยออกแบบให้เป็นไปได้ง่ายขึ้นรวมไปถึงทำให้กราฟิกที่ออกแบบนั้นมีความสะอาดตาตรงตามปัจจัยหลักการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแบบในเรื่องของตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ ออกแบบให้มีขนาดตัวอักษรที่ผู้บริโภคเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเน้นให้ตัวอักษรมีขนาดที่ใหญ่ขึ้นจากบรรจุภัณฑ์เดิมและออกแบบให้มีการจัดเรียงข้อความบนบรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ข้อความบนบรรจุภัณฑ์ได้ง่ายขึ้นจากบรรจุภัณฑ์เดิมโดยที่ไม่ต้องพลิกบรรจุภัณฑ์เพื่อหาข้อมูล เพื่อความสะดวกสบายของผู้บริโภค และศึกษาด้านการผลิตเพื่อให้เกิดเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ดูมีมูลค่าแต่มีต้นทุนที่ไม่สูง เนื่องจากการใช้ความรู้ทางศิลปะและความรู้ทางการผลิตเข้ามาประกอบกับการออกแบบโครงสร้างในงานวิจัยครั้งนี้

จากผู้บริโภค จำนวน 50 คน ทำการประเมินความพึงพอใจและนำแบบประเมินความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การทำวิจัยในครั้งต่อไปได้ สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรเจ้าพระยาอภัยภูเบศรที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้ออกแบบใหม่ ผลคือมีความพึงพอใจในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.32) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.54)

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีประโยชน์ในด้านโครงสร้างสามารถนำไปพัฒนาต่อในเรื่องบรรจุภัณฑ์ประเภทหีบห่อ ข้อเสนอแนะเพื่อใช้สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มในเรื่องของลักษณะสำคัญของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้สำหรับทำความสะอาดผิวกาย ความสะดวกในการขนส่ง การบรรจุและเทคนิคการพิมพ์และการผลิตในระบบอุตสาหกรรมรวมไปถึงการออกแบบชั้นวางสินค้าเพื่อให้เหมาะสมกับบรรจุภัณฑ์ประเภทหีบห่อ

ภาพที่ 5.1 แสดงข้อเสนอแนะการออกแบบชั้นวางสินค้าเพื่อบรรจุภัณฑ์
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ (14 กรกฎาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

การพิมพ์ในระบบออฟเซต. 2558. **การพิมพ์ในระบบออฟเซต.** [Online]. เข้าถึงได้จากตัวอย่าง : http://www.PENPRINTING.com

คำนาย อภิปรัชญาสกุล. 2557. **สินค้าและบรรจุภัณฑ์ (GOODS AND PACKAGING).** กรุงเทพ : สำนักพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

คำนาย อภิปรัชญาสกุล. 2558. **การส่งเสริมการขาย (SALES PROMOTION).** กรุงเทพ : สำนักพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

คอทเลอร์, ฟิลิป. 2549. **หลักการตลาด ฉบับมาตรฐาน [Principles of Marketing].** แปลโดย วารุณ ตันติวงศ์วาณิช, นิภา นิรุตติกุล,นนทรี เหล่าพัดจน, พรพรหม พรหมเพศ, นิตยา งามแดนและจุฑามาส ทวีไพบูลย์วงษ์. กรุงเทพฯ : เพียร์สันเอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

ณชุมา เมธามนตรี ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2558. ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ ผู้สัมภาษณ์. ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร. มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร, จังหวัดปราจีนบุรี.

นวัตกรรมทางด้านวัสดุบรรจุภัณฑ์. 2558. **วัสดุบรรจุภัณฑ์ระบบบรรจุภัณฑ์และเครื่องจักร.** [Online]. เข้าถึงได้จากตัวอย่าง : http://www.TCDC.com

ประชิด ทิณบุตร. 2531. **การออกแบบบรรจุภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

มาลินี ทวีศรี. 2556. “การศึกษาภูมิปัญญาหีบห่อใบตองสู่การออกแบบภายในศูนย์การออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.” สาขาวิชา การออกแบบภายใน.บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. 2557. **มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร.** [Online]. Available : www.abhaiherb.com

วัฒนพันธุ์ ครุฑะเสน, รัฐศิลป์ สุวรรณธนะเวช, อาวิน อินทรังษี, ภาคภูมิ บุญธรรมช่วย. 2547. “การศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย.” คณะมัณฑนศิลป์. สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยกระทรวงวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริพร ปีเตอร์. 2549. **การออกแบบกราฟิก Graphic Design.** กรุงเทพ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ศิริวรรณ แสงนิกรเกียติ. 2540. “บรรจุภัณฑ์อาหารย่อยสลายได้.” คณะมัณฑนศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิวารัตน์ ณ ปทุม, สุรกิจ เทวกุล และ ปริญ ลักษิตานนท์. 2550. **พฤติกรรมผู้บริโภคชั้นสูง.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Brand Age Book.

สมบูรณ์ เล็กวงศ์ไพบูลย์. 2552. **แนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์.** กรุงเทพ : สำนักพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

สุรางคนา ณ นคร. 2546. **การสื่อสารตราสินค้าในแนวทางการตลาดสมัยใหม่.** พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สุวิทย์ วีระยุทธศิลป์ ให้สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2559. ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ ผู้สัมภาษณ์. ปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร. มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร, จังหวัดปราจีนบุรี.

อภิสิทธิ์ ไล่ศัตรูไกล, พยูร โมสิกรัตน์, มาลินี วิกรานต์. 2547. “หีบห่อจากวัสดุธรรมชาติการศึกษางานออกแบบเพื่อการอนุรักษ์.” คณะมัณฑนศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรอุมา มานะการ. 2545. “บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากข้าวกล้อง.” คณะสถาปัตยกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรังสิต.

Pepin van Roojen. C2010. **Advanced Packaging**, Singapore : The Pepin Press.

Pepin van Roojen. C2010. **Fancy Packaging**, Singapore : The Pepin Press.

Tina Sutton and Bride M.Whelan. C2003. **Color Harmomy**, America: Rockport Publishers.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ค ข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น

ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ภาคผนวก จ ผลการออกแบบ

ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ 55630902

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

.....

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

จากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (เบื้องต้น)

ชื่อ-นามสกุล _____

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ _____

วิธีการสัมภาษณ์ _____

สถานที่ _____

_____

ข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์

_____

_____

_____

_____

สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

_____

_____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิตผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

โดย นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง : พิจารณาผลงานต้นแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ☐ ตามลำดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของท่านโดยรูปแบบ

ลำดับ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	กระบวนการผลิต					
2.	มีลักษณะเฉพาะ					
3.	การขนส่งและเคลื่อนย้าย					
4.	วัสดุ					
5.	ประโยชน์ใช้สอย					
6.	ความเหมาะสมต่อการใช้งาน					
7.	ความแข็งแรงทนทาน					
8.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์					
9	ด้านสิ่งแวดล้อม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิตผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

โดย นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง : พิจารณาผลงานต้นแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ☐ ตามลำดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของท่านโดยรูปแบบในการสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิตผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป : โปรดกรอก ข้อมูลของท่าน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....

2. อาชีพ/ตำแหน่ง.....

3. สถานที่ทำงาน.....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี

ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ท่านมีความพึงพอใจโดยระดับคะแนนของหมายเลขมีความหมายดังนี้

5 หมายถึงระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึงระดับความพึงพอใจมาก

3 หมายถึงระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ ด้านการออกแบบ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของบรรจุภัณฑ์					
2. ความเหมาะสมของกราฟิกที่ใช้					
3. คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย					
4. ความคิดสร้างสรรค์					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
8. ลวดลายและสีสันที่เป็นเอกลักษณ์					
9. สื่อถึงเอกลักษณ์ของอภัยภูเบศร					
10. มีความแตกต่างจากรูปแบบบรรจุภัณฑ์เดิม					

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ ด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม					
2. ใช้วัสดุที่สามารถย่อยสลายได้					
3. วัสดุมีความเหมาะสมในการใช้งาน					

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปร่างและรูปทรงมีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย					
2. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
3. มีความปลอดภัยในการใช้งาน					
4. ขนาดและรูปร่างไม่เป็นอุปสรรคในการขนส่ง					
5. มีความคุ้มค่าในการใช้งาน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 1700 วันที่ 2 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชัย ภู่พัฒน์

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 1700 วันที่ 2 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 1700 วันที่ 2 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.สุธาสินีน์ บุรีคำพันธุ์

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1625

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

29 เมษายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ของสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เรื่อง ปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ขอข้อมูล ปัจจัยเกี่ยวกับการออกแบบและผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด และขอถ่ายภาพสถานที่ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 087-407-0855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1625

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

29 เมษายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ประธานมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ของสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เรื่อง ปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ขอข้อมูล ปัจจัยเกี่ยวกับการออกแบบและผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด และขอถ่ายภาพสถานที่ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 087-407-0855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1625

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

29 เมษายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์และออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ของสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เรื่อง ปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ขอข้อมูล ปัจจัยเกี่ยวกับการออกแบบและผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด และขอถ่ายภาพสถานที่ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 087-407-0855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

เรียน เภสัชกรหญิง ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

เรียน คุณณชุมา เมธามนตรี

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

เรียน นายสุวิทย์ วีระยุทธศิลป์

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต

เรียน อาจารย์ภิรมย์ นิลเจียรนัย

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต

เรียน ผศ.ดร.พงศ์ยุทธ จั่นทอง

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต

เรียน รศ.ดร.สุชปา เนตรประดิษฐ์

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

เรียน นายฉัตรชัย ระเบียบธรรม

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

เรียน ผศ.ดร.กฤติกา ตันประเสริฐ

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร” โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1699

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

เรียน ดร.นุชจรินทร์ เหลืองสะอาด

ด้วยนางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โครงการศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร" โดยมี ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ของ นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร. ๐๘๗-๔๐๗-๐๘๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค ข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ 55630902

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

.....

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (เบื้องต้น)

ชื่อ-นามสกุล

1. คุณ ณชุมา เมธามนตรี (เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 09 06 2558

วิธีการสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง

สถานที่

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000

ข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรในปัจจุบัน คือ 1) ความสะอาด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ทุกชนิดของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเน้นในเรื่องของความสะอาดตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต สถานที่ผลิต และผลิตภัณฑ์ที่จะส่งถึงมือผู้บริโภค จึงเน้นในเรื่องความสะอาดเป็นหลักสำคัญ 2) ความชัดเจน มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เน้นในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ทางสมุนไพรให้แก่ผู้บริโภค กราฟิกที่อยู่บนบรรจุภัณฑ์จำเป็นต้องสื่อให้ผู้บริโภคเห็นถึง รูปร่าง ลักษณะเด่นของสมุนไพรไทยที่เป็นส่วนประกอบหลักภายในผลิตภัณฑ์ 3) การสัมผัสผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรจะต้องคำนึงถึงการสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์ เช่น กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ต้องสื่อสารให้เข้าใจตั้งแต่แรกเห็น ส่วนประกอบที่สำคัญ ตัวผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในหรือสามารถสัมผัสในเรื่องกลิ่นของตัวผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ก่อนการเลือกซื้อ

สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ปัจจัยมีใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร มีปัจจัยหลัก 3 ข้อ คือ

1) ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์

2) ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้

3) การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ 55630902
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร
หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

.....

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
จากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (สรุปแบบ)

ชื่อ-นามสกุล

1. คุณ สุวิทย์ วีระยุทธศิลป์ (หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์และออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร)
2. คุณ ณชุมา เมธามนตรี (เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร)

สถานที่

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000

สรุปข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์จากการออกแบบ

สรุปภาพรวมจากความคิดเห็นปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ได้รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่มีการปรับจากโครงสร้างจากบรรจุภัณฑ์เดิมเพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางด้านวัสดุ ใช้วัสดุในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากล มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร และเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ผู้บริโภคสามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.1 ภาพถ่ายการลงพื้นที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

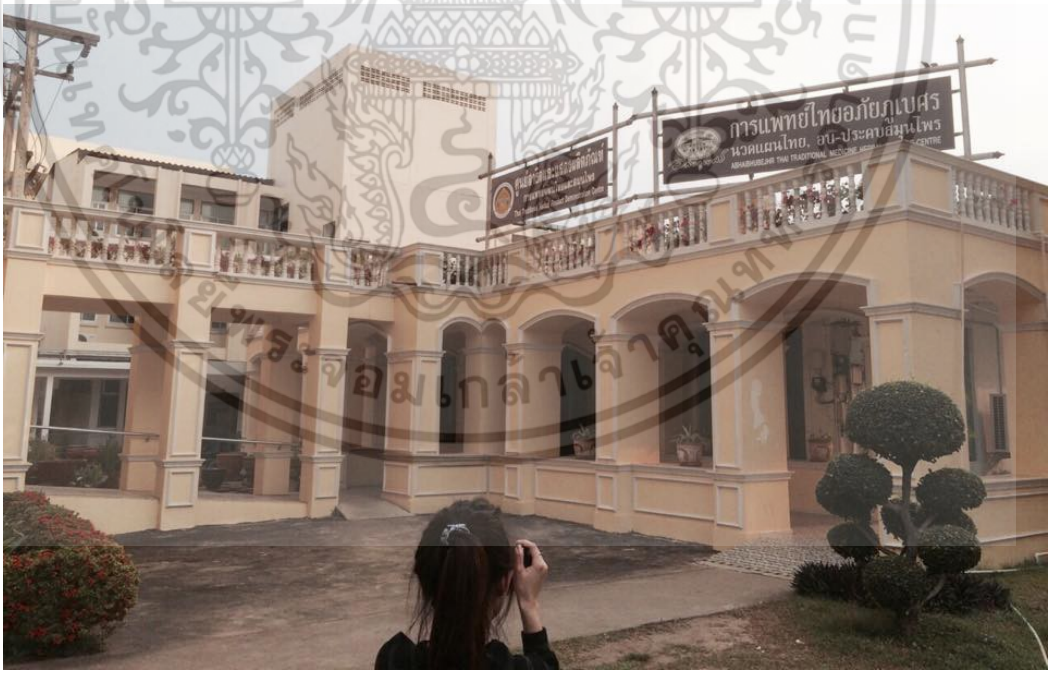

ภาพที่ ง.2 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ตึกแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.3 ภาพถ่ายการลงพื้นที่สวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

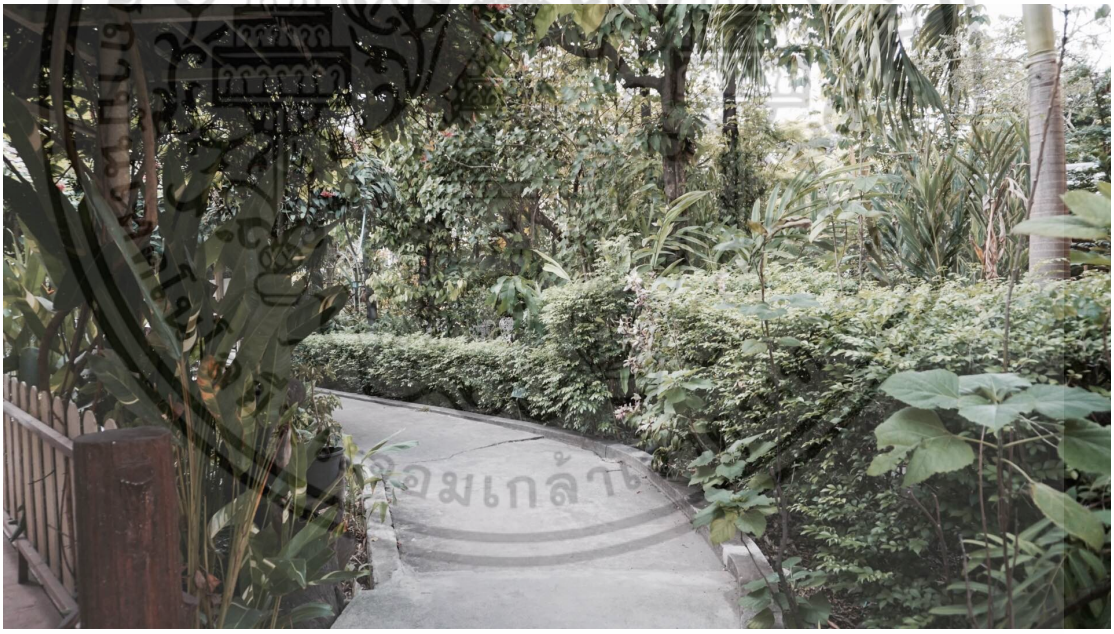

ภาพที่ ง.4 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.5 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

ภาพที่ ง.6 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.7 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

ภาพที่ ง.8 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.9 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

ภาพที่ ง.10 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.11 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

ภาพที่ ง.12 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.13 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ภายในสวนสมุนไพรอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

ภาพที่ ง.14 ภาพถ่ายการลงพื้นที่ร้านสมุนไพรอภัยภูเบศร จังหวัด ปราจีนบุรี
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 11 มิถุนายน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.15 ผศ.ดร.อภิสักก์ สินธุภัค อาจารย์สาขาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 20 มีนาคม 2559)

ภาพที่ ง.16 นายสุวิทย์ วีระยุทธศิลป์และคุณ ณชุมา เมธามนตรี เจ้าหน้าที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (ถ่ายเมื่อ 10 เมษายน 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก จ ผลการออกแบบ

1. ภาพร่างแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
2. เขียนแบบเพื่อการผลิต
3. บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ จ.1 ภาพร่างแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (13 มกราคม 2559)

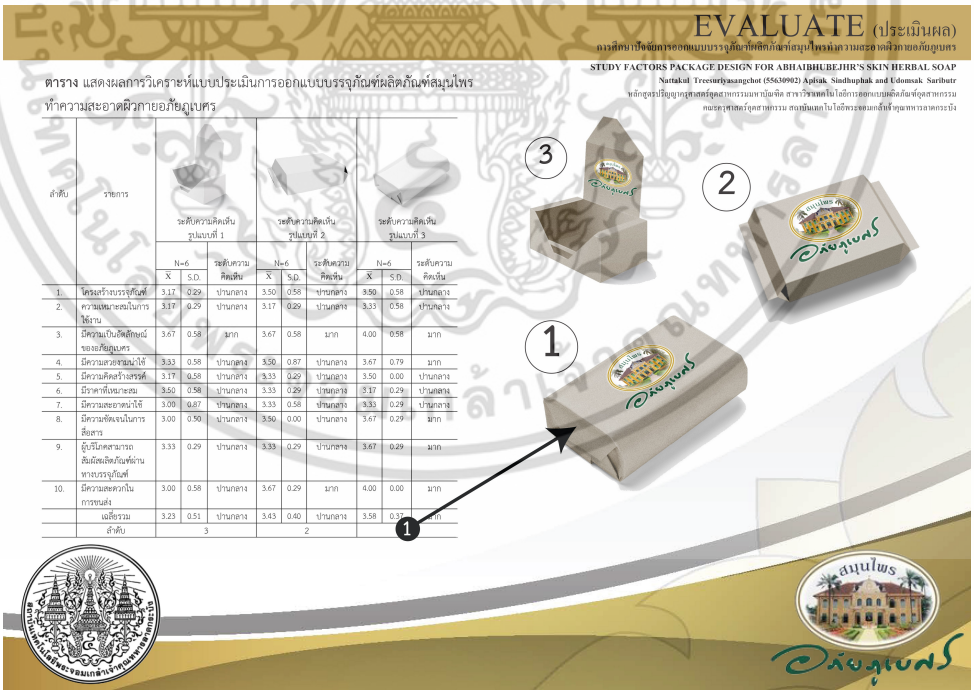

ภาพที่ จ.2 ประเมินแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (1 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

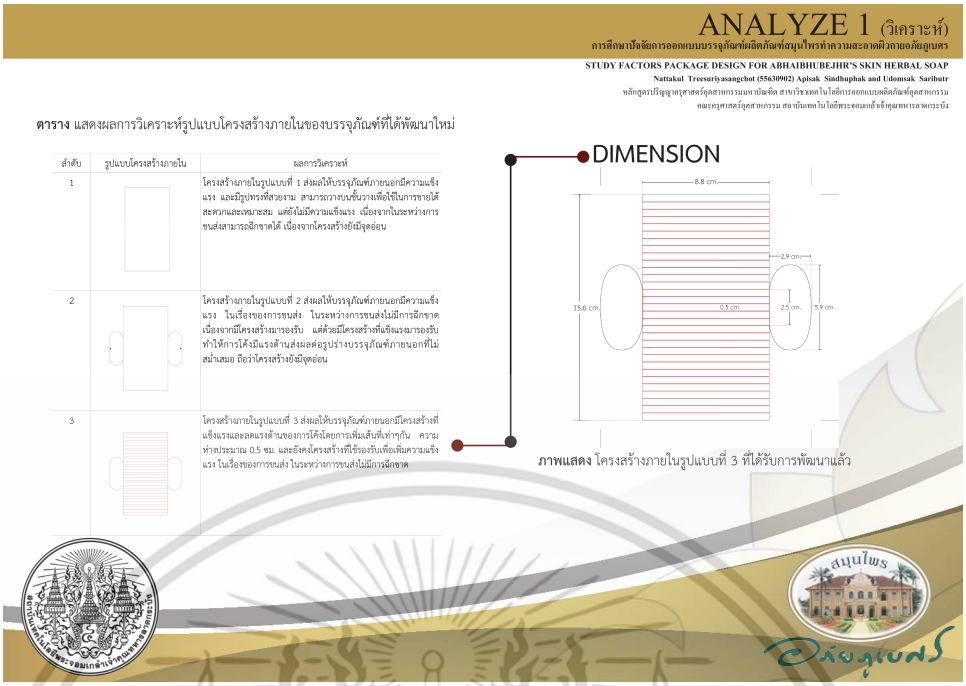

ภาพที่ จ.3 โครงสร้างภายในบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (9 มีนาคม 2559)

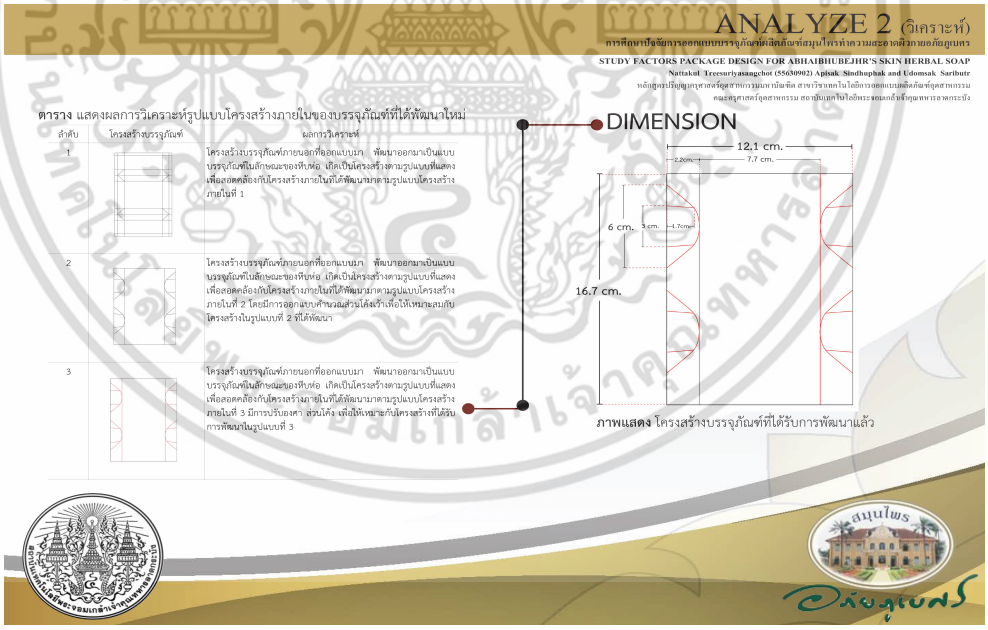

ภาพที่ จ.4 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (11 มีนาคม 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

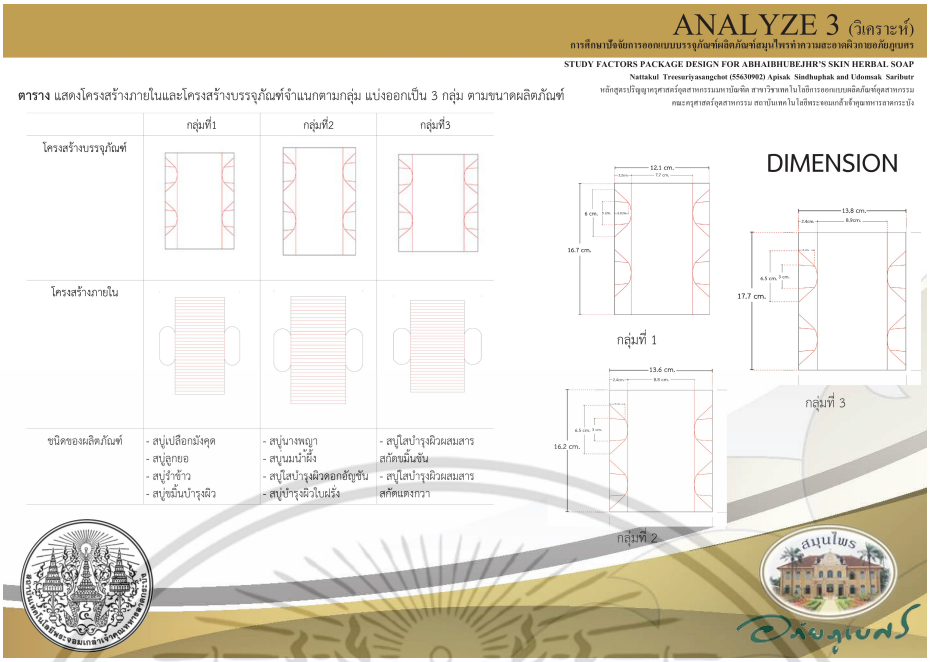

ภาพที่ จ.5 กลุ่มโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด

ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (11 มีนาคม 2559)

ภาพที่ จ.6 บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิดแบบเดิมและแบบพัฒนาใหม่

ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (16 เมษายน 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ จ.7 บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิด
ที่มา: ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ. (18 เมษายน 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๑๗.๐๑(๔).๐๑/๑๑๖

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอแจ้งตอบรับบทความ

เรียน นางสาวณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ

ตามที่ท่านเสนอบทความวิจัย เพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นั้น

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรได้รับบทความวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ของท่านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้พิจารณาตีพิมพ์บทความวิจัยดังกล่าวในวารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์)
บรรณาธิการวารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

งานวารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
โทร. ๐-๕๕๙๖-๒๔๕๙ โทรสาร. ๐-๕๕๙๖-๒๕๕๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ[1*] อภิสักก์ สินธุภัค [2] อุดมศักดิ์ สาริบุตร [3]

STUDY FACTORS PACKAGE DESIGN FOR ABHAIBHUBEJHR'S SKIN HERBAL SOAP

Nattakul Treesuriyasangchot[1*] Apisak Sindhuphak[2] and Udomsak Saributr[3]

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
Graduate student, Department of Industrial Product Design, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok Lecturer, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok
* Corresponding author E-mail address: n.gifttreesuriya@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร 2) เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนแข็ง 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ คือ ผู้เชี่ยวชาญจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศร จำนวน 50 คนโดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่ม (Grouped Data)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร สามารถสรุปได้โดยแบ่งตามปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรตามหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์และหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ ดังนี้ 1) ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ 2) ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ 3) การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรมีการพัฒนารูปแบบ จากนั้นผู้วิจัยทำการร่างแบบและสร้างเครื่องมือ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผู้เชี่ยวชาญด้านการการออกแบบบรรจุภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จากรูปแบบบรรจุภัณฑ์ 3 แบบ ซึ่งผลการประเมินได้รูปแบบที่ 3 มาพัฒนาเนื่องจากมีระดับความเหมาะสมมากที่สุดจากการประเมินทั้ง 3 รูปแบบ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่ได้ มีการปรับโครงสร้างจากบรรจุภัณฑ์เดิมเพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางด้านวัสดุ ใช้วัสดุในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทย มีความทันสมัยและเป็นสากล มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร และเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้น จากนั้นนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้พัฒนารูปแบบแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ปัจจัยการออกแบบ, บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร, ความสะอาดผิวกาย, อภัยภูเบศร

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1 to study the design factors of a package for Aphaiphubet herbal body cleansing product, 2 to design the packages for Aphaiphubet herbal body cleansing product, and 3 to assess customer's satisfaction affected by for Aphaiphubet herbal body cleansing product packages. By selecting 20 customer group samplings that used Aphaiphubet's herbal products, the method of Simple Random Sampling, respondent interview, and selective questionnaire, help support information analysis for the research and design process.

Initial design procedure, the influential factors affecting the package design can be categorized into three foundations requirements: cleanness, clearness, and customer receptive factor. After taken into an account of the required design factors, several design drafts generated into questionnaire intended to gather the expert opinion within the Aphaiphubet foundation, and the expert in package design and package printing in an offset system. As a result, the expert from Aphaiphubet has selected the third and second design patterns, which indicated within the selected scope of the package designer and package printing expert's preferences: with good and moderate level of suitability respectively. Therefore, the third design pattern indicated a higher acceptability level and developed into the package design that then assess for offset printing plausibility before actual final design.The intended design was subsequently earned a good level of satisfaction with conclusion for further development in design detail of patterns, enhancing visually graphics to gain higher interest, and further incorporating natural material into the design process. Additional information such as: inclusion of descriptive information and tactile ability to better perceive the package design are also a positive influential factor worth considering for designing a future package design product.

Keywords: Herbal Body Cleansing Product, Package Design, Aphaiphubet, and Tactile Perceptibility

บทนำ

การใช้สมุนไพรได้รับความสนใจและเป็นที่นิยมอย่างมากทั่วโลก โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาสมุนไพรมาอย่างต่อเนื่อง ที่จะทำให้ภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรของประเทศไทยได้รับการสืบสานและเพื่อเป็นทางเลือกแรกในการดูแลสุขภาพของผู้คนด้วยวิถีและคุณค่าจากธรรมชาติ โดยผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนแข็งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้ในระดับต้นๆให้แก่มูลนิธิ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายของอภัยภูเบศรชนิดก้อนแข็งมีอยู่ด้วยกัน 10 ชนิด ได้แก่ 1) สบู่เปลือกมังคุด 2) สบู่ขมิ้นบำรุงผิว 3) สบู่รำข้าว 4) สบู่ลูกยอ 5) สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง 6) สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา 7) สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน 8) สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน 9) สบู่นมน้ำผึ้ง 10) สบู่นางพญา โดยสบู่เปลือกมังคุด ได้รับความนิยมสูงสุด สรรพคุณของสบู่สมุนไพรอภัยภูเบศรเป็นสบู่สมุนไพรช่วยทำความสะอาดผิวที่มีส่วนผสมของสมุนไพรไทยที่อุดมไปด้วยสรรพคุณในการบำรุงผิวกายและเหมาะกับทุกสภาพผิว และไม่มีสารเคมี ปลอดภัยต่อผู้บริโภคสอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปัจจุบันรูปแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร ขาดการดึงดูดความสนใจจากกลุ่มผู้บริโภค ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรไทยยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการวิจัยพัฒนาเพื่อยกระดับแต่ยังคงพบปัญหาด้านรูปแบบสินค้าเพื่อให้ก้าวสู่ระดับสากล ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่สามารถดึงดูดผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการตื่นตัวเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ และการบำบัดร่างกายด้วยธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด ได้แก่ 1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด 2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว 3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว 4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ 5) บรรจุภัณฑ์สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง 6) บรรจุภัณฑ์สบูใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา 7) บรรจุภัณฑ์สบูใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน 8) บรรจุภัณฑ์สบูใสบำรุงผิวดอกอัญชัน 9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง 10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา การลงพื้นที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร แบ่งตามความต้องการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายพบว่ามีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับด้านความสะอาด ด้านความชัดเจน และการสัมผัสผลิตภัณฑ์ของผู้ใช้งาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร รูปแบบที่ได้มีโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่ช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางด้านวัสดุ โดยบรรจุภัณฑ์ที่ได้ออกแบบมาเป็นลักษณะบรรจุภัณฑ์แบบหีบห่อ และวัสดุที่ใช้ในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากล มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดตาเพื่อให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร และเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร
2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน จำนวน 10 ชนิด
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยใช้การเลือกกลุ่มการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 9 คน และกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน

1.2 ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้งด้านปัจจัยเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ด้านความสวยงาม ด้านความเหมาะสม ด้านต้นทุนการผลิต การขนส่ง รวมถึงวัสดุที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์ เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ซึ่งมี กรอบแนวความคิด ด้านปัจจัยและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ และเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา คือ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 32/7 หมู่ที่ 12 ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 3 ท่าน

3.2 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และเจ้าของผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 6 ท่าน

3.3 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 ได้แก่ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรตามปัจจัยการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหา และศึกษาข้อมูล รายละเอียดของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรเดิม ทั้งทางด้านรูปแบบ วัสดุ พฤติกรรมการใช้งาน การผลิต วิธีการขนส่ง โดยศึกษาจากข้อมูล ภาคเอกสารและลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและกลุ่มผู้ บริโภคที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร เมื่อทำการศึกษาข้อมูลต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยสรุปหาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ดังนี้

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบเจาะจงตามความต้องการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร หนังสือ ตำรา สถิติ การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ปัญหาด้านต่างๆ ของการใช้และความต้องการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการสังเคราะห์ข้อมูลและสรุปปัจจัยและการจัดหมวดหมู่ปัญหาปัจจัยและความต้องการเพื่อเป็นข้อกำหนดในการออกแบบและหาแนวทางในการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ดังตาราง 1

2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน จำนวน 10 ชนิด

ขั้นตอนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลจากศึกษาข้อมูล ด้านบรรจุภัณฑ์ จากหนังสือ ตำรา เกี่ยวกับหัวข้อตามวัตถุประสงค์และอ้างอิงตามมาตรฐานระเบียบบรรจุภัณฑ์ของอียู (ระเบียบ 94/62/EC หรือ 2004/12/EC) การควบคุมการผลิตและการจัดการซากขยะบรรจุภัณฑ์ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน จำนวน 10 ชนิด มีขั้นตอนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยนำกรอบแนวความคิดของมูนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ดังนี้ [1] ศึกษาปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ด้านความสะอาดของบรรจุภัณฑ์ ด้านความชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์และด้านการสัมผัสผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ [2] วิเคราะห์เพื่อทำการร่างแบบ จำนวน 10 แบบ และทำการเลือกแบบร่าง จำนวน 3 แบบ ตามความเหมาะสมจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล เมื่อทำการร่างแบบร่างแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน เพื่อสรุปหารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด [3] ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อภัยภูเบศรที่ออกแบบใหม่

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง สำหรับการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบการใช้งาน ซึ่งจะใช้คำถามภายใต้กรอบแนวความคิดการการทดสอบมาตรฐานระเบียบบรรจุภัณฑ์ของอียู (ระเบียบ 94/62/EC หรือ 2004/12/EC) โดยใช้รูปแบบแนวคิดในการศึกษากระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและนำไปประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา (Index of item Objective Congruence : IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถาม ไปประเมินความคิดเห็น โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 3 ท่าน

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่อสรุปหารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายที่เหมาะสมกับมูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

3. รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน

รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยสำคัญด้านต่างๆ ที่มีผลต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ เพื่อสรุปรูปแบบในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด มีดังนี้ 1) บรรจุภัณฑ์สบู่เปลือกมังคุด 2) บรรจุภัณฑ์สบู่ขมิ้นบำรุงผิว 3) บรรจุภัณฑ์สบู่รำข้าว 4) บรรจุภัณฑ์สบู่ลูกยอ 5) บรรจุภัณฑ์สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง 6) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา 7) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน 8) บรรจุภัณฑ์สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน 9) บรรจุภัณฑ์สบู่นมน้ำผึ้ง 10) บรรจุภัณฑ์สบู่นางพญา

3.1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงปัญหาและความสำคัญด้านต่างๆ โดยใช้กรอบแนวความคิดการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ตามกรอบแนวความคิดของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ดังนี้ 1) ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ 2) ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ 3) การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต เพื่อนำมาเป็นแนวความคิดในการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด

3.2 การประยุกต์กรอบแนวความคิด ผนวกกับหลักการออกแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน โดยรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่ได้ เป็นลักษณะบรรจุภัณฑ์แบบหีบห่อ และวัสดุที่ใช้ในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากล มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดตาเพื่อให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร ตลอดจนผู้บริโภคเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรแต่ละชนิดผ่านทางบรรจุภัณฑ์ที่ได้พัฒนาใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ 1 แนวทางในการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิดนั้น มีวิธีใช้เหมือนกัน คือ ใช้มือที่เปียกน้ำถูสบู่ให้เกิดฟองแล้วนำฟองนุ่มที่ได้มาถูตัวให้ทั่วจนสะอาด ล้างตามด้วยน้ำสะอาด และเพื่อประสิทธิภาพที่ดีควรใช้อาบน้ำวันละ 2 ครั้ง (เช้าและเย็น) มีอายุการใช้งาน 3 ปีหลังจากผลิต และสบู่ก้อนจะบรรจุในบรรจุภัณฑ์ ขนาด 100 กรัม

ตาราง 1 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

	ชื่อผลิตภัณฑ์	สบู่เปลือกมังคุด
	ส่วนประกอบ	1. ผงเปลือกมังคุด
	สรรพคุณ	ช่วยระงับกลิ่นกาย สมานผิว กระชับรูขุมขน ลดผดผื่นคัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 1 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

	ชื่อผลิตภัณฑ์	สบู่ลูกยอ
	ส่วนประกอบ	1. ผงลูกยอบดละเอียด
	สรรพคุณ	อุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติ บำรุงผิวพรรณ
	ชื่อผลิตภัณฑ์	สบู่รำข้าว
	ส่วนประกอบ	1. ผงรำข้าวบดละเอียด
	สรรพคุณ	อุดมไปด้วยวิตามินเอ บี และ อี ช่วยบำรุงผิวให้อ่อนเยาว์
	ชื่อผลิตภัณฑ์	สบู่ขมิ้นชัน
	ส่วนประกอบ	1. ผงขมิ้นชัน
	สรรพคุณ	ปรับสภาพผิวให้นุ่มนวลสดใส ลดผดผื่นคัน
	ชื่อผลิตภัณฑ์	สบู่นางพญา
	ส่วนประกอบ	1. ผงว่านเปราะหอม
	สรรพคุณ	เปราะหอมเป็นพืชที่มีกลิ่นหอม อุดมไปด้วยน้ำมันหอมระเหยช่วยบำรุงผิวให้ชุ่มชื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 1 แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

	ชื่อผลิตภัณฑ์	สบู่ใสบำรุงผิวแตงกวาผสมวิตามิน อี
	ส่วนประกอบ	สารสกัดแตงกวา วิตามินอี
	สรรพคุณ	คืนความชุ่มชื้นตามธรรมชาติให้กับผิว และด้วยสรรพคุณของวิตามินอี ทำให้ผิวดูแลอ่อนเยาว์

จากการวิเคราะห์เบื้องต้นถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายชนิดก้อนของอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด มีกระบวนการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ตามปัจจัยที่สอดคล้องกับมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

การสัมภาษณ์ด้านปัจจัยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรและการนำมาพัฒนา จากผู้เชี่ยวชาญของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. เภสัชกรหญิง ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร 2. คุณณชุมา เมธามนตรี 3. นายสุวิทย์ วีระยุทธศิลป์ จากการสัมภาษณ์ ปัจจัยสำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายของอภัยภูเบศรที่สำคัญได้แก่ 1) ความสะอาดตามหลักการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ 2) ความชัดเจนตามหลักการแสดงสรรพคุณและวิธีใช้ 3) การสัมผัสในด้านลักษณะพิเศษที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต (สุภาภรณ์ ปิติพร, 2557) ผู้วิจัยนำปัจจัยหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิไปพัฒนา ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ คือ บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบสามารถเอื้ออำนวยคุณประโยชน์ในด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัยต่อการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ มีประสิทธิภาพใน การบรรจุ การขนส่ง การเก็บรักษา การวางจำหน่าย บรรจุภัณฑ์ต้องสามารถสื่อสาร และสร้างผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยใช้ความรู้แขนงศิลปะเข้ามาสร้างคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรสามารถสร้างความทรงจำ หรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต มีลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อุปโภคบริโภค ตลอดจนให้เข้าใจถึงความหมายและคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. ผศ.ดร.กฤติกา ตันประเสริฐ 2. ดร.นุชจรินทร์ เหลืองสะอาด 3. นายฉัตรชัย ระเบียบธรรม โดยข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้ ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ให้ศึกษาเรื่องกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ การเพิ่มความน่าสนใจทั้งในเรื่องของวัสดุที่ใช้ในการออกแบบ รวมไปถึงกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ เพิ่มในเรื่องของความสะอาดของบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สื่อถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาดผิว ขนาดตัวอักษรต่างๆที่มีบนบรรจุภัณฑ์เดิมทั้งหมด แนะนำให้เปลี่ยนวัสดุเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ รวมไปถึงการคำนวณเรื่องของราคาต้นทุนในการผลิตถ้ามีการเปลี่ยนและทำให้ลดต้นทุนและเพิ่มความน่าสนใจต่อตัวบรรจุภัณฑ์ได้จะถือว่าเป็นการพัฒนาที่น่าสนใจมาก และให้ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องหลักในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ หน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของบรรจุภัณฑ์และประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์ (ประชิด ทิณบุตร, 2531 : 77) ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต (Offset)

จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. รศ.ดร.สุชปา เนตรประดิษฐ์ 2. ผศ.ดร.พงศ์ยุทธ จั่นทอง 3. อาจารย์ภิรมย์ นิลเจียรนัย โดยข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้ การใช้วัสดุและเทคนิคการพิมพ์บรรจุภัณฑ์เดิมยังไม่ทำให้เป็นที่ดึงดูดสายตาจากผู้บริโภคเท่าที่ควร ควรเพิ่มเติมในเรื่องของเทคนิคที่น่าสนใจ แต่ยังคงต้องคำนึงถึงต้นทุนในการผลิต รวมถึงวัสดุที่ใช้สามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ได้ถ้าทำการศึกษา ในเรื่องของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ในการผลิตในบรรจุภัณฑ์เดิมยังเป็นโครงสร้างที่สามารถพัฒนาได้ให้มีการผลิตที่ง่ายขึ้นและยังคงใช้งานได้อย่างดีเช่นเดิม ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของกราฟิกและเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์และปัจจัยในการออกแบบของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร รวมถึงศึกษาเรื่องมุมมองของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามหลัก 4P (คอทเลอร์, ฟิลิป. 2549)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการพัฒนาโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อนทั้ง 10 ชนิด นี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับราคา โดยกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย สบู่เปลือกมังคุด สบู่ลูกยอ สบู่รำข้าวและสบู่ขมิ้นบำรุงผิว ซึ่งมีระดับราคาอยู่ที่ 30 บาท กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สบู่นางพญาและสบู่นมน้ำผึ้ง ซึ่งมีระดับราคาอยู่ที่ 35 บาท และกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัญและสบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง ซึ่งมีระดับราคาอยู่ที่ 50 บาท เพื่อนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ในเรื่องขางกราฟิกให้เหมาะสมกับราคาของผลิตภัณฑ์ และจำแนกขนาดโครงสร้างภายในรวมถึงบรรจุภัณฑ์ภายนอกตามขนาดของผลิตภัณฑ์ภายในได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย สบู่เปลือกมังคุด สบู่ลูกยอ สบู่รำข้าวและสบู่ขมิ้นบำรุงผิว กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สบู่นางพญา สบู่นมน้ำผึ้ง สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัญและสบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชันและสบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา

4.1 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

การออกแบบ แบบที่ 1 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์เป็นตามแบบบรรจุภัณฑ์เดิม มีการปรับเปลี่ยนวัสดุให้เกิดความรู้สึกเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดตาขึ้น เน้นให้ตัวอักษรที่อยู่บนบรรจุภัณฑ์สามารถมองเห็นได้ชัดขึ้น มีการปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆและเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค

การออกแบบ แบบที่ 2 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์มีการปรับจากโครงสร้างเดิมให้ดูแปลกตามากยิ่งขึ้น ใช้วัสดุในการผลิตให้สื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดตาและชัดเจน มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อความน่าสนใจ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ภายในเพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา มีการปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆและเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค

การออกแบบ แบบที่ 3 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์มีการปรับจากโครงสร้างเดิมให้มีความแปลกใหม่และช่วยลดต้นทุนในการผลิตใช้วัสดุในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากล มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร และเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงตัวผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้น

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น รูปแบบที่ 1			ระดับความคิดเห็น รูปแบบที่ 2			ระดับความคิดเห็น รูปแบบที่ 3		
		N=6		ระดับความคิดเห็น	N=6		ระดับความคิดเห็น	N=6		ระดับความคิดเห็น
		$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.	
1.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	3.17	0.29	ปานกลาง	3.50	0.58	ปานกลาง	3.50	0.58	ปานกลาง
2.	ความเหมาะสมในการใช้งาน	3.17	0.29	ปานกลาง	3.17	0.29	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
3.	มีความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศร	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	4.00	0.58	มาก
4.	มีความสวยงามน่าใช้	3.33	0.58	ปานกลาง	3.50	0.87	ปานกลาง	3.67	0.79	มาก
5.	มีความคิดสร้างสรรค์	3.17	0.58	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง	3.50	0.00	ปานกลาง
6.	มีราคาที่เหมาะสม	3.50	0.58	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง	3.17	0.29	ปานกลาง
7.	มีความสะอาดน่าใช้	3.00	0.87	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง
8.	มีความชัดเจนในการสื่อสาร	3.00	0.50	ปานกลาง	3.50	0.00	ปานกลาง	3.67	0.29	มาก
9.	ผู้บริโภคสามารถสัมผัสผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์	3.33	0.29	ปานกลาง	3.33	0.29	ปานกลาง	3.67	0.29	มาก
10.	มีความสะดวกในการขนส่ง	3.00	0.58	ปานกลาง	3.67	0.29	มาก	4.00	0.00	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.23	0.51	ปานกลาง	3.43	0.40	ปานกลาง	3.58	0.37	มาก
	ลำดับ	3			2			1		

จากตาราง2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ทั้ง 3 แบบ พบว่า ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรรูปแบบที่1 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.23) ความคิดเห็นระดับปานกลาง จัดอยู่ในลำดับที่ 3 โครงสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรรูปแบบที่2 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.43) ความคิดเห็นระดับปานกลาง จัดอยู่ในลำดับที่ 2, โครงสร้างบรรจุภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรรูปแบบที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.58) ความคิดเห็นในระดับมาก จัดอยู่ในลำดับที่ 1 ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบตาม รายการดังกล่าวไปพิจารณาเพื่อใช้ในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรให้มีความเหมาะสมในทุกด้านมากขึ้น ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และออกแบบเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ต่อไป

ตาราง 3 การพัฒนาโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร

ลำดับ	กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
โครงสร้างบรรจุภัณฑ์			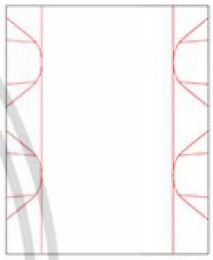
โครงสร้างภายใน	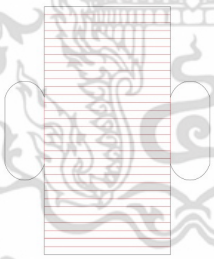	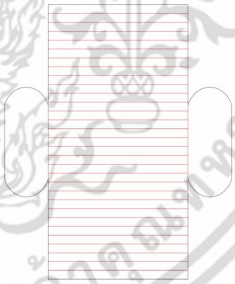	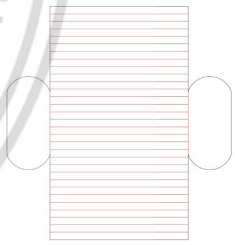
ชนิดของผลิตภัณฑ์	- สบู่เปลือกมังคุด - สบู่ลูกยอ - สบู่รำข้าว - สบู่ขมิ้นบำรุงผิว	- สบู่นางพญา - สบู่นมน้ำผึ้ง - สบู่ใสบำรุงผิวดอกอัญชัน - สบู่บำรุงผิวใบฝรั่ง	- สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดขมิ้นชัน - สบู่ใสบำรุงผิวผสมสารสกัดแตงกวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ผลการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

ภาพ 2 กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิดที่ออกแบบใหม่

ตาราง 4 ประเมินความพึงพอใจในผลงานการออกแบบด้านกราฟิก

ความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ ด้านการออกแบบกราฟิก	กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด N = 6		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความสวยงามของกราฟิก	4.5	0.38	มาก
2. ความเหมาะสมของกราฟิกที่ใช้	4.33	0.29	มาก
3. คำนึงถึงทัศนคติและการมองเห็น	4.39	0.29	มาก
4. ความคิดสร้างสรรค์	4.56	0.19	มากที่สุด
5. ความสัมพันธ์กันระหว่างผลิตภัณฑ์กับกราฟิกที่ออกแบบ	4.75	0.43	มากที่สุด
6. ลวดลายและสีสันที่เป็นเอกลักษณ์	4.5	0.29	มาก
7. สื่อถึงเอกลักษณ์ของอภัยภูเบศร	4.83	0.29	มากที่สุด
8. กราฟิกที่ใช้มีความถูกต้องสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์	4.78	0.38	มากที่สุด
9. มีความแตกต่างจากกราฟิกบรรจุภัณฑ์เดิม	4.11	0.4	มาก
เฉลี่ยรวม	4.5	0.33	มาก

จากตาราง4 ผลการประเมินด้านการออกแบบกราฟิก ด้านสื่อถึงเอกลักษณ์ของอภัยภูเบศรมีระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.83) ความคิดเห็นระดับมากที่สุด ด้านกราฟิกที่ใช้มีความถูกต้องสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.78) ความคิดเห็นระดับมากที่สุด และด้านมีความแตกต่างจากกราฟิกบรรจุภัณฑ์เดิมมีระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.11) ความคิดเห็นระดับมาก สรุปผลรวมการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ที่สนใจที่มีต่อกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร มีความพึงพอใจในระดับมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.50) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.33)

4.3 การวิเคราะห์ผลการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

จากการศึกษาโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์เดิมเกิดการพัฒนาโครงสร้างในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่โดยมีการพัฒนาในเรื่องของวัสดุที่สามารถลดต้นทุนการผลิตจากโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิมและยังช่วยในเรื่องของการขนส่งให้เกิดความสะดวกและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประหยัดได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งกราฟิกที่แสดงอยู่บนบรรจุภัณฑ์ที่ได้ทำการออกแบบให้มีความชัดเจนและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นในเรื่องของขนาดตัวอักษรและชนิดของสบู่ทั้ง 10 ชนิด รวมถึงได้มีการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ที่สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรที่ไม่เหมือนใครและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อให้เกิดความดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคและไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ ออกแบบให้กราฟิกด้านนอกมีความสะอาดตา ตามปัจจัยหลักในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความรู้เกี่ยวกับสรรพคุณของสมุนไพรไทย ตามที่มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรตั้งใจไว้ รวมถึงมีการใช้สีและการวางกราฟิกให้ดูมีความน่าสนใจและสื่อถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในบรรจุภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนรวมถึงสามารถให้ผู้บริโภคเข้าถึงผลิตภัณฑ์ภายใน ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้นแต่ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรไว้

ภาพ 3 บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิดที่ออกแบบใหม่

5. การประเมินประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ออกแบบขึ้น

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ออกแบบขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต ที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ที่ได้ออกแบบแล้ว

ประเมินประสิทธิภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรที่ได้รับการพัฒนาขึ้น จากการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 9 ด้าน ด้านกระบวนการผลิต ด้านมีลักษณะเฉพาะ ด้านการขนส่งและเคลื่อนย้าย ด้านวัสดุ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมต่อการใช้งาน ด้านความแข็งแรงทนทาน ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นแบบประเมินประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์โครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าทางสถิต ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 5 การประเมินการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ทั้ง 10 ชนิดที่ออกแบบใหม่

ลำดับ	รายการ	บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด N=6		
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	กระบวนการผลิต	4.50	0.38	มาก
2.	มีลักษณะเฉพาะ	4.33	0.29	มาก
3.	การขนส่งและเคลื่อนย้าย	4.39	0.29	มาก
4.	วัสดุ	4.56	0.19	มากที่สุด
5.	ประโยชน์ใช้สอย	4.75	0.43	มากที่สุด
6.	ความเหมาะสมต่อการใช้งาน	4.50	0.29	มาก
7.	ความแข็งแรงทนทาน	4.11	0.40	มาก
8.	โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	4.78	0.38	มากที่สุด
9.	ด้านสิ่งแวดล้อม	4.83	0.29	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.50	0.33	มาก

จากตาราง 5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมิน ประสิทธิภาพ และนำแบบประเมินความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุป ประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ดังนี้

เมื่อมีการวิเคราะห์ผลเป็นรายข้อ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ด้านสิ่งแวดล้อมมีระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.83) ความคิดเห็นระดับมากที่สุด ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.78) ความคิดเห็นระดับมากที่สุด และด้านความแข็งแรงแทนทานมีระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 4.11) ความคิดเห็นระดับมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.33) มีระดับความเหมาะสมมาก

6. การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ที่ได้ออกแบบขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ตามหลัก 4P,4C (คอทเลอร์, ฟิลิป. 2549) ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ช่องทางการ จัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด จากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน และด้านคุณค่าผู้บริโภค (Customer Value) ต้นทุน ต่อผู้บริโภค (Cost to the Customer) ความสะดวก (Convenience) การสื่อสาร (Communication) จากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน โดยเป็นแบบประเมินแบบประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) แบบสอบถาม ประเมินประสิทธิภาพแบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าทางสถิติ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 6 ประเมินความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน

ลำดับ	รายการ	บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด N=6		
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ (Product)	4.33	0.63	มาก
2.	ด้านราคา (Price)	4.39	0.48	มาก
3.	ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.06	0.58	มาก
4.	การส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.44	0.55	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.31	0.57	มาก

จากตาราง6 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต จำนวน 3 ท่าน สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ดังนี้ เมื่อมีการวิเคราะห์ผลเป็นรายข้อ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ในรายข้อด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ มีระดับความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.33) ในรายข้อด้านราคา มีระดับความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.39) ในรายข้อด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีระดับความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.06) และในรายข้อด้านการส่งเสริมการตลาด มีระดับความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.44) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.57) มีระดับความเหมาะสมมาก

ตาราง 7 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด

ลำดับ	รายการ	บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด N=50		
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	คุณค่าผู้บริโภค (Customer Value)	4.56	0.58	มาก
2.	ต้นทุนต่อผู้บริโภค (Cost to the Customer)	4.11	0.19	มาก
3.	ความสะดวก (Convenience)	4.33	0.38	มาก
4.	การสื่อสาร (Communication)	3.78	0.38	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.19	0.28	มาก

จากตาราง7 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด จากผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 50 คน ทำการประเมินความพึงพอใจ และนำแบบประเมินความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ดังนี้ เมื่อมีการวิเคราะห์ผลเป็นรายข้อ การออกแบบบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรทั้ง 10 ชนิด ด้านคุณค่าผู้บริโภค มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56) ในรายข้อด้านต้นทุนต่อผู้บริโภค มีระดับความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.11) ในรายข้อด้านความสะดวก มีระดับความเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 4.33) และในรายข้อด้านการสื่อสาร มีระดับความเหมาะสมมาก($\overline{X}$ = 3.78) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.28) มีระดับความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิจัย

สรุปภาพรวมจากความคิดเห็นปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศร ได้รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่มีการปรับจากโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิมเพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิตทางด้านวัสดุ ใช้วัสดุในการผลิตโดยสื่อถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปรับโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้แสดงออกถึงความเป็นไทยแต่มีความทันสมัยและเป็นสากล มีการปรับกราฟิกให้มีความสะอาดเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้ทำความสะอาดผิวมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มเติมเทคนิคในงานพิมพ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวบรรจุภัณฑ์และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีการวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เนื้อหาต่างๆบนบรรจุภัณฑ์ยังครบถ้วนและยังคงสะอาดตา รวมไปถึงปรับกราฟิกให้สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องของชนิดสบู่ต่างๆ โดยเน้นให้กราฟิกยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของอภัยภูเบศรและมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร และเพิ่มความน่าสนใจต่อผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงตัวผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้นผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวทางตามทฤษฎีและหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ ประชิด ทิณบุตร (2531 : 77) ประเมินด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์สนองต่อปัจจัยหลักของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ความเหมาะสมในการใช้งาน มีความเป็นอัตลักษณ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีความสวยงามน่าใช้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีราคาที่เหมาะสม มีความสะอาดน่าใช้ มีความชัดเจนในการสื่อสาร ผู้บริโภคสามารถสัมผัสผลิตภัณฑ์ผ่านทางบรรจุภัณฑ์ และมีความสะดวกในการขนส่ง รวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมาก

การประเมินด้านความพึงพอใจ ของผู้เชี่ยวชาญด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ในระบบออฟเซต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ตามหลัก 4P มีค่าเฉลี่ยความมีระดับความเหมาะสมมาก และตามหลัก 4C มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมาก ถือได้ว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ที่มีความเหมาะสมที่จะออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน จำนวน 10 ชนิด

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทำความสะอาดผิวกายอภัยภูเบศรชนิดก้อน จำนวน 10 ชนิดให้คำนึงถึงกระบวนการ ผลิตในระบบอุตสาหกรรม ให้มีความเหมาะสมในการแข่งขันในด้านการตลาด และส่งเสริมความเป็นไทยสู่สากล งานวิจัยนี้มีประโยชน์ในด้านโครงสร้างสามารถนำไปพัฒนาต่อในเรื่องบรรจุภัณฑ์ประเภทหีบห่อ ข้อเสนอแนะเพื่อใช้สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มในเรื่องของลักษณะสำคัญของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้สำหรับทำความสะอาดผิวกาย การขนส่ง การแพคกิ้ง และเทคนิคการพิมพ์และการผลิตในระบบอุตสาหกรรม

เอกสารอ้างอิง

คอทเลอร์, ฟิลิป. (2549). **หลักการตลาด ฉบับมาตรฐาน**. [Principles of Marketing] (วารุณ ตันติวงศ์วาณิช, นิภา นิรุตติกุล,นนทรี เหล่าพัดจน, พรพรหม พรหมเพศ, นิตยา งามแดนและจุฑามาส ทวีไพบูลย์วงษ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : เพียร์สันเอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

ประทิด ชิณบุตร. (2531). **การออกแบบบรรจุภัณฑ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. (2559). **มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร**. ฉะเชิงเทรา : มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี.

ศิริพร ปีเตอร์. (2549). **การออกแบบกราฟิก Graphic Design**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ศิวารัตน์ ณ ปทุม. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภคชั้นสูง**. (สุรกิจ เทวกุล และ ปริญ ลักษิตานนท์). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Brand Age Book.

สมพงษ์ เฟื่องอารมย์. (2550). **บรรจุภัณฑ์กับการส่งออก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

สุรางคนา ณ นคร. (2546). **การสื่อสารตราสินค้าในแนวทางการตลาดสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Pepin van Roojen. (c2010). **Advanced Packaging**. Singapore : The Pepin Press.

Pepin van Roojen. (c2010). **Fancy Packaging**. Singapore : The Pepin Press.

Tina Sutton and Bride M.Whelan. (c2003). **Color Harmomy**. America : Rockport Publishers.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาว ณัฐกุล ตรีสุริยาแสงโชติ
วัน เดือน ปีเกิด	2 ตุลาคม พ.ศ.2531
ที่อยู่	802/61 เจริญกรุง แขวงบางโคล่ เขต บางคอแหลม กรุงเทพฯ 10120

ประวัติการศึกษา

2555	สำเร็จการศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ครุศาสตร์การออกแบบ) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา ครุศาสตร์การออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประสบการณ์การทำงาน

2555-2559	- อาจารย์ฝึกสอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Faculty of Science and Technlogy) สาขา ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (Industrial Product Design) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ - สอน Artino School of Creative Art สาขาสยามพารากอน / สาขาพุทธมลฑลสาย 2 - หจก.แผงไทย (Marketing Manager)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้